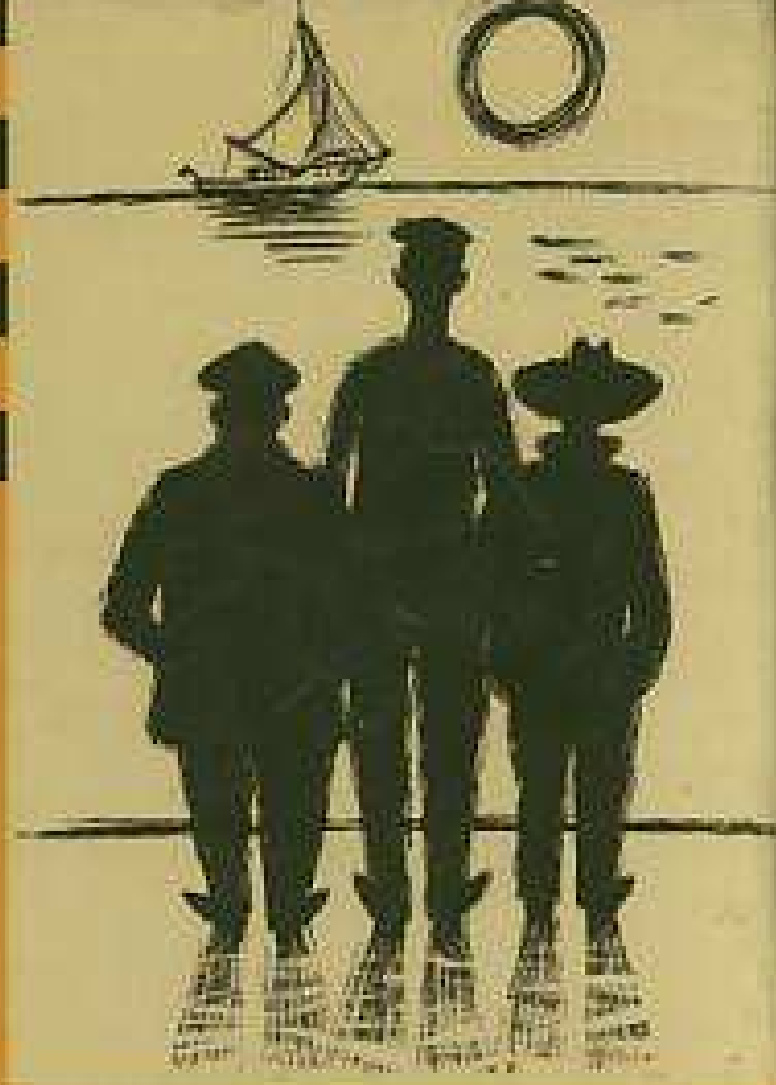

ВНИИ ДОКЛАД

К. ДОБРОДРУЖИМ

КНИЖКА 42

A. S. Někrasov

DOBRODRUŽSTVÍ

KAPITÁNA ŽVANILKINA

KAPITOLA PRVNÍ,

ve které autor seznamuje čtenáře s hrdinou a ve které se neděje pranic neobyčejného

Navigaci v našem mořeplaveckém ústavu přednášel Christofor Bonifat'jevič Žvanilkin.

„Navigace,“ řekl hned při první hodině, „je věda, která nás učí volit co nejbezpečnější a nejvýhodnější mořské cesty, zakreslovat tyto cesty na mapách a řídit podle nich lodě ... Navigace,“ dodal ke konci, „je věda nepřesná. K tomu, aby ji člověk plně ovládl, je nezbytná osobní zkušenost, získaná praxí na zámořských plavbách ...“

A právě tento nikterak pozoruhodný úvod nám zavalil příčinu ke krutým sporům, rozdělil všechny posluchače ústavu na dva tábory. Jedni měli za to, a ne bez důvodu, že Žvanilkin není nikdo jiný než starý mořský vlk na odpočinku. Navigaci ovládal znamenitě, přednášel zajímavě, se zápalem, a měl bezpochyby značné zkušenosti. Zdálo se, že Christofor Bonifat'jevič doopravdy zbrázdil všechna moře a oceány.

Lidé však, jak známo, bývají různí. Jedni jsou nadmíru důvěřiví, druzí naopak mají sklon ke kritizování a k pochybnostem. Našli se i mezi námi takoví, kteří tvrdili, že náš profesor, na rozdíl od jiných navigátorů, nikdy moře ani nespátřil.

Na důkaz tohoto pošetilého tvrzení uváděli jeho zevnějšek. A ten skutečně nějak nebyl v souladu s našimi představami o udatném námořníkovi.

Christofor Bonifaťjevič nosil šedou rubašku přepásanou vyšíváním páskem, vlasy si hladce sčesával ze zátylku na čelo, nosil cvikr bez obruby na černé šňůrce, pečlivě se holil, byl malé zavalité postavy, hlas měl mírný a příjemný, často se usmíval, mnul si ručky, šňupal tabák a celým zevnějškem se podobal víc lékárníkovi na penzi než kapitánovi zámořské plavby.

A tak jsme jednou, abychom rozřešili náš spor, Zvanilkina poprosili, aby nám vyprávěl o svých dřívějších plavbách.

„Ale co vás vede! Teď na to není čas,“ namítl s úsměvem a místo řádné přednášky uspořádal mimořádnou písemku z navigace.

Když však po zvonění odešel s balíčkem sešitů pod paží, přestali jsme se přít. Od té doby už nikdo nepochyboval, že na rozdíl od jiných navigátorů získal Christofor Bonifaťjevič své zkušenosti doma a že nikdy žádnou dálkovou plavbu nepodnikl.

A tak bychom asi byli při tomto klamném mínění zůstali, kdyby se mi krátce nato, ale úplně nečekaně, nepoštětilo uslyšet od Zvanilkina samého vyprávění o jeho neobyčejně odvážném cestování kolem světa, plném nebezpečí a dobrodružství.

Stalo se tak čistou náhodou. Tehdy po písemce Christofor Bonifaťjevič zmizel. Asi za tři dny jsme se dozvěděli, že cestou domů ztratil v tramvaji galoše, promočil si boty, nastydl se a ulehl. A doba byla zrovna perná: jaro, zápočty, zkoušky ... Sešity jsme potřebovali každý den. A tak mě jako studijního vedoucího vyslali k Žvanilkinovi do bytu.

Vydal jsem se tam. Našel jsem bez obtíží jeho byt a zaklepal. Zatímco jsem stál přede dveřmi, představil jsem si úplně jasně Zvanilkina obloženého polštáři a zachumlaného do přikrývek, z kterých vyčnívá nastuzením zrudlý nos.

Zaklepal jsem znovu, hlasitěji. Nikdo se mi neozval. Tak jsem stiskl kliku, otevřel dveře dokořán a – strnul jsem překvapením.

Místo skromného lékárníka na odpočinku seděl u stolu, zahloubán do čtení nějaké starodávné knihy, přísný kapitán v úplném vycházkovém stejnokroji se zlatými prýmký na rukávech. Kousal zuřivě ohromnou zakouřenou fajfku, po cvikru nebylo ani památky a šedivé rozčuchané vlasy trčely v chomáčích na všechny strany. Dokonce i nos, třebaže mu skutečně

zrudl, měl teď Žvanilkin nějak solidnější a ze všech jeho pohybů byla zřejmá rozhodnost a odvaha.

Na stole před Žvanilkinem stál na speciálním podstavěčku model jachty s vysokými stěžni a se sněhobílými plachtami,

ozdobený různobarevnými praporky. Vedle ležel sextant. Ledabyle pohozený svitek map z poloviny zakrýval usušenou žraloci ploutev. Na podlaze se místo koberce rozprostírala mroží kůže s hlavou i s kly, v koutě se povalovala admirálská kotva s dvěma smyčkami zrezivělého řetězu, na stěně visel křivý meč a vedle něho lovecká harpuna. Bylo tam ještě všelicos, ale já si to nestačil prohlédnout.

Dveře vrzly. Žvanilkin zvedl hlavu, založil knížku nevelkou, dýkou, vstal, a kymáceje se jako za mořské bouře, šel mi vstříc, „Velice mě těší. Jsem kapitán zámořské plavby Žvanilkin, Christofor Bonifat’jevič,“ pronesl hromovým basem, podávaje mi ruku– „čemu vděčím za vaši návštěvu?“

Přiznám se, že jsem poněkud ztratil odvahu.

„Posílají mě, Christofore Bonifat’jeviči, chlapci ... kvůli sešitům ...“ začal jsem nesměle.

„Promiňte,“ přerušil mě, „promiňte, nepoznal jsem vás. Ztracená nemoc mě připravila o veškerou paměť. Zkrátka stárnu, nedá se nic dělat... Jo ... tak říkáte, že si jdete pro sešity?“ zeptal se Žvanilkin, sehnul se a začal něco přehrabovat pod stolem.

Nakonec odtamtud vytáhl štůsek sešitů a praštil do něho svou širokou chlupatou rukou, až se prach rozletěl na všechny strany.

„Tady, prosím,“ řekl, když si předtím hlasitě a od srdce kýchl, „všichni mají výbornou ... Ano prosím, výbornou! Gratuluji! S úplnou znalostí nautiky poplujete brázdit mořské prostory ve stínu obchodní vlajky ... Je to chvalitebné a k tomu ještě, víte, zajímavé. Ach mladý muži, co nepopsatelných obrazů, co nezapomenutelných dojmů vás čeká! Tropy, póly a plavba pod rovníkovým nebem ...“ dodal toužebně. „Řeknu vám, že jsem po tom po všem blouznil, dokud jsem nepodnikl plavbu sám.“

„Copak vy jste byl na moři?“ zvolal jsem neuváženě.

„Já? Jakpak by ne!“ urazil se Žvanilkin. „Já? Já se něco naplavil! A jak, holenku. To byste koukal. Podnikl jsem svého druhu jedinou cestu kolem světa na dvoumístné jachtě. Sto

čtyřicet tisíc mil! Těch přistání, těch dobrodružství... Ovšem teď je jinádoba. Změnily se obyčeje i situace,“ dodal po chvíli. „Mnohé, tak říkajíc, se teď jeví v jiném světle, ale prese všechno vám řeknu, když se tak člověk ohlédne zpět a ponoří do minulosti, musí přiznat – bylo na té cestě mnoho zajímavého i poučného. Je na co vzpomínat a o čem vyprávět! Ale posaďte se ...“

S těmi slovy mi Christofor Bonifat'jevič přistrčil velrybí obratel. Usadil jsem se na něm jako na křesle a Žvanilkin začal vyprávět.

KAPITOLA DRUHÁ,

ve které kapitán Žvanilkin vypráví o tom, jak se jeho první důstojník Sochor učil anglicky, a o některých příhodách z mořeplavby

Seděl jsem takhle jednou ve svém kutlochu a už jsem toho měl, víte, zrovna dost. Rozhodl jsem se vzpomenout starých časů – a vzpomněl jsem. A vzpomněl jsem jich tak, že se až po celém světě zaprášilo ... Jo! Promiňte, nespěcháte teď nikam? To je výborné.

Tak tedy začneme pěkně po pořádku.

Byl jsem tehdy samozřejmě mladší, ale ne zas docela kluk. To ne. Měl jsem za sebou už nějakou tu zkušenost a nějaký ten rok. Jak se říká, mořský vlk, měli mě rádi, měl jsem pěkné postavení

a řeknu vám bez holedbání, že po zásluze. Za takových okolností mi mohla být svěřena i ta největší loď. To je také dosti zajímavé. Ale v té době byla největší loď právě na moři a já nejsem zvyklý čekat; vykašlal jsem se na to a rozhodl se, že pojedu na jachtě. A řeknu vám přímo, že to není vůbec žádná maličkost

pustit se jen tak na cestu kolem světa na dvoumístné plachetní kocábce!

Tak jsem začal hledat plavidlo, které by vyhovovalo zamýšlenému plánu, a představte si, že jsem je našel. Přesně takové, jaké jsem potřeboval. Jako by je pro mne stavěli.

Jachta sice potřebovala menší opravu, ale pod mým osobním dozorem ji dali do pořádku jedna dvě: natřeli, opatřili novými plachtami a stěžni, vyměnili obíjení. Zkrátili kýl na dvě stopy a zvýšili boky ... Zkrátka, dalo to trochu fušky. Ale zato pak to byla jachta jedna radost! Paluba čtyřicet stop dlouhá. Jak se říká: skořápka v moci oceánu.

Nerad moc mluvím předem. Zakotvil jsem plavidlo u břehu, přikryl je celtou a pustil se zatím do příprav na cestu.

Úspěch podobného podniku, jak víte, v mnohém závisí na složení mužstva expedice. Proto jsem zvláště pečlivě vybíral svého spolucestujícího – jediného pomocníka a kamaráda na této dlouhé a obtížné cestě.

A musím přiznat, že mi štěstí přálo: ukázalo se, že můj první důstojník Sochor je člověk skvělých duševních kvalit. No, posuďte sám: vysoký sedm stop a šest palců, hlas jako parní siréna, mimořádná fyzická síla a odolnost. Při tom všem výborná znalost věci, překvapující skromnost – zkrátka vše, co potřebuje prvotřídní námořník.

Ale Sochor měl i jeden nedostatek. Jediný, ale závažný: naprostou neznalost cizích jazyků. Je to samozřejmě chyba vážná, ale to mě neodradilo.

Uvážil jsem situaci, posoudil, promyslel, rozvážil a nařídil Sochorovi, aby v nejkratší době ovládl hovorovou angličtinu. A víte, Sochor ji ovládl. Nebylo to sice bez obtíží, ale ovládl ji za tři týdny.

Zvolil jsem k tomu účelu zvláštní, dosud neznámou metodu vyučování: pozval jsem pro svého prvního důstojníka dva profesory, přičemž ho jeden učil abecedu od začátku a druhý od konce. A představte si, že ta abeceda Sochorovi moc nešla, hlavně výslovnost. Dnem i nocí studoval můj první důstojník Sochor obtížná anglická písmena. A neobešlo se to, víte, bez nepříjemností. Seděl třeba jednoho krásného dne u stolu a studoval deváté písmeno anglické abecedy – i.

„Aj... aj... aj...“ opakoval ve všech tóninách stále hlasitěji a hlasitěji.

Uslyšela to sousedka, nakoukla dovnitř a vidí, že u stolu sedí statný chlap a křičí: „Aj!“ To se ví, hned si pomyslnila, že je to s chudákem zlé, a zavolala zá –

chranku. Přijeli. Hodili na chlapce svěrací kazajku a já jsem ho druhý den jen stěží dostal z ústavu. Nicméně všechno dopadlo šťastně – přesně za tři týdny můj první důstojník Sochor podal hlášení, že oba profesori s ním došli doprostředka abecedy, a tak že je tedy úkol splněn. Určil jsem odjezd ještě na týž den. Beztak jsme se zdrželi.

A tak konečně nastal dlouho očekávaný okamžik. Dnes by dost možná prošla taková událost bez povšimnutí. Ale tehdy

byly takovéhle výpravy zvláštností. Senzace, abych tak řekl. A není tedy divu, že toho dne už od časného rána zástupy zvědavců zaplavily břeh. No, znáte to: prapory, hudba, všeobecný jáсот... Postavil jsem se ke kormidlu a dal povel:

„Vytáhnout plachty, uvolnit příď, kormidlo vpravo!“

Plachty vzlétly, rozepjaly se jako bílá křídla, nabraly vítr – ale jachta, představte si, stojí. Povolili úvaz na zádi – stejně se nehýbá. Nu, vidím, že se musím pro něco rozhodnout. A vtom zrovna plul kolem vlečný parníček. Popadl jsem hlásnou troubu a křičím:

„Hej, vy tam, na remorkéru! Popadněte lano, k čertu!“

Remorkér táhne, supí, mydlí vodu za zádi, div se nepřevrátí.– a jachta ... ani se nehne. Co to má znamenat?

Najednou něco řuchlo, jachta se naklonila na bok a já jsem na okamžik ztratil vědomí. Když jsem se vzpamatoval, koukám – tvářnost břehu se úplně změnila, zástupy se rozprchly, na vodě se to hemží klobouky a čepicemi, opodál plave stánek se zmrzlinou. Obkročmo na něm sedí nějaký mladík s filmovacím aparátem a točí klikou.

A my máme na boku lodi celý zelený ostrov. Podíval jsem se

– a všechno mi bylo jasné. Tesaři nedali pozor a použili čerstvého dřeva. A představte si, že během léta pustila jachta celým bokem kořeny a přirostla. A já se ještě divil, kde se na břehu vzaly takové krásné keříčky. Jo! Jachta byla důkladná, remorkér silný, lano pevné. Jak zabrali, smetlo to půl břehu i s těmi křovinami. Z toho vidíte, že odborníci mají pravdu, když nedoporučují na stavbu lodí čerstvé dřevo ... Nepříjemná historie, jen co je pravda, ale naštěstí všechno dopadlo dobře, bez obětí.

Samozřejmě že jsem tohle zdržení neměl v plánu, ale nedalo se nic dělat. Byla to, jak se říká, *vis maior* – nepředvídaná okolnost. Musili jsme zakotvit a očistit boky. Jinak, chápete, je to trapné: když nepotkáš rybáře, vysmějou se ti ryby. Jak by to vypadalo – plout s vlastní zahradou!

Já i můj první důstojník Sochor jsme se s tím lopotili celý den. Namořili jsme se, upřímně řečeno, důkladně, promočili jsme se a prokřehli ... Na moře se už snesla noc, na nebi se vyrojily hvězdy, na lodích odbíjejí půlnoc. Poslal jsem Sochora spat a sám jsem zůstal na stráž. Stojím a přemýšlím o obtížích a půvabech nadcházející plavby. A víte, zasnul jsem se, že jsem ani nezpozoroval, jak uplynula noc.

Ale ráno na mne čekalo hrozné překvapení: nejenže jsem tou havárií ztratil den – ztratil jsem i název lodi!

Možná že si myslíte, že název nehraje žádnou roli. Mýlíte se, mladý muži! Název pro loď je totéž co jméno pro člověka. Ostatně nemusíme chodit pro příklad daleko. Žvanilkin, řekněme, je krásné, zvučné jméno, ale kdybych byl nějaký Trkavský-Trkavec, nebo jednou jsem měl žáka, který se jmenoval Sysel – copak bych mohl počítat s takovou úctou a důvěrou, jaké se těším teď? Jen si představte: kapitán zámořské plavby Sysel... To je k popukám!

A právě tak je tomu s plavidlem. Nazvete loď HERKULES nebo BOHATÝR – ledové kry se před ní samy rozestoupí; ale zkuste nazvat loď NECKY, bude tak i plout a docela určitě se někde převrhne i za úplného bezvětří.

Proto jsem přebíral a zvážil desítky jmen, než jsem se ustavil na názvu, který měla nosit moje krásná jachta. Nazval jsem ji POBĚDA. Pro slavnou loď slavné jméno! A tohle je přece jméno, s kterým lze bez ostychu brázdit všechny oceány. Objednal jsem měděná litá písmena a vlastnoručně jsem je upevnil na zádi. Byla naleštěná, že svítila jako oheň, až zrak přecházel. Na půl míle se už dalo přečíst POBĚDA – jméno hlásající vítězství.

A tak tedy toho neblahého dne, takhle k ránu, stojím na palubě sám. Na moři bezvětří, přístav se ještě neprobudil a na mne jde po bezesné noci dřímota ... Najednou koukám – šine si to ke mně člun přístavní správy, připlouvá přímo k jachtě a – prásk na palubu balík novin. Ctižádost je samozřejmě do jisté míry nectnost. Ale všichni jsme lidé smrtelní, jak se říká, a

každému je přece příjemné, když o něm píší v novinách. Jo! A tak Otevírám noviny a čtu:

Včerejší havárie při startu na cestu holém světě potvrdila znamenitě originální jméno, které kapitán Žvanilkin dal své lodi...

Přišel jsem poněkud do rozpaků, ale přiznám se, že jsem jaksepatří nepochopil, o čem je řeč. Popadnu druhé noviny, třetí... Vtom mi v jedněch padne do očí fotografie – v levém rohu já, v pravém můj první důstojník Sochor a uprostřed naše krásná jachta a titulěk: *Kapitán Žvanilkin a jachta BĚDA, na které se vydává ...*

Tu jsem teprv všechno pochopil. Běžel jsem se podívat na zád'. Už je to tak – odtrhlo mi to dvě písmena: P a O.

Skandál! Nenapravitelný skandál! Ale nedalo se nic dělat – novináři mají dlouhé jazyky. Žvanilkina, kapitána POBĚDY, nezná nikdo, zato se však už celý svět dozvěděl o mé BĚDĚ.

Ale na dlouhé truchlení nebylo kdy. Od břehu zavál větřík, plachty se zatřepotaly, vzbudil jsem Sochora a začal zvedat kotvu.

A zatímco jsme pluli mořskou úžinou, volali na nás ze všech lodí jako naschvál:

„Haló vy tam, na BĚDĚ, šťastnou plavbu!“

Škoda toho krásného jména, ale co naplat. Tak jsme tedy vyrazili na BĚDĚ.

Vypluli jsme na moře. Ani jsem se ještě nestačil vzpamatovat z toho rozhořčení. Ale přesto musím říci: na moři je krásně! Už staří Řekové neříkali nadarmo, že moře smyje z duše člověka každou bolest.

Plujeme. Klid, jen vlny šumí podél boků lodě, tu a tam vrzne stěžeň, a břeh mizí, rozplývá se za zádí. Trochu se ochlazuje, vlnky se čeří, odkudsi přilétli buňňáci a začal sít vítr. V lanoví pracuje a hvízdá pravý mořský slaný vítr. Už zůstal vzadu poslední maják, břehů jako by nikdy nebylo, kolem jen moře; kam oko dohlédne – všude moře.

Stanovil jsem kurs, předal velení Sochorovi, postál jsem ještě chvíli na palubě a pak jsem si šel dolů do kajuty na

hodinku dvě zdřímnout před stráží. Darmo se U nás námořníků neříká: Nevyspání ještě užiješ dost a dost.

Sestoupil jsem dolů, vypil na dobré spaní skleničku rumu, lehl si na lůžko a usnul jako zabitý.

Za dvě hodiny čilý a svěží vystupuji na palubu. Rozhlédl jsem se kolem, koukl dopředu – a zatmělo se mi před očima.

Na první pohled to ovšem nebylo nic zvláštního – kolem stejné moře, stejní rackové, Sochor v naprostém pořádku drží kormidelní kolo – ale vpředu, přímo před přídí BĚDY, vyvstává nad obzorem jako šedivá nitka znatelný proužek břehu.

A víte, co to znamená, když břeh má být třicet mil zleva, a vy ho máte přímo před nosem? To je hotový skandál. Nepřístojnost.

Ostuda a hanba pro vás! Byl jsem ohromen, pobouření polekán. Co dělat? Věřte nebo ne, rozhodl jsem se otočit loď zpátečním směrem a vrátit se s ostudou, dokud není pozdě, k přístavišti. Protože plavit se s takovým pomocníkem – to si můžeš zajet, že se z toho nevyhrabeš, a zvlášť v noci.

Už jsem se chystal dát náležitý povel, už jsem si zhluboka nadechl, aby to vyznělo majestátně, ale vtom se našťestí všechno vysvětlilo. Sochora prozradil nos. Můj první důstojník točil neustále nos doleva, dychtivě vdechoval vzduch a táhl se za ním.

Hned jsem všechno pochopil: v mé kajutě, na levoboku, zůstala odzátkovaná láhev skvělého rumu. A Sochor má mimořádně jemný čich na lihoviny; a tak ho to pochopitelně táhlo k láhvi. To se stává.

A když je to tak, pak se dá všechno napravit. Je to svého druhu zvláštní případ navigační praxe. Bývají takové případy, které věda opominula. Nic jsem se nerozmýšlel, sestoupil do kajuty a přenesl jsem nenápadně láhev na pravý bok. Sochorův nos se otočil jako kompas za magnetem, loď se poslušně rozjela patřičným směrem a za dvě hodiny nato najela BĚDA na původní kurs. Tu jsem postavil láhev vpředu ke stožáru a Sochor jel přesně podle kursu. Řídil BĚDU jako na drátkách, jenom jednou zvlášť labužnický vdechl a zeptal se:

„Christofore Bonifat’jeviči, neměli bychom napsat víc plachet?“

To byl věcný návrh. Souhlasil jsem. BĚDA ani předtím neplula špatně, ale teď letěla jako střela.

Tak takovouhle příhodou začala naše dálková plavba.

KAPITOLA TŘETÍ,

o tom, jak technika a vynalézavost mohou nahradit nedostatek odvahy, a o tom, jak za plavby je nutno využít všeho, dokonce i vlastní choroby

Dálková plavba ... Jaká to slova! Zamyslete se, mladý muži, a zaposlouchejte se do hudby těch slov!

Dálková ... dálava ... nedozírný prostor ... volnost. Není-liž pravda?

A plavba? Plavba – to je tužba vpřed, jinými slovy – pohyb. Je to tedy pohyb v prostoru.

Tady to už zavání astronomií. Cítíš se v určitém smyslu hvězdou, planetou nebo v nejhrošším případě družicí.

Právě proto to takové lidi jako mne nebo, řekněme, jako mého jmenovce Kolumba táhne na daleké plavby, na širý oceán, k slavným námořním hrdinstvím.

A přesto ta hlavní síla, která nás nutí opustit rodné břehy, není v tom.

Přejete-li si to vědět, odhalím vám to tajemství a vysvětlím, v čem to je.

Požitek zámořské plavby je nedocenitelný, to musíme přiznat. Je však ještě větší požitek: vyprávět v kruhu blízkých přátel i nahodilých známých o zjevech překrásných a neobyčejných, jichž svědkem se stáváte při dálkové plavbě, vykládat o situacích, někdy komických, jindy tragických, do kterých vás každou chvíli staví nestálý osud mořeplavce.

Co však můžete potkat na moři za velké oceánské plavby? Především vodu a vítr.

A co můžete zažít? Orkány, bezvětrí, bloudění v mlze a nucená zdržení na mělčinách ... Přiházejí se samozřejmě i na širém moři rozličné neobyčejné události, i při našem cestování jich bylo nemálo, avšak v zásadě o vodě, o větru, o mlze a o mělčinách se toho mnoho vyprávět nedá.

Což o to, vyprávět by se dalo. Je toho dost – bývají, řekněme, smršťe, tajfuny, atoly a kdovíco všechno! Všecko je to úžasně zajímavé. Jsou tam ryby, lodě, osmiramenní hlavonožci – dalo by se i o tom vyprávět. Ale běda – tolik se už o tom o všem namluvilo, že než otevřete pusy, posluchači se vám v mžiku rozprchnou jako karasi před žralokem.

Něco jiného jsou zastávky, tak říkajíc nové břehy. Tam je na co se dívat a čemu se divit. Jo! Nadarmo se neříká: Jiný kraj, jiný mrav.

Proto takový námořník jako já, zvědavý a nespoutaný obchodními zájmy, snaží se všemožně zpestřit svou plavbu zastávkami v cizích zemích; a v tomhle ohledu má plavba na malé jachtě nespočetné přednosti.

Nu ovšem, tomu věřte! Stojíme, řekněme, na hlídce, sklonili jsme se nad mapou. Tady je váš kurs, zprava nějaké království, zleva nějaká říše, jako v pohádce. A žijí tam přece také lidé. A jak žijí? Je zajímavé nakouknout tam aspoň jedním okem! Zajímavé? Račte, ukojte svou zvědavost, kdo vám v tom brání? Kormidlo vpravo ... a už je tu na obzoru přístavní maják. Tak je to!

Jo! Pluli jsme po větru, na moři ležela mlha a BĚDA nehlučně jako přízrak pohlcovala prostor míli za mílí. Než jsme se vzpamatovali, propluli jsme Oresund, Kattegat, Skagerrak ... Má radost z dokonalosti jachty nebrala konce. A tak pátého dne, za svítání, se mlha rozptýlila a na pravoboku se nám objevily skalnaté břehy Norska.

Mohli jsme samozřejmě projet mimo, ale kam spěchat? Dal jsem rozkaz:

„Obrat vpravo!“

Můj první důstojník Sochor stočil kormidlo ostře vpravo a za tři hodiny nato zarachotil řetěz naší kotvy v překrásném tichém fjordu.

Nebyl jste nikdy ve fjordech, mladý muži? Velká škoda! Určitě se tam příležitostně podívejte.

Fjordy, nebo jinými slovy séry, to jsou takové úzké zálivy a zálivky spletené jako slepičí stopy, a kolem skály rozryté trhlinami, porostlé mechem, vysoké a nepřístupné. Ve vzduchu vládne slavnostní klid a nerušené ticho. Nepopsatelná krása!

„Tak co, Sochore,“ navrhl jsem, „neměli bychom tady vystoupit a do oběda se projít?“

„Rozkaz, projít se do oběda!“ vyrazil Sochor tak, že se ze skal zvedli ptáci jako mrak a ozvěna (já jsem to počítal) dvaatřicetkrát opakovala: Běda ... běda ... běda ...

Skály jako by vítaly příjezd naší lodi. Samozřejmě že cizím způsobem, přízvuk mají jinde, ale, víte, přesto to bylo příjemné a až s podivem. Ostatně, upřímně řečeno, divit se nějak zvlášť nebylo čemu. Tam ve fjordech je nádherná ozvěna ... A nejen ozvěna! Tam, holenku, jsou pohádková místa a přiházejí se tam i pohádkové příhody. Jen si poslechněte, co se stalo dál.

Zajistil jsem kormidlo a šel jsem se převléknout do kajuty. Sochor šel taky dolů. A víte, už jsem byl skoro hotov, šněruju si boty, a najednou cítím, že se loď prudce nachýlila na příď. Zneklidněn vyskočím, letím jako střela na palubu a před mými zraky se objevila smutná podívaná: příď jachty je celá ve vodě a rychle se potápí, zatímco zád' se naopak zvedá do výšky.

Pochopil jsem, že jsem to zavinil sám: nevzal jsem na vědomí zvláštnosti dna, a hlavní věc – promeškal jsem příliv. Kotva se zachytila, drží jako zabetonovaná, a voda se zezdola jenjen hrne. Ani s řetězem se nedalo hnout – celá příď' je už ve vodě, jen to zkus skočit ke kotevnímu vrátku! Kdepak!

Sotva jsme stačili pevně utěsnit vchod do kajuty, když tu naše BĚDA zaujala úplně vertikální pozici na způsob rybářského splávku. A tak nám nezbylo než se s živlem smířit. Nedá se nic dělat. Zachránili jsme se na zádi. A proseděli jsme tam až do večera, dokud nezačala voda opadávat. Tak je to.

A večer, poučen zkušenostmi, jsem zavedl loď do úzkého průlivu a přistal ke břehu. Takhle to, myslím si, bude jistější.

Jo! Připravili jsme si skromnou večeři, uklidili, rozsvítili, jak se sluší a patří, světla a šli spat, přesvědčeni, že se případ s kotvou nebude opakovat. Ale ráno, sotva se rozbřeslo, mě Sochor budí a říká:

„Podávám hlášení, kapitáne: úplné bezvětří, barometr: jasno, teplota vnějšího vzduchu: dvacet stupňů Celsia, provést měření hloubky a teploty vody bylo znemožněno v důsledku zmizení téže.“

V rozespalosti jsem hned nepochopil, o čem mluvím.

„Jak tomu mám rozumět – v důsledku zmizení?“ ptám se. „Kam by se poděla?“

„Zmizela s odlivem,“ hlásí Sochor. „Loď se zaklínila mezi skalami a nachází se ve stavu dokonalé rovnováhy.“

Vyšel jsem ven a koukám: stejná písnička, jenom na novou notu. Dřív nás spletl příliv a teď zas špásuje odliv. To, co jsem měl za malý průliv, byla vlastně soutěska. K ránu voda opadla a my tu sedíme jako v suchém doku. Pod kýlem propast na čtyřicet stop, dostat se z toho je vyloučená věc. Kdepak dostat se ven! Nezbyvá než sedět a čekat na počasí, správněji řečeno na příliv.

Ale já nejsem zvyklý mařit nadarmo čas. Prohlédl jsem jachtu ze všech stran, hodil jsem přes palubu provazový žebřík, vzal

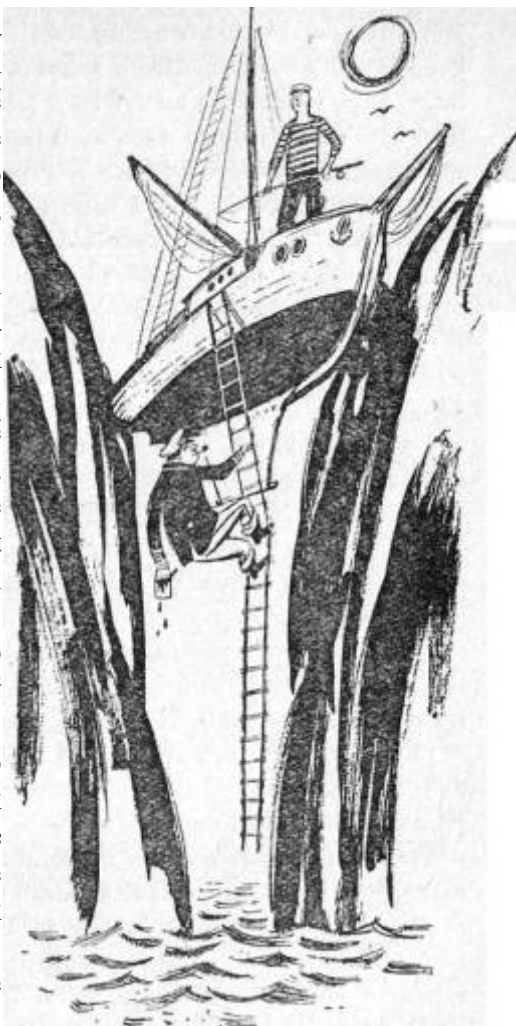
sekeru, hoblík a štětec. Zhobloval jsem lodní boky do jedné roviny a tam, kde zůstaly suky, jsem to zabarvil. A když začalo vody přibývat, Sochor hodil ze zádi udici a chytal ryby na polévku. Takže, jak vidíte, dokonce i takové nepříjemné okolnosti je možno, když člověk vezme rozum do hrsti, využít tak říkajíc ve prospěch věci.

Po všech těchto událostech mi zdravý rozum napovídal, abych opustil tento zrádný fjord. Kdopak ví, jaké nám ještě chystá překvapení. Ale já jsem člověk, jak víte, odvážný, tvrdošíjný, dokonce poněkud umíněný, chcete-li, a nemám ve zvyku upouštět od předsevzatých rozhodnutí.

Tak tomu bylo i tentokrát: rozhodl jsem, že se projdeme – a tak se tedy půjde!

Jakmile BĚDA dosedla na vodu, převedl jsem ji na nové bezpečné místo. Nastavil jsem delší řetěz a vyrazili jsme.

Jdeme pěšinkou mezi skálami, a čím jdeme dál, tím je příroda kolem nádhernější. Na stromech poskakují veverky,

štěbetají nějací ptáčci, pod nohama nám praskají suché větve a zdá se, že každou chvíli vyjde medvěd a zařve... Kolem různé plody, jahody. Víte, nikde jsem takové lesní jahody neviděl. Velikánské, jako ořechy! Učarovaly nám, zašli jsme daleko do lesa a úplně zapoměli na oběd. Když jsme se vzpomatovali, koukáme – je pozdě. Slunce už zapadá a vane chlad. A nevíme kudy kam. Kolem dokola les. Ať se podíváš kamkoli, všude jen jahody, jahody a jahody ...

Sestoupili jsme dolů k fjordu a vidíme, že to není ten náš. A už se blíží noc. Nedalo se nic dělat, rozdělali jsme oheň, noc jakžtakž utekla a ráno jsme lezli na kopec. Možná, myslíme si, že odtamtud, shora, uvidíme BĚDU.

Lezeme do kopce, při mé tělesné konstrukci to není snadné, ale lezeme a posilujeme se jahodami. Najednou vzadu slyšíme nějaký šelest. Něco jako vítr nebo vodopád, praská to pořád hlasitěji a jako by zavánělo kouřem.

Otočil jsem se, koukám – už je to tak: hoří! Oheň nás obklopuje ze všech stran a postupuje za námi jako stěna. Víte, to už nás chuť na jahody přešla.

Veverky opustily hnízda, skáčou z větve na větev, stále výš po svahu. Ptáci vylétli, křičí. Hluk, panika ... ,

Já nemám ve zvyku utíkat před nebezpečím, ale tady se nedalo nic dělat, museli jsme se zachránit. Pustili jsme se plnou parou za veverkami na vršek skály – dál nebylo kam.

Vyšplhali jsme se nahoru, vydechli a rozhlédli se kolem. Situace, řeknu vám, zoufalá: ze tří stran oheň a ze čtvrté – strmá skála ... Podíval jsem se dolů – výška, až se mi zatajil dech. Podívaná celkem neradostná a jediný potěšující bod na tom ponurém obzoru byla naše nádherná BĚDA. Stojí rovnou pod námi, mírně se pohupuje na vlnách a stěžněm jako prstem nás zve k sobě na palubu.

A oheň se neustále blíží. Veverek kolem celé spousty. Osmělily se. A některé, ty, kterým ohořely ocasy, jsou zvlášť smělé a drzé, jednoduše řečeno – lezou přímo na nás, strkají, tlačí se, málem že nás nesrazí dd ohně. To je tak, když se dělá ohníček!

Sochor je zoufalý. Veverky rovněž. Abych se přiznal, ani mně nebylo hej, jenže já to na sobě nenechávám znát, držím se – kapitán nesmí nikdy klesat na mysli. Jak by to vypadalo!

Najednou koukám: jedna veverka si to namířila, načechrala ocas a hup! – rovnou na BĚDU, na palubu. Za ní druhá, třetí a koukám – už se sypou i ostatní, dočista jako hrách. Za pět minut jsme měli na skále jako vymeteno.

A co my, copak my jsme horší než ty veverky? Rozhodl jsem se také skočit. No, v nejhorsím případě se vykoupáme. To by nebylo žádné neštěstí. Je to dokonce prospěšné, vykoupat se před snídaní. A moje zásada je: Co slovo, to čin.

„První důstojníku, za veverkami plnou parou vpřed!“

Sochor vykročil, zvedl už dokonce nad propastí nohu, ale najednou sebou mrskl jako kočka – a zpátky!

„Nemůžu,“ povídá, „Christofore Bonifatjeviči, ušetřte mě! Neskočím, to radši shořím ...“

A já, jak tak koukám, vidím, že ten chlapík skutečně radši shoří, ale neskočí. Přirozený strach z výšky je svého druhu choroba ... Co se dá dělat! Přece tam chudáka Sochora nehodím!

Jiný by na mém místě ztratil hlavu, ale já nejsem z těch. Našel jsem východisko.

Ukázalo se, že mám s sebou dalekohled. Skvělý námořní dalekohled, zvětšuje dvanáctkrát. Nařídil jsem Sochorovi, aby si dalekohled seřídil podle svých očí, dovedl jsem ho ke kraji skály a ptám se ho přísným hlasem:

„První důstojníku, kolik máte veverek na palubě?“

Sochor začal počítat:

„Jedna, dvě, tři, čtyři, pět...“

„Dost!“ vykřikl jsem. „Přejmout bez počítání. Zahnat do podpalubí!“

A tu vědomí služební povinnosti zvítězilo nad hrozícím nebezpečím, a říkejte si co chcete, pomohl i dalekohled: přiblížil palubu a Sochor klidně vykročil do propasti...

Podíval jsem se za ním a spatřil jsem jen sloup zpěněné vody. Za okamžik se už můj důstojník Sochor vyškrábal na palubu

a začal zahánět veverky.

Pak jsem se stejnou cestou vydal i já. Ale pro mne je to lehčí – já jsem člověk zkušený, obejdu se i bez dalekohledu.

A vy, mladý muži, si tuto lekci vezměte k srdci. Možná že se vám někdy hodí. Když budete například skákat padákem, vezměte si určitě dalekohled, třeba sebehorší, ať je jaký chce; je to, víte, přece jen lehčí, nezdá se to tak vysoko.

No, skočil jsem. Vynořil jsem se. Vylezl jsem také na palubu. Chtěl jsem Sochorovi pomoci, ale je to chlapík rychlý, zvládl to sám. Nestačil jsem ani vydechnout a už přibouchl průlez, postavil se do pozoru a hlásí:

„Plný náklad veverek v živém stavu naloděn! Počet nezjištěn. Další rozkazy?“

V takovém případě si to člověk musí pořádně rozmyslet, než něco nařídí.

Pro první chvíli je to jasné: zvednout kotvu, napnout plachty a jet od té hořící skály, dokud máme zdravou kůži. Vem ho čert, ten fjord! K vidění už tu není nic a ještě ke všemu je tu teď horko. Takže v této otázce jsem neměl nejmenší pochybnosti. Ale co s veverkami? To už bylo horší. Čert ví, co s nimi! Ještě dobře, že jsme je zavčas zahnali do podpalubí, protože ta

ničemná zvířata vyhladověla a začala okusovat lanoví. Už moc nescházelo – a mohli jsme dávat novou výstroj.

No ovšem, bylo by možno stáhnout z veverek kůžičky a prodat je v kterémkoli přístavu. Kožešina je hodnotná, kvalitní. Dala by se provést docela výhodná transakce. Ale nebylo by to zrovna pěkné – zachránily nás, ukázaly nám konec konců cestu k záchraně, a my bychom z nich teď stáhli kůžičku! To nepatří k mým zásadám. Ale na druhé straně – vézt s sebou celou tu společnost kolem světa, to také není zrovna největší požitek. Znamená to přece dávat jim žrát, pít, obsluhovat je. Jak jinak – na to je zákon: přijal jsi cestující – tak pečuj o jejich pohodlí! Tady by měl člověk starostí až po krk.

Proto jsem se rozhodl takhle: doma se uvidí. A my, námořníci, kde my máme domov? Na moři. Pamatujete se, jak říkal admirál Makarov: Moře je náš domov. Já to říkám taky tak. Dobrá, myslím si, vyplujeme na moře a pak se uvidí. V nejhorším požádáme o instrukce v domovském přístavu. Jo!

A tak jsme se rozjeli a plujeme. Potkáváme rybáře, parníky, učiněná krása! Kvečeru větřík zesílil a začala pravá mořská bouře – aspoň deset balů. Moře bouří. Hned naši BĚDU zvedne a hned jí zase mrští dolů ... Lanoví sténá, stěžeň skřípe. Veverky v podpalubí to z nezvyku ukolébalo, ale já mám radost: moje BĚDA se drží statečně a absolvuje zkoušku z mořské bouře na jedničku. I Sochor je hrdina – vzal si nepromokavý námořnický klobouk, stojí u kormidla jako přikovaný a pevně je svírá. No, já ještě chvíli postál, pozoroval rozbouřený živel, kochal se jím a pak jsem šel do své kajuty. Sedl jsem si ke stolu, zapjal rádio, nasadil si sluchátka a poslouchám, co se děje v éteru.

Víte, to je znamenitá věc, tohle rádio! Zmáčkneš knoflík, otočíš – a tady to máš, všechno je k tvým službám: hudba, předpověď počasí i poslední zprávy. Někdo fandí fotbalu – prosím: *Rána! Další rána! A brankář loví míč ze sítě ...* Zkrátka, co vám mám povídat: rádio je velká věc! Ale já měl tenkrát nějakou smůlu. Chytil jsem Moskvu, připravil jsem se a slyším: *Ivan ...*

Roman ... Konstantin .. , Uljana ... Tatjana ... Semjon ... Kaíuša ... Jako bych přišel někam na návštěvu a seznamoval se. Nejraději bych s tím praštil. A měl jsem ještě ke všemu vykotlaný zub a nějak se mi rozbolel... to asi po tom vykoupaní, a rozbolel mě, že bych brečel.

A tak jsem se rozhodl, že si na chvílku lehnu a odpočinu si. Už jsem si málem sundal sluchátka, když najednou slyším – snad to není SOS? Zaposlouchal jsem se: í-f-f ... tá-tá-tá ... **t-t-t'** ... Už je to tak: volání o pomoc. Potápí se loď – a někde tady nablízku. Ustrnul jsem, chytám každý zvuk a chci se dozvědět podrobnosti: kde a co? Vtom se přihnala vlna a mrskla BĚDOU tak, že si chudinka úplně lehla na bok. Veverky zaječely. Ale to by ještě nebylo to nejhorší. Stalo se něco mnohem horšího: rádio hup! se stolu, trhlo sebou a prásk! o přepážku a rozletělo se na kousky. Vidím, že to už dohromady nedám. Vysílání, samozřejmě, jako když utne. To vám byl takový hrozný pocit: vedle je někdo v nebezpečí, ale kde a kdo, to člověk neví.

Mělo by se plout na pomoc, ale kam? Kdo to může vědět? A zub se mi rozbolel ještě víc.

A představte si, právě on mi pomohl! Bez dlouhého přemýšlení popadnu konec antény a rovnou s ní do zubu, do té díry. Bolest pekelná, až se mi v očích zajiskřilo, ale zato příjem zase fungoval. Hudbu, pravda, slyšet nebylo, ale abych se při –

– čárka, jako když mi tam někdo zavrtává šroub. A nepotřebovalo to žádný zesilovač, žádné ladění – bolavý zub, když je v něm díra, je citlivý i tak. Snášet

znal, neměl jsem na ni v té chvíli ani pomyšlení. Kdepak hudba! Ale morseovka – nade všechno očekávání: tečka píchla jen nepatrně, jako špendlíček, ale zato to není žádná maličkost, ale co se dá dělat, v takové situaci se musí člověk obětovat.

A věřte mi to nebo ne, přijal jsem to vysílání na ten zub až do konce.

Zapsal, dešifroval, přeložil. Ukázalo se, že skoro vedle nás ztroskotala norská plachetnice – uvízla na Doggerské mělčině, rozbila se a jenjen se potopit.

Tady není čas na žádné dlouhé přemýšlení, musí se jít na pomoc. Zapomněl jsem na bolest zubu a začal jsem osobně řídit záchranné práce. Vystoupil jsem na palubu a postavil se ke kormidelnímu kolu.

Plujeme. Kolem dokola noc, studené moře, vlny bijí, vítr sviští...

No, pluli jsme asi tak půlhodinku, Nory jsme našli, posvítili jsme si na ně raketami. Vidím, že je zle. Těsně k boku se připlout nedá, rozbilo by nás to. Všechny čluny jim to smetlo a přetahovat lidi po laně za takového počasí je také riziko.. Ještě by je člověk, nedejpánbu, všechny utopil.

Připlul jsem z jedné strany, připlul z druhé – všechno marné, A bouře se rozpoutala ještě víc. Jak se na tu kocábku nahrne vlna, vůbec ji není vidět. Voda se hrne přes palubu, jen stězně z ní trčí... Stop, myslím si, to je voda na náš mlýn!

Rozhodl jsem se riskovat. Najel jsem na vítr, nabral ho do všech plachet a s větrem v zádech se rozjel současně s vlnou na plný chod.

Výpočet byl tady docela lehký: BĚDA nemá velký ponor a vlny jsou jako hory. Udržíme se na hřebenu, a tak proklouzneme přímo nad palubou.

No, řeknu vám, že Norové už byli úplně zoufalí a já jsem přišel jako na zavalanou. Stojím u kormidla, řídím lod, aby se nezachytila o stěžně, a Sochor chytá nešťastníky přímo za

límece, hned po dvou. Opakovali jsme to tak osmkrát a vytáhli jsme všech šestnáct lidí v čele s kapitánem.

Přirozeně, kapitána to trochu mrzelo – má přece opustit lod poslední, ale Sochor to v tom spěchu a ve tmě nerozpoznal a popadl ho hned prvního. Nevypadalo to samozřejmě zrovna moc dobře, ale to nic, to se stává ... A sotva jsme vytáhli poslední pářeček, koukám, hrne se devátá vlna. Přihnila se, prásk! – a z nešťastné lodičky lítaly jen třísky.

Norové sundali čepice, stojí a třesou se na palubě. To vám byla podívaná ... Potom jsme se otočili, najeli na kurs a pluli jsme s větrem o závod do Norska.

Na palubě není k hnutí, ale Norové si z toho pranic nedělají, dokonce jsou spokojení. Konec konců je to docela pochopitelné: těsno a zima je pořád lepší než se za takového počasí koupat.

No ... vysvobodil jsem a zachránil Nory. Pak se řekne BĚDA! Jak komu, pro někoho je běda a pro někoho, abych tak řekl, jedinečná záchrana před jistou smrtí.

A to všechno díky důvtipu. Jestli chcete být, mladý muži, při dálkové plavbě dobrým kapitánem, nikdy si nenechte ujít ani jednu možnost a využijte všeho ve prospěch věci, dokonce i vlastní choroby, když se vám k tomu naskytne příležitost. Tak je to!

KAPITOLA ČTVRTÁ,

o některých obyčejích skandinávských národů, o nevýhodách obchodních plaveb a o použití veverek v námořní praxi

Připluli jsme zpátky do Norska, do města Stavangeru. Ukázalo se, že tamější námořníci jsou ušlechtilí lidé. Přijali nás skvěle.

Mne a Sochora ubytovali v prvotřídním hotelu a jachtu natřeli na vlastní účet tou nejdražší barvou. A copak jachtu, ale

veverky, ani na ty nezapomněli. Vystavili pro ně doklady a zařídili formality jako na náklad, potom přišli a ptali se:

„Čím poroučíte krmit ta vaše roztomilá zvířátka?“

Safra, čím je krmit? Já se v té věci vůbec nevyznám, nikdy jsem veverky nechoval. Zeptal jsem se Sochora a ten povídá:

„Přesně vám to nepovím, ale tak se mi zdá, že ořechy a borovými šiškami.“

A teď si představte, ta náhoda. Domluvím se norský docela dobře, ale zrovna tahle dvě slova jsem zapomněl. Mám je na jazyku, ale ne a ne si vzpomenout. Jako když mi naráz vypadnou z hlavy. Dlouho jsem přemýšlel, co dělat? A přišel jsem na to. Poslal jsem Sochora s Nory do koloniálního obchodu.

„Rozhlédněte se tam,“ povídám, „možná že něco vhodného najdete.“

Šel. Potom se vrátil a hlásil, že je všechno v pořádku. Sehnal prý ořechy i šišky. Upřímně řečeno, byl jsem poněkud překvapen, že v obchodě prodávají šišky, ale v cizí zemi může být ledacos. Možná, myslím si, že je mají na roztápění samovarů nebo na zdobení stromečků, mohou je mít zkrátka na všelicos.

Ale večer se přijdu na BĚDU podívat, jak jsou daleko s natíráním, nakouknu do podpalubí k veverkám – a co byste myslili! Sochor se zmýlil, ale jak šťastně se zmýlil!

Koukám, moje veverky sedí jako na hostině a jedí ořechovou chalvu, až jim praská za ušima. Chalva je v plechovkách a každá krabice má na víku namalovaný ořech. A se šiškami to dopadlo ještě líp – místo nich přivezli ananasy. Skutečně, kdo to nezná, může si to lehkou poplést. Ananasy jsou sice větší, ale jinak jsou šiškám podobné, i vůni mají stejnou. Jak je tam v tom obchůdku Sochor uviděl, ukázal nazdařbůh na ně – no, a tak se to stalo ...

Pak nás začali vodit po divadlech, po muzeích a ukazovat nám různé pamětihodnosti. Ukázali nám mimochodem i živého koně. U nich je to velká vzácnost. Tam se jezdí v automobilech nebo ještě víc chodí pěšky. Orali tehdy vlastními silami, ručně,

takže koně na nic nepotřebovali. Ty mladší vyvezli, starší pochcípali a ti, co zbyli, stojí v zoologických zahradách, přežvykují seno a sní.

A jakmile vyvedou koně na procházku, hned se shromáždí dav, všichni koukají, křičí a narušují pouliční dopravu. Zrovna jako kdyby se u nás procházela po ulici žirafa. Taky si myslím, že by strážník ani nevěděl, jaké má na křižovatce rozsvítit světlo.

No ale pro nás není kůň nic zvláštního. Dokonce jsem se rozhodl Nory překvapit – popadl jsem ho za hřívu, vyskočil na něj a pobídl ho podpatky.

Norové se zděsili a druhý den ráno všechny noviny přinesly článek o mé odvaze a fotografii: kůň v trysku a já na něm. Bez sedla, rozepjatá uniforma vlaje ve větru, čepice se mi svezla, nohy mi plandají a kůň s ocasem vzhůru ...

Později jsem pochopil, že fotografie nebyla zrovna valná, nijak důstojná námořníka, ale tenkrát v tom zápalu jsem si to ani neuvědomil a byl jsem dokonce spokojen.

I Norové byli spokojeni.

Vcelku musím říci, že je to příjemná zem. I lid je tam dobrý, takový tichý, přívětivý a dobromyslný.

Já byl v Norsku samozřejmě nejednou i dřív, v mládí, a vzpomínám si, co se mi tam tehdy přihodilo.

Vylodili jsme se v jednom přístavu a odtamtud jsem jel vlakem.

Jo, tak přijdu na stanici. Do odjezdu je daleko. Procházet se s kufry je přece obtížné a nepohodlné.

Vyhledal jsem přednostu stanice a ptám se: „Kde tady máte úschovnu zavazadel?“

A přednosta, takový roztomilý stařeček to byl, pokrčil rameny.

„Promiňte,“ povídá, „se zvláštní místností na úschovu ručního nákladu jsme tu nepočítali. Ale to nic,“ povídá, „z toho si nic nedělejte, nechte své kufříky tady, nikomu tu překážet nebudou, ujišťuji vás ...“

Tak to bylo. Ale nedávno odtamtud přijel můj kamarád. Mnoho věcí, povídá, se tam změnilo, zvyky i mravy. Jakkak by ne, to víte: za války tam byli Němci, zavedli tam nový pořádek, teď tam zas Američané pozvedají způsob života na patřičnou úroveň. No, samozřejmě, lid se otrkal, stal se čipernější. Mému kamarádovi, než se stačil otočit, odnesli kufr rovnou z vlaku ze zavřeného kupé. Inu kultura!

No ale tenkrát se tam žilo ještě postarodávnu. Klidně se žilo. Ale ne všem. Byli už i tehdy v Norsku lidé tak říkající pokrokoví, kteří ochutnali ze stromu poznání dobro i zlo. Řekněme například majitelé velkoobchodů, závodů a továren. Ti se i tehdy vyznali v tlačenici.

I mne se to dotklo, abych tak řekl, nejbezprostřednějším způsobem. Je tam taková jedna firma, vyrábí telefony, radiopřijímače ... Tak ti fabrikanti vyčuchali něco o mém zubu a měli nahnáno. A je to pochopitelné – vždyť jestli bude každý chytat na zub, nebude nikdo kupovat rádia. To by byla pohroma! To by měl nahnáno každý. No a tak se bez dlouhých průtahů rozhodli zmocnit mého vynálezu a zároveň i mého zubu.

Ze začátku šli na mě docela slušně: poslali mi věcný dopis s návrhem, abych jim svůj zkažený zub prodal. Já to uvážil a řekl jsem si: Proč bych to dělal? Zub ještě ujde, kousat se na něm dá, a že má díru, tak to mi promiňte, ale to je moje věc. Mám například jednoho známého, a ten je dokonce rád, když ho bolí zuby.

„Samozřejmě,“ říká, „když bolí, je to skutečně bolestivé a nepříjemné, ale zato když to přejde, je to moc prima!“

Jo! No a tak jsem jim odpověděl, že zub neprodám, a hotovo...

Ale myslíte, že se s tím spokojili? I kdepak! Rozhodli se můj zub uloupit. Objevili se nějací darebáci, chodí mi v patách, nakukují mi do úst a něco si šeptají... No a to už mi nebylo dvakrát vhod. Dobře, když si vezmou jeden zub, spánembohem, ale co když mi ho pro jistotu seberou i s hlavou? Kampak bych plul bez hlavy?

A tak jsem se rozhodl, že se neštěstí vyhnu. Požádal jsem v přístavu o instrukce pokud jde o veverky a sám, abych se uchránil zlomyslníků, učinil jsem zvláštní opatření: vzal jsem dubový můstek, jeden jeho konec jsem strčil pod vrata přístavního skladiště, druhý pod dveře do podpalubí a rozkázal Sochorovi, aby na BĚDU naložil zátěž.

Jachta se ponořila až po brlení, můstek se prohnul jako péro a drží pode dveřmi jen jedním konečkem. Než jsem šel spat, všecko jsem prohlédl, zkontroloval pohotovost tohoto zařízení a pak se teprve klidně odebral na lůžko ... Ani jsem nepostavil stráž – na co taky. A jestlipak víte, k ránu přišli. Slyším opatrné kroky, vrznutí dveří a potom najednou – prásk! – můstek vylítl zpod dveří a vymrštil se ...

Vyjdu ven, koukám: můj samostříl zabral – a jak! Hned na břehu byla vysílačka, a tak to ty darebáky vyhodilo až na samý vršek stožáru. Zachytili se tam za kalhoty a visí a řvou na celé město.

Jak je potom sundávali, to vám neřeknu, neviděl jsem to.

Vtom právě přišla odpověď z přístavu s příkazem odevzdat veverky v Hamburku. Tenkrát tam byla znamenitá zoologická zahrada nějakého Hagenbecka, který skupoval různá zvířata.

Už jsem měl příležitost vám vykládat o některých přednostech sportovní plavby. Při sportovní plavbě jste svým pánem: plujete, kam se vám zachce. Ale když má člověk na starosti nějaký náklad, pak je na tom jako vozka: opratě v ruce a jedeš, kam ti poručí.

Vezměte si třeba ten Hamburk. Copak bych tam někdy jel z vlastní vůle? Co bych tam viděl? Leda policajty! No a pak, to víte, zase se tím komplikuje plavba, začíná různé obchodní dopisování, starosti, jak uschovat náklad, celní formality, v Hamburku zvlášť... Lidi jsou tam docela jiní než v Norsku, prohnaní, neuctiví, než se naděješ, oškubou tě jako slípku.

Jo, ale když je něco nařízeno, nutno se podrobit. Dojel jsem s BĚDOU do Hamburku, zakotvil ji u přístavní hráze, trochu jsem se vymódil a šel hledat Hagenbecka. Přijdu do zvěřince.

Tam, to víte, doni, tygři, krokodýl, pták marabu a taky veverka visí mezi nimi v kleci. Ale jaká veverka, dočista jiná než ty moje! Ty moje jenom lajdačí, sedí v podpalubí a přezírají se chalvou, kdežto tahle má takovou kulatou klec a musí se tam pořád točit jako káča a pořád skáče a pořád se točí. Podívání jedna radost!

Tak jsem tedy vyhledal samého Hagenbecka, představil jsem se mu a vysvětlil, že mám na palubě náklad živých veverek za přijatelnou cenu.

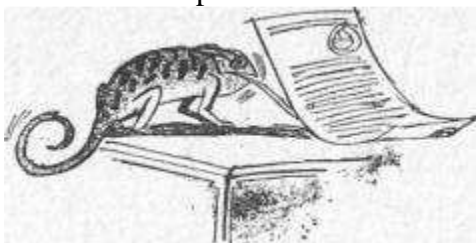
Hagenbeck upřel zrak ke stropu, složil ruce na břicho a chvíli točil palci.

„Veverky,“ povídá, „to jsou takové ty s ocásky a s oušky, že? Jakkak ne, to znám. Tak vy máte veverky? No, proč ne, vezmu je. Jenomže u nás je to strašně přísné s pašeráctvím. Máte na ně doklady v pořádku?“

V tom okamžiku jsem si s vděčností vzpomněl na Nory a rozložil na stůl doklady.

Hagenbeck vyndal brýle, vzal kapesník a začal pomalu otírat skla. Najednou kde se vzal tu se vzal chameleón. Hup! na

stůl, vyplázl svůj dlouhatánský jazyk, slízl papír a byl v trapu. Já za ním. Ale kdepak!

Hagenbeck složil brýle a pokrčil rameny.

„Bez dokladů,“ povídá, „je vzít nemohu. Rád bych, ale nemohu. U nás je to v tomhle ohledu náramně přísné.“

Rozčilil jsem se a už jsem se chtěl přít. Ale vidím, že se nedá nic dělat, a tak jsem odešel. Přicházím k přístavu, koukám – na BĚDĚ není něco v pořádku. Kolem plno čumilů, na palubě policajti, celníci a přístavní úředníci... Otočí na Sochora, ten stojí uprostřed a odbývá je jakžtakž nadávkami.

Protlačil jsem se, uklidnil je a dozvěděl jsem se, oč jde. A v jednání skutečně nastal nejneočekávanější a nejnepříjemnější obrat. Ukázalo se, že Hagenbeck už telefonoval na celnici a tam našli nějaký paragraf, obviňující mě z nezákonného převážení dobytka, a vyhrožují mi zabavením lodě i s nákladem ... A já nemohu nic namítat. Přepavní doklady jsou skutečně tytam a speciální povolení na dovoz veverek jsem nedostal. Kdybych řekl pravdu, kdo by mi uvěřil? Důkazy na to nemám a všechno zamlčet, to je ještě horší.

Zkrátka vidím, je zle.

Ech, myslím si, ať se děje co se děje! Když vy tak, já vám taky ukážu!

Stáhl jsem si blůzu, napřímil se v celé své výšce a tomu nejhlavnějšímu úředníkovi oznamuji:

„Vaše požadavky, páni úředníci, nejsou odůvodněny, jelikož v mezinárodních zákonech se výslovně v jednom bodě souhlasně říká, že nutné vybavení lodě, jako kotvy, čluny, zařízení k vykládání zboží i záchranné a spojovací prostředky, signální zařízení, topivo a hnací stroje v množství nezbytném

pro bezpečnou plavbu žádným přístavním poplatkům a zvláštním formalitám nepodléhají.“

„Naprosto s vámi souhlasím,“ odpovídá, „ale budete tak laskav, kapitáne, a vysvětlíte nám, do jaké kategorie vyjmenovaných předmětů zařazujete svoje zvířata?!“

V první chvíli jsem nevěděl kudy kam, ale vidím, že ustoupit je už pozdě.

„Do poslední, pane úředníku – do kategorie hnacích strojů,“ odpověděl jsem a udělal čelem vzad.

Úředníci se zpočátku zarazili, potom si něco mezi sebou šeptali a pak vystoupil zase ten hlavní.

„My,“ povídá, „velmi rádi od našich zákonných připomínek upustíme, jestli dokážete, že dobytek nalézající se na palubě vaší lodi vám skutečně slouží jako pohonný stroj.“

Jistě chápete, že dokázat takovou věc není snadné. Kdepak teď dokazovat – aspoň to oddálit!

„Podívejte se,“ povídám, „důležité součástky stroje jsou na břehu v opravě, ale zítra, prosím, vám předvedu důkaz.“

Odešli, ale koukám, že hned vedle postavili policejní motorový člun v pohotovosti, abych snad nenápadně nezmizel.

A já tedy zalezl do kajuty, vzpomněl jsem si na tu veverku u Hagenbecka, vzal papír, kružítko, pravítko a začal rýsovat.

Za hodinu jsme šli se Sochorem ke kováři, objednali u něho dvě kola jako k parníku a třetí na způsob mlýnského. Jen s tím, rozdílem, že mlýnské má příčky venku, a my jsme je dali udělat dovnitř a z obou stran jsme napjali síť. Měli jsme štěstí na takového čiperného a chápavého kováře. Udělal všechno ve stanovené lhůtě.

Druhý den hned ráno jsme přivezli celé toto zařízení na BĚDU. Lodní kola jsme přidělali k bokům, mlýnské doprostřed, spojili všechna tři kola hřídelem a do prostředního pustili veverky.

Hlodavci, to víte, zjankovatěli od světla a čerstvého vzduchu a uháněli jako pomínutí jeden za druhým po příčkách uvnitř kola. Celý náš stroj se roztočil a BĚDA se bez plachet rozjela tak, že nás policajti na svém motorovém člunu měli co dohánět.

Ze všech lodí se na nás dívají dalekohledy, na břehu zástupy lidí a my si to sinem, jen se vlny rozbíhají.

Pak jsme otočili a jeli zpátky ke kotvišti. Přišel zase ten úředník a dočista se rozčilil. Nadává, křičí, ale nemůže nic dělat.

A večer se autem přihnal sám Hagenbeck. Vystoupil z vozu, postavil se, podíval, složil ruce na břicho a začal točit palci.

„Kapitáne Žvanilkine, povídá, „to vy máte ty veverky? Ovšem, pamatuji se. Na kolik si je ceníte?“

„No, podívejte se,“ povídám, „o cenu tady nejde. Vy přece víte, že doklady na ně jsou zničeny.“

„Eh, nechte toho,“ namítl, „budte klidný, kapitáne, nejste dítě, tak to musíte pochopit, u nás je to v tomto ohledu jednoduché. Řekněte cenu...“

No a tak jsem řekl slušnou cenu; trochu se ošival, ale nesmlouval, na místě mi to vyplatil, sebral veverky i s těmi koly a nakonec se ptá:

„Čím je krmíte?“

„Chalvou a ananasy,“ odpověděl jsem a odporoučel se. Nelíbil se mi ten Hagenbeck. A ani Hamburk ne, když se to tak vezme.

KAPITOLA PÁTÁ, *o sledích a kartách*

V Holandsku jsem se vůbec nechtěl zastavovat. Není to země nijak zvlášť významná a mnoho zajímavého tam pro cestovatele není. Jsou tam všeho všudy tři skvělé věci: holandská čerň, holandský sýr a holandsští sledi.

Mne jako námořníka pochopitelně zaujalo to poslední, a tak jsem se rozhodl odbočit do Rotterdamu a poznat, jak to tam s těmi sledi chodí.

Mají to tam zařízení velkoryse. Tam sledě loví, nakládají do soli, do octa, mrazí je a i čerstvé si je můžete koupit a dát živé do akvária.

Ale jedna věc je přitom zvlášť překvapující: Holandané patrně znají nějaké tajemství, jak jinak by se dala vysvětlit taková nespravedlnost. Pokoušeli se je například lovit Skotové.

Vrhli sítě, vytáhli – a plno sledu. No, pochopitelně měli radost, ale když se jaksepatří rozkoukali, prohlédli si je a ochutnali, vyšlo najevo, že chytli jenom samé skotské sledě.

Norové to také zkoušeli. Norové jsou proslaveni jako prvotřídní rybáři, ale tentokrát jim to nevyšlo. Taky vrhli sítě, vytáhli, podívali se – sledů plno, ale jenom samí norští.

A Holandané loví a loví už kolikátý rok a pořád mají štěstí jenom na holandské sledě různých druhů. No a samozřejmě že toho využívají: prodávají svoje sledě napravo nalevo, do jižní Afriky i do Severní Ameriky ...

Zahloubal jáfem se do studia tohoto problému a vtom se mi zcela náhle podařilo udělat jeden důležitý objev, který od základů změnil původní plán mé výpravy. Po řadě pozorování jsem stanovil s mimořádnou přesností, že každý sled je ryba, ale ne každá ryba je sled.

A víte, co to znamená?

To znamená, že nemá smysl vynakládat ohromné prostředky, nemá smysl pěchovat sledě do sudů, nakládat je na lodi a znovu vykládat, kde je potřeba. Nebylo by jednodušší sehnat sledě do stáda nebo do hejna – říkejte tomu jak chcete – a hnát je živé na místo určení?

Když je každý sled ryba, nemůže se tedy utopit. Vždyť rybám je plavání vlastní, není-liž pravda? A na druhé straně, jestli se k hejnu přidá nějaká cizí rybajzna, tak přece každá ryba není sled. Nebude tedy nic těžkého ji objevit, rozlišit, odehnat, postrašit, a třeba i zničit.

A tam, kde při starém způsobu převážení bylo potřeba obrovské nákladní lodě s ohromnou posádkou a složitým mechanismem, při novém systému to dokáže jakákoliv loďka o nic větší než má BĚDA.

To je tak říkajíc teorie. Ale teorie lákavá a já jsem se rozhodl ověřit si svou myšlenku v praxi. A tady se mi zrovna naskytla příležitost: do severní Afriky, do Alexandrie posílali právě zásilku sledů. Už je měli vylovené, chystali se je nakládat do soli, ale já jsem to zastavil. Sledě pustili, sehnali do stáda, se Sochořem jsme napjali plachty a vypluli. Sochoř se postavil ke

kormidlu a já se usadil na samou špičku přídě na čelen, vzal jsem si dlouhý prut, a jak jsem zpozoroval nějakou tu jinou rybu, prásk prásk ji přes hubu!

A dopadlo to báječně: naši sledi plavou, plavou čile, nepotápějí se hluboko. Jen taktak, že jsme jim stačili. Ani cizí ryby se nám nepletly do houfu. Jeli jsme tak den a šlo to. Ale večer najednou cítím, že je to těžké. To pozorování tě nakonec unaví, nevíš kam se dřív podívat, a hlavně není kdy spát. Jeden má práci se sledi, druhý u kormidla, nemáš čas ani se ohlédnout. Kdyby to bylo řekněme den dva, to už bychom to nějak zastali, ale takhle – cesta daleká a před námi nekonečný oceán. Zkrátka cítím, že to nezvládneme a celou věc zpackáme.

Tak jsem to všechno uvážil a rozhodl se přijmout na loď ještě jednu sílu jako námořníka. A bylo na to zrovna vhodné místo – v té době jsme už totiž vjeli do Lamanšského průlivu, hned při ruce je Francie, přístav Calais, a v Calais je vřdycky plno nezaměstnaných námořníků. Můžete si vybrat, koho chcete:

tesaře, lodníka i prvotřídního kormidelníka. Dlouho jsem se nerozmýšlel, připlul jsem blíž k břehu, zakotvil BĚDU v zátvě, zavolal lodivodský člun a vyslal Sochora na břeh pro námořníka.

V tom jsem samozřejmě udělal chybu. Nábor posádky je vážná, odpovědná záležitost. Sochor je sice chlapec snaživý, ale mladý, nemá ty zkušenosti. Měl jsem to jít zařídit sám, ale na druhé straně ani tady na palubě není kdy okounět. Ať je to jak chce, plout s živými sledi – to je novinka. A jako každá nová věc to má své obtíže. To musí mít člověk oči všude. Odejdeš, nedáš pozor a celé stádo se ti rozuteče. A pak se nedopočítáš škody, zostudíš se před celým světem a hlavně – zmaříš to krásné a užitečné novátorství.

Víte přece, jak to bývá: napoprvé se to nepodaří – a podruhé už vám to nikdo nesvěří a ani zkusit vás to nenechá.

Jo! No dobrá. Poslal jsem Sochora do Calais, vynesl jsem na palubu křeslo a ležím. Jedním okem čtu a druhým pokukuju na

sledě. Rybičky se pasou, dovádějí a blýskají na slunci šupinkami.

Kvečer se vrací Sochor a přivází s sebou námořníka.

Kočkám – napohled ucházející chlapík. Ne zrovna nejmladší, ale ani ne příliš starý; postavy, pravda, pomenší, na očích je mu vidět, že je čipera, i plnovous má jako mořský pirát. Jenomže ti, jak se tak proslýchá, bývali většinou zrzaví, kdežto tenhle je vyslovený brunet. Umí číst a psát, nekouří, oblečen je čistě, zná čtyři řeči: anglicky, německy, francouzsky a rusky. To Sochorovi zvlášť učarovalo. On už v té době, bohužel, začínal angličtinu zase zapomínat. Jméno měl ten námořník poněkud divné – Fuchs, ale to víte, za jméno člověk nemůže, a přitom mi ještě Sochor pošeptal, že tenhle Fuchs není námořník, ale poklad – náramně se prý vyzná v kartografii.

V tu chvíli jsem se úplně uklidnil. Když se vyzná v kartografii, tak je to námořník; tak to tedy může postát i u kormidla; a tak to tedy, kdyby bylo potřeba, může samostatně držet třeba i hlídku.

Zkrátka – souhlasil jsem. Zapsal jsem Fuchse do lodní knihy, vysvětlil jsem mu jeho povinnosti a Sochorovi přikázal, aby mu určil místo v podpalubí. No a pak jsme napjali plachty, nastoupili a pluli dál.

A vzali jsme toho člověka v pravý čas. Do té doby to šlo – vítr jsme měli pořád v zádech, ale najednou začal foukat přímo do přídě. Jindy bych možná šetřil síly, zůstal bych v závětří nebo zakotvil, ale v tomhle případě, chápete, jsou tu ti sledi. Ti si z větru starost nedělají. Plavou s větrem o závod, jako když se nechumelí, a tak ani my nesmíme zůstat pozadu. Museli jsme tedy lavírovat, křížovat. Svolal jsem hvízdnutím všechny na palubu. Sochorovi jsem dal na starost sledě, sám jsem si stoupl ke kormidlu, nabral rychlost a zavelel:

„Připravit k obratu!“

Koukám, Fuchs stojí jako sloup, ruce v kapsách a se zájmem se dívá na plachty.

No, to už jsem se obrátil přímo na něj: „Fuchsi,“ křičím, „obrat vlevo!“

Škubl sebou, podíval se tak nějak vyjeveně, otočil se jako na obrtlíku pěkně vlevo a civí dál. Otočit se nám samozřejmě nepovedlo, propásli jsme to ...

„Zpět!“ křičím.

Otočí se zpátky a rozpačitě se na mne usmívá.

No, vidím, že jsme to chytli s tímhle námořníkem! Hotově nemehlo! Já jsem sice člověk opravdu mírný, ale tady i mne popadl vztek.

„Hej vy, Fuchsi,“ povídám, „jaký jste to u čerta námořník?“

„Já,“ odpověděl, „nejsem vlastně vůbec námořník, já jsem teď zůstal na suchu a kamarádi mi poradili, abych změnil podnebí ...“

„No dovolte,“ přerušil jsem ho, „jak mi tedy Sochor mohl říci, že se vyznáte v kartografii?“

„Ó, to prosím podle libosti,“ povídá on. „Karty, to je můj obor, karty, to je můj chlebiček, ale hrací. Já, jestli to chcete vědět, jsem totiž karbaník, falešný hráč z povolání.“

To mi dodalo.

No posuďte sám – co teď s ním?

Mazat ke břehu, to by byl ztracený další den. Vítr sílí, každou chvíli se může strhnout bouře a sledí se rozutečou. Ale na druhé straně – vozit s sebou takového falešného hráče jako zátěž, to taky zrovna není k ničemu. Nejenže nezná námořní povely, ale ani jedno lano. Málem jsem ztratil rozvahu.

Ale vtom mě napadla skvělá myšlenka. Víte, já si někdy rád ve volné chvíli vyložím pasiáns, a tak jsem našel na lodi balíček karet. Rychle jsem přivázal na každé lano jednou, najel s jachtou na vítr a opakoval manévr.

„Připravit k obratu! Uvolnit pikovou dámu, napnout srdcového spodka, svinout křížovou desítku ...“

A víte, otočili jsme se jedna radost a ten Fuchs se doopravdy vyznal v kartách tak, že si ani potmě nespletl barvy.

No a tak jsme pluli dál. Plujeme, lavírujeme. Vítr sílí. Jinak by to nebylo ani tak nejhorší, jenom sledí mi dělají starosti.

Kdopak se v tom vyzná, jak snášejí počasí? A já mám času dost, náklad není spěšný, tak proč riskovat? Rozhodl jsem se zastavit v přístavu.

KAPITOLA ŠESTÁ,

kteřá začíná nedorozuměním a končí nečekaným koupáním

Poblíž ostrova Wightu jsem se stočil napravo a plul na Southampton do Anglie. Zakotvil jsem na rejdě, Sochorovi jsem nechal na starost sledě a my s Fuchsem jsme si sedli do joly a přistali u břehu. Vystoupili jsme na nádherném místě: nakrátko přistřižený trávník, cestičky vysypané pískem a všude takové hezké plůtky a nápisy:

VSTUP ZAKÁZÁN! USEDLOST ARCHIBALDA DANDYHO

Sotva jsme se vylodili, nestačili jsme ještě udělat ani krok a už nás obklopili džentlmeni ve fracích, v cylindrech a v bílých nákrčnicích. Jestli to byl mister Dandy se svou rodinou nebo ministr zahraničních věcí se svitou nebo snad agenti tajné policie – podle obleku to nepoznáš. Tak jsme přistoupili blíž, pozdravili, slovo dalo slovo a víte, co se ukázalo? Ukázalo se, že to jsou tamější žebráci. V Anglii jen tak prostě žebrať je zákonem co nejpřísněji zakázáno, ale ve fraku – prosím. I když jim někdo něco dá, má se za to, že žádné žebráky nemají a že to prostě vypomohl džentlmen džentlmenovi.

Tak jsem jim rozdál nějaké ty drobné a jdu dál. Najednou mi jde naproti ještě jeden. Dlouhatánský, jako kdyby spolkl kilometrové pravítko. Došli jsme k sobě. Obnažuje hlavu a klaní se mi tím nejobradnějším způsobem. No, já pochopitelně sáhl do kapsy, vylovil dvě kopejky a dal jsem mu je rovnou do cylindru. Čekal jsem, že mi poděkuje, ale on, představte si, zrudl, prskl, nasadil si monokl a velice majestátně pronesl:

„Archibald Dandy, Esquire, s kým mám tu čest?“

„Kapitán zámořské plavby Christofor Žvanilkin,“ představil jsem se i já.

„Velmi mne těší,“ povídá. „Braňte se, kapitáne!“

Chtěl jsem se omlouvat, ale kdepak! Vidím, že je pozdě. O omluvě nebylo vůbec řeči. Postavil cylindr na travičku a shodil frak ... A já se tedy rozhodl, že se taky nedám. Shodil jsem námořnické sako a zaujal bojovou pozici.

Ani Fuchs neztratil duchapřítomnost, vzal na sebe úlohu soudce, poodešel kousek stranou a na celé hrdlo zařval:

„Sekundanti, aut! Gong!“

Mister Dandy začal skákat, funět a zašermoval pěstmi. Vypadalo to, jako když si kluci hrajou na vlak. Vrhel se na mne. I já se musel pustit do práce.

Nerad dávám vůli svým rukám, ale tohle byl box, ušlechtilá potyčka – rozmáchl jsem se... a jen taktak, že jsem úder zadržel.

Vidím, že je to bída: při rozdílnosti našich postav, ať mířím kam mířím, stejně bych se trefil pod pas. A to, jak víte, je proti pravidlům. A on zase naopak řeže do vzduchu nad mou čepicí. A taky pořád naprázdno. A tak to první kolo skončilo nerozhodně.

Ale boj se nějak musel rozhodnout, a tu nás zachránil Fuchs.

„Račte, kapitáne,“ povídá a nastavuje mi záda.

Vyskočil jsem na něj jako na koně a vidím, že to je docela něco jiného. Jsem teď tak říkajíc rovnocenný soupeř a mohu nastoupit boj podle zákonných předpisů. Fuchs pode mnou hopsá, řítí se do boje. Nu vidím, že je na čase jednat.

„Do toho, Fuchsi!“ povídám.

Neměl to asi lehké, ale statečně zachroptěl:

„Gong!“

A začali jsme znova ...

Mister Dandy se bil znamenitě. Dostal jsem tvrdý úder mezi oči, ale vtom jsem si vzpomněl na své mládí, pobídl jsem Fuchse nohama, přešel jsem na boj zblízka, říkají tomu infighting, a zasadil jsem protivníkovi drtivý úder pod bradu – uppercut.

Na vteřinu strnul, zavřel oči, ruce mu sklesly a najednou se zřítíl jako stěžeň. Fuchs mu vytáhl z kapsičky u vesty hodinky a

začal hlasitě odpočítávat vteřiny. Asi za čtyřicet minut se mister Dandy probral. Přejel si po tváři, udiveně se rozhlédl kolem, uviděl mě a Fuchse, vyskočil a začal si dávat do pořádku šaty.

Představil jsem se mu podruhé, omluvil se a vysvětlil příčinu nedorozumění. A musím vám říci, že jsme se usmířili. Seznámili jsme se. Stiskli jsme si navzájem ruku, rozpovídali se, a dokonce se spřátelili. Pak jsme si prohlíželi jeho usedlost, stavěli se u něho doma, vypili jsme šálek čaje, poseděli u krbu a šli ke mně na BĚDU.

Mister Dandy si prohlédl mou jachtu, byl úplně nadšen a začal počítat na prstech:

„Dnes je čtvrtek ... to znamená, že zítra je pátek, pozítří sobota ... Mister Žvanilkin, „vykřikl znenadání, „poslala vás sama prozřetelnost! V neděli jsou velké národní závody. Musíte je vyhrát. Pojedu s vámi a tentokrát se mister Belboun zostudí.“

Já, upřímně řečeno, jsem hned ani nepochopil, o čem je řeč, ale mister Dandy mi všechno vysvětlil. Ukázalo se, že tam má nějakého souseda, mister Belbouna. A tak s tím Belbounem spolu ve všem závodí: kdo je urozenější, kdo má lip uvázanou kravatu, kdo má hezčí čibuk. Ale to všechno jen tak, hlavní spor mají kvůli jachtám. Oba jsou zuřiví jachtaři, a když se konají závody, jsou ochotni dát všechno, jen aby jeden druhému vytřel zrak.

No, a víte, ten Dandy se podíval na moji BĚDU znaleckým okem, ocenil její kvality a bylo mu jasné, že s takovou lodí je na jakýchkoli závodech a za jakéhokoli počasí vítězství jisté. Jo!

Zkrátka: přemlouvá mě, abych se zúčastnil.

„Jedte,“ povídá. „Závody jsou zajímavé, lod máte báječnou a věřte slovu džentlmena, že získáte velkou královskou cenu a malou cenu admirála Nelsona.“

Já se sice po cenách zrovna moc nesháním, ale takhle na závodech, proč ne? Lod je báječná, posádka spolehlivá, no a já u kormidla nejsem taky nováček. Šance by byly ...

Málem jsem to už přislíbil, ale vtom jsem si vzpomněl na sledě ... Kam bych je dal? Tak jsem to mister Dandymu vysvětlil, že lodí nemohu disponovat, že mám ruce i nohy

svázané sledi. Nejdříve se rozčilil, ale potom přislíbil, že zařídí i to. A představte si, že to skutečně zařídil. Ještě téhož dne jsem dostal povolení a zahnal celé hejno do portsmouthského admirálského doku.

Pak jsme připravili jachtu. Boky jsme namazali sádlem, odklidili všechno zbytečné jako před bojem, přitáhli lanoví. A ráno v den závodu přišel na BĚDU mister Dandy v bílém vojenském stejnokroji a s čibukem v ústech. Prikázal naložit na lod dvě bedny whisky se sodovkou pro případ nečekané porážky, nasadil si monokl, zapálil si lulku a uvelebil se na zádi.

No, však víte, jak to o závodech bývá: stěžně, plachty, vlajky, na břehu diváci. Vzrušující prostředí. Já jsem strašně klidný člověk, ale taky mám trochu trému. Připravili jsme se ke startu. Čekáme na signál. Vpřed! Plachty se vzduly větrem a jachty vyrazily. A musím vám říci bez jakéhokoli holedbání – odstartoval jsem skvěle. Všechny jsem nechal vzadu. Jedu, rozrážím vodu a vychutnávám předem vítězství.

Tak jsem téměř celou vzdálenost projel v čele závodníků. Ale těsně před finišem jsme udělali chybný krok – trochu špatně jsme si to vypočítali, zajeli ke břehu a octli se v bezvětří. Plachty zplihly a plandají se tak nehezky, jako kdybys do nich foukal nosem. Sochor škrábe stěžně, přivolává vítr, Fuchs hvízdá se stejným úmyslem, ale to všecko, víte, jsou jen pověry a nesmysl. Já na to nevěřím. A BĚDA stojí, soupeři nás dohánějí a vpředu mister Belboun ve své kocábce.

Mister Dandy se podíval dozadu a zesmutněl: zaklel, strhl víko s bedny, vytáhl flašku a – prásk lahví o dlaň!

Zátka vyletěla jako z kanónu. BĚDA přitom dostala takový zpětný náraz, že viditelně popojela vpřed.

A já, přestože jsem byl rozčilený, jsem to vzal na vědomí a vyvodil patřičné důsledky. Zatímco mister Dandy zaléval své hoře, vzpomněl jsem si na naše staré úsloví. U nás se říká: *Nejsou špatné lodě, není špatný vítr, jsou jen špatní kapitáni.*

A mne k nim nelze nikterak počítat. Nechci se chvástat, ale kapitán jsem dobrý. Eh, myslím si, děj se co děj. Vysvětlil jsem úkol a dal povel...

Všichni tři jsme se postavili na zádi a začali jsme vyrazet zátky jednu za druhou.

Vtom i mister Dandy poněkud ožil. Vyndal z kapsy kapesník a začal velet. A víte, šlo nám to s tím velením ještě lip.

„Zádová věž, pal!“ křičí.

Salva – tři zátky letí s ohromným hlukem, zasažení rackové padají do moře, sodovka tryská, voda za zádi v jednom varu. Mister Dandy mává kapesníkem stále častěji a stále hlasitěji křičí:

„Zád'ová věž, pal! Pal!“

Hotová bitva u Trafalgaru. Ještě daleko horší... A BĚDA se řítí vpřed jako raketa a pořád zrychluje. A už je malý mys vzadu, nabrali jsme vítr, lanoví se napjalo, až hvízdalo.

A tak znovu bojujeme o vítězství málem už ztracené a předjíždíme jednoho soupeře po druhém. Fanouškové se na břehu rozčilují, křičí. Ted je Belboun vpředu sám ... Už jsme ho dohnali, předjeli o půl přídě, o celý trup ... Vtom hudba na břehu spustila tuš, mister Dandy se usmál a zavelel:

„Zádová věž, čestnou salvu – pal!“ A převalil se jak široký, tak dlouhý.

Na druhý den se o ničem jiném nemluvilo než o vítězství naší BĚDY. V novinách titulky přes celou stránku a podrobný popis těchto neobyčejných závodů. Najednou jsme měli plno přátel, přišli nám gratulovat. Jenže naše BĚDA si tím nezískala jenom přátele, ale i nepřátele.

Mister Belboun se o to postaral a začalo se šeptat, začaly všelijaké řeči a intriky. A nakonec se rozpoutal skutečný skandál. Jenomže skandál se připravoval tajně a my, vůbec nic netušíce, jsme si šli pro ceny.

Nálada byla velmi slavnostní. Královský Yacht-Club se sešel v plném počtu v budově starobylé celnice, v místnosti vážnice.

Tam se totiž považuje za zvláštní poctu, když ceny váží víc než vítěz. Mne také vyzvali, abych si stoupl na váhu, ale já dostal tolik cen, že jsem se rozhodl zvážít najednou celou posádku.

A tak jsme se postavili podle velikosti: mister Dandy, Sochor, já a Fuchs. A na druhou misku dali celý obchod s nádobím: zlaté džbery, vázy, poháry, sklenice, skleničky. Potom ještě přisypali medaile, odznaky a všelijaké maličkosti. A v tom okamžiku, kdy se misky vah vyrovnávaly, předseda Yacht-Clubu začal pronášet slavnostní přípitek. Co tenkrát říkal, to si už dnes nepamatuji, ale byla to slova upřímná, plná důstojného obsahu: „Nekrvavé vítězství... Nejlepší z nejlepších... Vzor mládeži ...“

Dojalo mě to, div že jsem neronil slzy.

Ale dřív než předseda domluvil, zvedl se mister Belboun.

„A zdalipak je známo váženému lordu předsedovi, že vítěz, kapitán Zvanilkin, porušil nepsanou tradici našeho klubu a v námořním stejnokroji rajtoval na koni?“ otázal se a nechal kolovat norské noviny s mou jezdeckou fotografií.

Fotografie, jak jsem se již zmínil, nebyla skutečně důstojná námořníka, a tak mě ani nepřekvapilo, že v sále začalo reptání. Ale ať je to jak chce, závody jsem přece jenom vyhrál a vítěze, jak se říká, nesud'! V tom smyslu také předseda odpověděl. Hluk se utišil. Už jsem si myslil, že tím všechno skončí, ale kdepak! Neskončilo... Ten Belboun si zase vzal slovo.

„A jestlipak je lordu předsedovi známo,“ pokračoval, „že jmenovaný mister Žvanilkin vzal náklad sledů, adresovaný do anglických kolonií, a že mister Žvanilkinem navržený způsob převážení ryb přináší škody lodařům, poddaným Jeho Veličenstva anglického krále?“

To víte, tohle byl trumf silnější než celá fotografie. Copak tradice, copak stejnokroj – to všechno se samozřejmě v Anglii náramně ctí, ale obchodní zájmy se tam stavějí nesrovnatelně výš. A není se tedy čemu divit, že huk v sále zesílil. Bylo už těžko rozeznat jednotlivé hlasy a námitky, ale mister Belboun se nespokojil ani s tím. Zvýšil hlas a pokračoval:

„A zdalipak je lordu předsedovi známo, že jmenovaní sledí, kteří, jak bylo zjištěno, jsou na škodu anglickým lodařům, protekcí Archibalda Dandyho, Esq., a za jeho přímé pomoci jsou chováni v admirálských docích Jeho Veličenstva? A zdalipak je konečně známo, že se jmenovaný Dandy, Esq., dopustil zrady, zanedbal povinnost a čest Brita, nastoupil cestu hanby a zločinu, postavil se proti bohu a králi a v poslední době je tajným agentem Moskvy?“

To vám bylo, jako kdyby v celnici vybuchla puma. V sále nastala panika. Jedni hvízdali, druzí tleskali, potom všichni vyskočili ze svých míst, rozdělili se na dva tábory a vyrazili proti sobě s nenávisnými pohledy.

To už mister Dandy nevydržel. Skočil z vah a s hlasitým křikem naletěl na mister Belbouna. Vtom se strhla všeobecná rvačka. Nevyvázli bychom ani my se zdravou kůží, ale zachránily nás ceny. Nečinili jsme se nadarmo!

Jakmile mister Dandy seskočil, naše miska vylítla až ke stropu a odtamtud jsme pozorovali tu melu jako z lóže.

A ta mela, řeknu vám, byla pořádná. Kolem mračna prachu, třeskot důkladných anglických hlav, praskot starodávného anglického nábytku ...

Džentlmeni se roz dováděli a řežou do sebe hlava nehlava, celý sál byl plný vyražených zubů, manžet a límečků. Bojovníci padají jeden za druhým. Hrozná podívaná!

Vbrzku však zástupy bojovníků prořídly, bitva ztichla a my jsme sestoupili po haldách nehybných těl a zamířili k východu.

V tom okamžiku sebou mister Belboun pohnul a těžce vzdychl. „A zdalipak ...“ zachroptěl zlostně.

Vtom se vzpamatoval i předseda, nadzvedl se na loktech a zazvonil na zvoneček.

„Ne, není známo, nic není známo!“ pronesl mírně a praštil sebou jako mrtvý.

Znovu nastalo ticho. Vyšli jsme, nadýchli se z plných plic, rozhlédli se kolem a utíkali na BĚDU.

Tam jsme zvedli kotvu, vytáhli plachtu a s větrem o závod se rozjeli do Portsmouthu – zachránit naše stádo.

Naštěstí do doků ještě nepřišla zpráva o posledních událostech. Otevřeli nám boční vrata, vypustili sledě, a dokonce nám popřáli šťastnou plavbu. Tak jsme klidně vypluli a za hodinu se na obzoru objevil ostrov Wight. Obepluli jsme ho, sehnali sledě víc do houfu, postavili se na pravobok a dlouho se dívali, jak se v mlze rozplývají nízké břehy Anglie.

Ještě jsem se neuklidnil po prožitém vzrušení. Sochor byl smutný – už se na břehu nudil. Jenom Fuchs byl spokojen.

Stačil totiž popadnout z vah zlatý řetízek s kotvou na konci a teď si ho prohlížel a hledal punc.

Ale za chvíli se rozčilil i Fuchs.

„Při našem řemesle se za tohleto hází přes palubu!“ řekl nečekaně, odplivl si do moře a podal mi řetízek.

Prohlédl jsem si ho a odhalil příčinu jeho nespokojenosti. Na řetízku, na krajním článku, bylo zcela zřetelně vyraženo: *Továrna na bižutérii ALCHYMISTA. Made in England.*

„Nu co? Je to výborná práce, i značka je solidní,“ řekl jsem, vraceje Fuchsovi řetízek.

V tom okamžiku za mými zády plácla plachta, a než jsem se otočil, byl jsem přes palubu.

Oslepen vodou jsem zašermoval rukama a popadl jsem náhle něco tvrdého. Otevřel jsem oči a vidím – noha a vpředu

Sochorova hlava a Sochor se rovněž drží za nohu a před ním je Fuchs. Ten se drží za svůj řetízek a řetízek drží za bok BĚDY: zachytil se za tu kotvu.

Dovedete si představit tu situaci! Jachta pluje s větrem o závod – a my tři ve vodě.

Zapovídali jsme se, nechali kormidlo kormidlem a vtom to přehodilo plachtu a srazilo celou posádku.

Ještě dobře, že jsme měli ten řetízek – třebaš falešný; ale bez něho by nám byla jachta uplavala i se sledi.

No, já jsem okamžitě odhadl situaci a z plných plic zavelel:

„Držet se co nejpevněji!“

„Provedu, co nejpevněji!“ odvětil Sochor.

„Provedu, co nejpevněji!“ přidal se Fuchs.

A já se klid'ánko přitáhl blíž po Sochorovi, potom po Fuchsovi, potom po řetízku – a šup! na BĚDU. Stejně tak to udělal Sochor a nakonec Fuchs ...

Na palubě jsem si znovu prohlédl řetízek a představte si – až mě to ohromilo! – ani jeden článek nepovolil. Vyrábějí dobré zboží!

„Ten si opatrujte, Fuchsi,“ řekl jsem.

Potom jsem vydal posádce po sklence kořalky pro zahřátí, určil strážce a sám jsem chvíli postál na palubě, díval se na obzor a vzpomínal na smutné události posledních dnů.

„Bud sbohem, dobrá stará Anglie!“ řekl jsem a v duchu si pomyslíl: To je, panečku, civilizace!

Postál jsem ještě chvíli, vykouřil lulku a šel spat.] A ráno, než se rozbřesko, přišel mě Sochor vzbudit, abych nastoupil stráž, a podal mi hlášení, že BĚDA vyplula do Atlantského oceánu.

KAPITOLA SEDMA,

o metodách astronomických výpočtů, o vojenské lsti a o dvou významech slova faraón

V Atlantském oceáně se nám přihodila jedna bezvýznamná událost, která vlastně ani nestojí za to, abych ji vyprávěl. Ale pro úplnou pravdivost nezamtlám ani ji.

Jistě víte, že na širém moři, daleko od viditelných břehů, určuje velitel svou cestu podle nebeských těles a podle chronometru. Nebeská tělesa – to je Slunce, Měsíc, planety a stálice. Jsou nám dány tak říkajíc samou přírodou. Ale chronometr, to je něco jiného. Chronometr – to je výplod úporné práce mnoha lidských pokolení, a jak ukazuje sám název, slouží k měření času.

Měření času, to je složitá věc. Tamhle na Západě, například v Anglii, se ještě dodnes profesoři přou: je vlastně ten čas, nebo vůbec není a jenom se nám zdá, že je? A jestliže není, tak snad ani měřit není co a proč. Ale podle mého je to úplně jasné: když je čas na takové pření, znamená to, že je, a dokonce že ho je nadmíru. Ale pokud jde o měření, s tím souhlasím, to je těžká otázka. A samozřejmě že ne hned se v tomhle ohledu dosáhlo patřičné dokonalosti.

Za starých časů používali k tomu účelu přesýpacích hodin. Pak se objevily kyvadlové hodiny, budíčky a kapesní hodinky.

Podle budíků se za našich časů nepluje. Má se za to, že to není zrovna přesné, ale podle mého musí stačit v nejhorším i budík.

Tak třeba můj jmenovec Kryštof Kolumbus se plavil úplně bez hodin, a přece objevil Ameriku.

No, používat na lodi kyvadlových hodin, to je doopravdy nepohodlné. K nim se musí přivěšovat závaží, podkovy, cihly nebo žehličky. A co když se strhne mořská bouře? To by k nim člověk ani nemohl. Ale budíček – proč ne?

Ale když už se jednou nesluší plout podle budíku, nedá se nic dělat. I já, když jsem se připravoval na výpravu, speciálně jsem si opatřil krásný chronometr.

Opatřil a dal do kajuty. Neměl jsem ho možnost použít, poněvadž jsme pluli stále blízko břehu. Ale tady se chtě nechtě musí určit poloha. Tak jdu do kajuty, vezmu chronometr a zjišťuji podivnou změnu v jeho charakteru; byl to přístroj

skvělý, ale teď ležel nějaký čas bez dohledu a ošetření a dočista zdivočel: ukazuje čertvíco. Vychází slunce – a on si ukazuje poledne, slunce je v zenitu – a na něm je šest hodin ... Klepal jsem jím, třásl, točil – nic naplat.

Vidím, že je zle. Plujem – ale kam, není známo. Takhle by se mohlo dokonce i lehko zabloudit.

Ale vtom přišla z ničeho nic záchrana a přišla odtamtud, odkud jsem ji vůbec nečekal.

Když jsme byli v Anglii, udělali jsme si pořádné zásoby potravin. Vzal jsem si různé potraviny, konzervy, drůbež. Měli jsme mimochodem i bednu slepic z Greenwiche.

No, samozřejmě že jsme je cestou snědli a v té době zbyli v bedně už jen dva malí kohoutci – černý a bílý.

A tak stojím se sextantem v ruce, přemýšlím o metodách astronomických výpočtů polohy a najednou, představte si, oba moji kohoutci spustili dvojhlasně:

Kikirikí!!!

Okamžitě jsem provedl výpočet. No, a dál už nebylo těžké si ujasnit: když kokrhají greenwichští kohoutci, tak to teď v Greenwichi svítá a vychází slunce. No, a máte přesný čas. A když známe čas, není těžké stanovit polohu. Jo!

Přesto jsem si to ještě ověřil: vyšel jsem večer znovu se sextantem a přesně o půlnoci podle Greenwiche spustili moji kohoutci zase dueto:

Kikirikí!!!

Dalo by se tak podle kohoutů plout i dál, ale vtom jsem přišel ještě na jiný způsob.

Jedinečný způsob! Pomýšlím dokonce, že někdy ve volné chvíli napíši na toto téma disertaci a obohatím tak vědu.

Stručně řečeno, můj způsob *záleží* v tom: vezmete hodiny, jakékoliv, buď nástěnné, nebo věžní, dokonce třeba hračku, na tom nezáleží. Jen aby měly ručičky a ciferník. Přičemž není naprosto nutné, aby se ručičky pohybovaly, ba naopak, je naprosto nezbytné, aby *se*, nepohybovaly. Jen ať stojí. A tak, řekněme, že ukazují, jako můj chronometr, přesně dvanáct hodin. Znamenitě. Samozřejmě během dne se takového

chronometru používat nebude, ale to, víte, nemá ani význam, je to zbytečný přepych; zato dvakrát během čtyřiaadvaceti hodin – v poledne a o půlnoci – ukáže váš chronometr čas naprosto přesně. Nesmí se jen promeškat okamžik, kdy se podívat, ale to už závisí na osobních schopnostech pozorovatele.

A tak jsem si tedy znovu „ochočil“ svůj chronometr – a zrovna v pravý čas.

Zásoby se nám úplně ztenčily, konzervy se nám přejedly a bylo nutno pomýšlet ne na určení polohy lodi, ale na určení našich kohoutků na pekáč.

A zase nová nepříjemnost: vyvstala otázka, kterým začít. Byli to totiž strašně svorní kohoutci. Upečeš černého – bude se stýskat bílému, upečeš bílého – bude se trápit černý ...

Přemýšlel jsem o vyřešení tohoto problému velice vážně, ale ne a ne přijít k patřičným závěrům. No, myslím si: Dvě hlavy víc vědí. A tak jsem ustanovil komisi: sebe a Fuchse.

Uvážili jsme znovu celou otázku po všech stránkách, ale taky bezvýsledně. Za nic jsme nemohli přijít na konstruktivní řešení. Komise se musela rozšířit. Koptovali jsme Sochora. Svolali poradů. Já jsem vyložil podstatu věci, seznámil plenum se základním problémem, shrnul tak říkajíc látku ... A ne marně. Sochor projevil nečekaně takovou střízlivost názorů a důvtip v té věci, že všechno bylo, jak se říká, rázem jasné.

Nepřemýšlel ani chvíli. Tak bez váhání přímo povídá:

„Zařízněte černého.“

„Dovolte,“ povídáme, „vždyť se bílému bude stýskat!“

„Vem ho čert, ať se mu stýská!“ namítá Sochor. „Co je nám po tom?“

A víte, museli jsme to uznat. Tak jsme to udělali. A řeknu vám rovnou, že se Sochor nemýlil. Ukázalo se, že kohoutek byl znamenitý, tučný, měkoučký – prostě olízli jsme všech pět. Ostatně ani druhý nebyl o nic horší.

A tak jsme šťastně v klidu obepluli Bretaň a vepluli do Biskajského zálivu.

Biskajský záliv, jak známo, se proslavil bouřemi, a ne bez důvodů.

Přiznám se, že jsem byl poněkud neklidný, když jsme jím proplouvali, ale měl jsem tentokrát štěstí. Proplul jsem jako po másle, i dál pak bylo všechno v pořádku, ale jen do té doby, dokud jsme nevpluli do Gibraltaru. Tady, v Gibraltaru, jsme měli malér. Plujeme pomaloučku, ženeme sledě a kocháme se pohledem na nedostupné hory. Z anglické pevnosti, jak je zvykem, se nás zeptali:

„What ship? Co jste za lod?“

No a já odpověděl:

„Jachta BĚDA, kapitán Žvanilkin.“

Pluji dál a tu na prahu Středozemního moře to začalo: něco zasvištělo a prasklo. Koukám – v plachtě půlmetrová díra, kolem plameny, voda s rachotem tryská k obloze a zprava se žene eskadra.

Nu, hned jsem pochopil: piráti neznámé národnosti!

Vidím, že se usmíváte, mladý muži, ale zbytečně. Vy si myslíte, že piráti existují už jen ve starých románech? Mýlíte se, drahý. Pirátů je na světě dost i teď. Jenomže ve starých dobách, tak před dvěma sty lety, když šli piráti za prací, vztyčovali svoji vlajku. Za našich časů jsou sice pirátské vlajky poschovávány v kufrech, ale pirátské způsoby ze všech kufrů vytahali. Zkuste strčit nos na východ k Tchaj-wanu – budete v drápech pirátů jedna dvě. No a tenkrát to na Západě vypadalo stejně. Teď řadí v Tichém oceáně čankajškovci, a tenkrát v Středozemním moři řádili frankisté. Ale nemají si co vyčítat. I cenu mají stejnou: dva za dolar. A do čeho se zamíchá dolar – z toho nečekejte pranic dobrého.

Zkrátka vidím, že situace je těžká: přijmout boj nemůžeme. Při setkání se silnějším protivníkem námořní taktika doporučuje odejít z bitevní linie.

Ale kam? Vítr je slabý a plachta s dírou pracuje napolovic...

Zbývalo jediné východisko: uplatnit válečnou lest.

„Zapalte si, chlapi!“ vykřikl jsem čile a vyndal jsem svůj pytlík s tabákem.

Moje posádka nekouří, ale tady, v napjaté bojové situaci, se Sochor ani Fuchs neodvážili neuposlechnout; ukroutili si cigarety a začali bafat.

Já jsem taky rozfoukal svoje kadidlo a neuplynuly ani tři minuty a kouřová clona nás skryla před protivníkem jako pevná stěna.

Jistě souhlasíte, že to byl báječný nápad! ale to ještě není zdaleka všechno.

To je, chlapečku, teprve začátek.

Tak jsme se skryli – a dobře. Jenže tu naši clonu stejně rozfouká vítr. Co potom? Na chvíli jsem se zamyslel a rozhodl se.

„Svinout plachty, posádka ukrýt v obytných místnostech!“ zavelel jsem.

Sochor s Fuchsem zalezli do kajuty, ucпали všechny průlezy, narychlo jen tak zběžně ucпали koudelí škvíry a já sebral veškerý těžký náklad, svázal ho a kladkou vytáhl na stěžeň. Těžiště se pochopitelně přeneslo nahoru, náklad se převážil, loď ztratila stabilitu, převalila se na levý bok – a BĚDA se převrhla dnem vzhůru. Já jsem se samozřejmě octl ve vodě, ale okamžitě jsem vylezl, lehl jsem si na záda a čekám. Vtom naši clonu rozvál vítr a pirátská eskadra se v plné sestavě objevila ve vzdálenosti asi sto sáhů. Nastal tak říkajíc rozhodný okamžik boje. No, myslím si, buď anebo. Vystrčil jsem nad kýlem svou lulkou a sám se dívám jedním okem. A vidím, že nás z admirálské lodi eskadry zpozorovali a signalizují *in claris*:

**PŘESNOU PALBOU NAŠEHO DELOSTRELECTVA
PROTIVNÍK ZNIČEN STOP PŘIKAZUJI USTOUPIT NA
VÝCHOZÍ POZICE**

**CARKA ANZTO V OKRUHU PŮSOBENI BYLA
ZJIŠTĚNA BRIGÁDA PONOREK NEJNOVEJSI
KONSTRUKCE STOP ADMIRÁL DON CANALIO**

Sotva ostatní lodě převzaly signál, pirátské křižníky se rozprchly jako kuřata před luňákem. A je to docela

pochopitelné: BĚDA si dokonce i v tak nepřirozeném stavu zachovala svůj vysoce majestátní vzhled.

No, a já se potopil a sundal ze stožáru zátěž; jachta se převrátila a dostala se zpět do normální polohy. Sochor s Fuchsem vylezli a ptají se: „Jak to vypadá?“

„No,“ povídám, „koukejte sami.“

Ale ono už nebylo vlastně na co koukat: zbyla jen trocha kouře na obzoru.

Podíval jsem se za nimi dalekohledem a šel se převléknout. No a potom jsme opravili plachtu, dali do pořádku lod, uklidili jsme a začali se věnovat sledům. A byl nejvyšší čas. V tom rámusu za palby někteří sledí jednotlivci projevili nedůstojnou lehkomyšlnost. Oddělili se od stáda a odpluli neznámým směrem. Ale na druhé straně, využívše naší nucené nečinnosti, přidalo se k našemu stádu tolik jiných ryb různých ras, že jsem v prvním okamžiku přišel do rozpaků: byly tu makrely, sardinky, býčky i ančovičky – a tak by člověk snadno přišel k ostudě. Kdopak by mi podruhé svěřil dopravu, když jsem přijal náklad holandských sledů první jakosti a odvádím jakousi míchanici, třetí jakost, hatlan-inu ... Jo! No, zapracoval jsem si hodinku dvě bičíkem, ruce jsem si sice umával, ale zato jsem rozehnal všechny ty cizí vetřelce, obnovil tak trochu pořádek ve svěřeném stádě a vedl BĚDU přímým směrem do Egypta, do přístavu určení. Tak.

No a jeli jsme. Tentokrát bez mimořádných událostí jsme přesně za dva dny šťastně dopluli do Alexandrie, zakotvili, pozvali obchodního zástupce a sami se zatím zařídili na palubě. Odpočíváme, koukáme kolem a sdělujeme si dojmy.

Ostatně, abych vám řekl, v tu chvíli si nebylo ani co sdělovat.

Ted' je to něco jiného. Dnes je Egypt země jako každá jiná, i lidi jako všude jinde – vlastníma nohama stojí na vlastní zemi. Za starodávna byl Egypt také proslavený, i Alexandrie byla slavná v celém světě. Ale tehdy to naše zakotvení v přístavu neskýtalo cestovateli, toužícímu po poznání, absolutně nic zajímavého. Jenom povídání, že prý je Egypt země faraónů a

tak dále a tak dále. A když tam člověk přijde, nemá se na kale podívat. Přístav jako každý jiný: rozsáhlý obchod, vývoz bavlny, u nábřeží hloubka šestadvacet stop, vlajka, pravda, byla i tehdy egyptská, ale zákony byly anglické, lodě anglické, i policajti byli angličtí. Jedině ten rozdíl, že žebráci tam nenosili frak. Kdepak frak! Leckterý dřič, orač, rybář, ba i úředníci chodili bosi, anebo s odpuštěním skoro úplně bez kalhot!

Jo! No, konečně se dostavil zástupce. Zkontroloval zápis v nákladních dokladech, určil nám místo v přístavu a začal přebírat zboží. Předali jsme sledě jaksepatří podle účtu, spočítali je – a vtom se mi málem až srdce zastavilo: věřte mi nebo ne, skoro polovina stáda se cestou ztratila!

Jestli se odtrhli, zůstali pozadu nebo zběhli vědomě, to už vám říci nedovedu. Ale už je to tak – půl stáda jako by nikdy neexistovalo! Ach, vidím, že je zle.

Ovšem, bylo možno se přít, omlouvat se, svádět to na nepředvídané okolnosti, ale to všechno je nesolidní a nepřesvědčivé. Zkrátka mě to hrozně mrzelo, rozčilil jsem se, ale vtom jsem dostal geniální nápad.

„Dovolte,“ povídám, „kdo to jakživ viděl, aby se takový náklad, jako jsou sledi, odevzdával na kusy? Račte je hodit na váhu a pak teprve můžete něco namítat.“

No, zástupce vidí, že nekápl na žádného naivku, dal zboží na váhu – a věřte nebo ne, ukázal se značný přírůstek. Vás možná ten fakt překvapuje. Ale když se to tak vezme, není se tu ani čemu divit. Věděl jsem předem, že to tak dopadne, a snadno vám vysvětlím příčinu tohoto jevu. Přemýšlejte, zvažte okolnosti této věci a pochopíte, že tomu ani jinak nemůže být: klidné cestování, výborná strava, změna podnebí, koupání v moři... To všechno má na organismus blahodárny vliv. No a tak je zcela pochopitelné, že se sledi zotavili, ztloustli a obrostli sádlíčkem.

Takže moje zkušenost dopadla skvěle a po vyúčtování jsem se rozhodl trochu si odpočinout, provětrat se na břehu a prohlédnout si místní pamětihodnosti.

Vydali jsme se do nitra země, do pouště. Jezdí tam po poušti trolejbus, ale jet trolejbusem není zrovna dvakrát zajímavé, a tak jsme se rozhodli použít místních dopravních prostředků. Já jsem si sedl na dvouhrbého velblouda, Sochor na jednohrbého a Fuchs na osla. Byla to dost malebná skupinka.

A tak jsme s celou karavanou přijeli do Káhiře. A v Káhiře – to už bylo něco jiného! Tam byl už i tehdy pravý Egypt a z každé pídě země vanul hluboký dávnověk. A jak by ne! Je tam poušť Sahara, beduíni, datlové palmy a hlavně – hrobky faraónů, sfingy a jiné památky šerého starověku. Nejdříve jsme se vydali na prohlídku pyramid. Zaplatili jsme příslušný poplatek, vzali jsme si lístky, spoutali zvířatům nohy a šli.

Jdeme podzemními chodbami. Tam stojí všecko netknuté už pět tisíc let. Prostředí velkolepé: čisto, elektrické osvětlení, na každé křižovatce čistič bot, na každém rohu stánek se zmrzlinou – celkem vzato, nežili si ti nebožtíci špatně.

Tak jsme si přečetli hieroglyfy, mrkli na zlatý sarkofág, na mumii a šli zpátky. Vyjdeme ven, koukáme – Fuchs zmizel. Čekáme, čekáme – Fuchs nikde. Chtěli jsme ho jít hledat – a vtom už běží proti nám a drží si obličej. Koukám – má modřinu přes celou tvář.

„Kdo vám to udělal, Fuchsi?“ ptám se.

„Ale uloup jsem si tam na památku kousek sarkofágu a faraón najednou – prásk!“ zahořekoval Fuchs.

„Vy jste se, Fuchsi, zbláznil!“ povídám. „Vždyť ten faraón je dávno mrtvý.“

„Kdepak mrtvý! Je zdravý jako rybička a ještě k tomu tam není sám, je jich tam celá rota, těch faraónů.“

„Jakých, prosím vás, faraónů, egyptských?“

„Proč egyptských? Anglických. Tamhle mašírujou.“

Vtom jsem uviděl policejní oddíl; v přílbách a s pendreký tam pochodovali ti nejopravdovější faraóni. Tak jsme totiž ještě za cara říkávali policajtům. Takže Fuchs měl konec konců pravdu. Jo!

KAPITOLA OSMÁ,

ve které Fuchs dostává zaslouženou odměnu, potom počítá krokodýly a konečně projevuje mimořádné schopnosti v oboru agronomie

Když jsem se vrátil na lod, dal jsem Fuchsovi co proto:

„Ať se mi to víckrát nestane – žádné »na památku«! Jasně?“

No, Fuchs se kál a slíbil, že se bude chovat obezřeleji. Modřina se mu vstřebala a my se vydali vzhůru po Nilu. Plujeme. Tady se už nedá nic vytknout – Afrika v plné kráse. Ať se podíváš kamkoli, všude lotosy, papyrasy, po březích se procházejí plaché antilopy a občas se objeví i lvi. Ve vodě prskají hroši a hned vedle se vyhřívají na slunci želvy. Jako v zoologické zahradě.

Sochor s Fuchsem se baví jako malí kluci, škádlí krokodýly klacky, ale já zachovávám naprostou vážnost, řídím loď, lavíruji a vyhlížím si na břehu vhodnou vesničku.

Tu cestu po Nilu, mladý muži, jsem nepodnikal, jak jistě chápete, jen z pouhé zvědavosti. Původní plán mé výpravy byl Atlantik, Panama, Tichý oceán ...

Kvůli sledům jsem musel tenhle plán porušit, odchýlit se poněkud stranou a nyní jsme měli před sebou obtížnou cestu Indickým oceánem.

A tam na oceáně samozřejmě nejsou ani obchody, ani stánky; dojdou zásoby a abys sušil hubu ... A tak jsem se jako člověk obezřetný a šetrný rozhodl před tou obtížnou cestou co nejlépe a nejlevněji zásobit. Jo!

Konečně vidím nevelkou obec. Napohled se zdála čistoučká, i lidé přívětiví. Připlul jsem ke břehu, přistal a s celou posádkou se vypravil na trh.

Místní obyvatelstvo nás přivítalo skvěle. I ceny na trhu, jak se ukázalo, nebyly příliš vysoké, takže jsme se zásobili opravdu náramně: sehnali jsme dva naložené sloní choboty, bednu pštosích vajec, datle, ságo, skořici, hřebíček a jiné koření. Naložili jsme všechno na jachtu, vytáhli vlajku na rozloučenou a zrovna se připravuji! na cestu, když vtom mi Sochor podává hlášení, že Fuchs zase zmizel. Čekáme – Fuchs nikde.

Už jsem chtěl odplout bez něho, ale pak jsem si to rozmyslil a bylo mi ho líto. Není tak zlý. Je to sice podfukář, ale zato je snaživý a dobrák od kosti. A tady v Egyptě je lid důvěřivý, pokušení na každém kroku a hlídat chlapce nemá kdo. Ještě se nechá svést k nějaké špatnosti, bude ztracen a skončí ve vyhnanství... Zkrátka – šel jsem mu na pomoc. Jdu, najednou koukám: na kraji vesnice houf lidí a odtamtud se rozléhá smích i nářek. To mě zaujalo, zavolaal jsem Sochora, zrychlil krok, přiběhnu a vidím, že můj Fuchs je v žalostné situaci. Stočil se do klubička, zabořil hlavu do písku a přikryl se kloboukem. A nad ním, představte si, pštros. Štípe ho do měkké části zad a kope do něho jako do fotbalového míče. Kolem pobaveně přihlížejí diváci, tleskají jako v cirkuse, pobízejí toho ptáka, řehtají se a povykují...

No to víte, že jsem na pštrosa zakřičel. Ten se lekl, sehnul se hned vedle a taky hlavu do písku. A tak tam dřepěli vedle sebe.

Vzal jsem Fuchse za límec, zvedl, zatřepal jím, postavil ho na nohy a zavedl hotový výslech o příčině tak divné pozice. A co se ukázalo? Moje poučení se minulo účinkem – ten dareba se zase prohřešil. Vidí, že se pštros prochází úplně volně, a tak to nevydržel, připlížil se zezadu a vyškubl mu péro z ocasu „na pamatku“ ... A pštros je sice jinak hodný pták, ale tohle ho dohřálo.

Fuchs mi ukázal i to péro. Už jsem je chtěl pštrosovi vrátit, ale nechtěl jsem se zdržovat a hlavně si myslím: Předně pštrosovi naroste nové, a za druhé se s ním pštros vypořádá sám – vytrhl mu úplně dobrý kus kalhot – takže jsou si kvít.

Tak jsme ten případ projednali, zasmáli jsme se, rozloučili se s místním obyvatelstvem, vrátili se na loď, vytáhli plachty a pluli zpátky dolů po Nilu. Jeli jsme klidňáko beze spěchu dolů, připluli jsme k moři a pěkně podle břehu na východ. Odtamtud vedla naše cesta Suezským průplavem do Rudého moře.

Do průplavu jsme vjeli ráno. Tam řídí lodi povětšinou lodivodi. Ale já jsem člověk zkušený. Nebyl jsem v Suezském průplavu poprvé, znám tam každý kamínek. Tak jsem se rozhodl zbytečně neutrácet a plul jsem bez lodivoda. Plujeme.

Fuchs na přídi, já u kormidla a Sochor jako náhradní směna chystá na lodních kamnech snídani. Byl to mistr kuchařského umění; někdy toho navaří tolik, že můžeš prasknout, ale přesto si sedneš a ochutnáš. A tak tomu bylo i tenkrát. Sochor si hned ráno uvázal zástěru, vykasal si rukávy a zatopil v kamnech. Nakoukl jsem k němu – ale to bylo. Tady je i tak dost vedro, ale u něho je hotová výheň, učiněné peklo. Oheň přímo sálá, v hrncích to vře, pečeně se červená a hlavně – ta vůně. Šťávy, omáčky – to bylo jeho parádní číslo. A nad Suezským průplavem to tak zavonělo, že se sešla zvířata ze všech stran – když ne pojíst, tak si aspoň přivonět. Stojí podél břehů, dívají se na nás a olizují se. To je úžasné! Děláme dvě věci najednou: předně plujeme svým směrem, a za druhé z bezprostřední blízkosti studujeme místní faunu. A fauna je tam přepychová! Z Arábie se ráčili dostavit tygři, kanci, připlazili se varani, a z afrického břehu lvi, sloni, nosorožci. Žirafa taky přišla z pouště, vyčuchala to a kochá se pohledem na naši lodičku. Já sice nevím, co jí to přišlo na mysl, ale podle všeho soudě považovala naši jachtu za plovoucí bufet. Sehnula krk jako jeřáb, jde za námi po břehu a tečou jí sliny.

A vtom Sochor právě dokončil kuchtění a prostřel na stůl pro tři osoby. Všecko jak se sluší a patří – talířky, vidličky, prostřel čistý ubrus a vychází z lodní kuchyně s miskou v rukou. A představte si: ten přežvýkavec hned za ním a strká tlamu přímo do misky. Sochor nadává, křičí, ale žirafa je zvíře nevychované, přesvědčování na ni neplatí, natahuje se k misce, jako když se nechumelí, vycenila zuby a už se olizuje. A nedá se nic dělat – odbočit není kam, kanál je úzký, a na břeh nemůžeme. Uplatnit fyzické způsoby násilí – to bych musel nechat kormidla, a tady je místo velmi ošemetné. Je to riziko. Fuchs se nechal úplně unést studiem fauny, nevidí neslyší, a Sochor má plné ruce ... Tady je jediná záchrana: ústup.

„Ústup, Sochore!“ přikázal jsem.

„Provedu, ústup!“ odpověděl Sochor a začal couvat zadkem do kajuty po lodních schůdcích.

Ale víte přece, jaký má žirafa krk! A tady ho natáhla ještě víc a rovnou za Sochorem do kajuty. Sochor se vecpal až do kouta, ale žirafa pořád za ním. A najednou slyším, jak Sochor hlásí:

„Ústup proveden!“

No, pochopil jsem, že je zle. Takhle by mohl člověk zůstat bez snídaně. Prese všechno jsem riskoval – nechal jsem na okamžik kormidlo kormidlem, přirazil dveře a přiskřípl žirafě krk. A víte, že to zapůsobilo lip než všecka ponaučení? Žirafa se opřela všemi čtyřmi, vyškubla krk z podpalubí a napřímila se v celé své výšce. No, asi se to toho zvířete dotklo – rozběhlo se kolem, zařehotalo a sežralo nám větrnou korouhvičku.

No, to ještě není tak největší škoda – měl jsem korouhvičky v zásobě, ale ať je to jak chce, snídani jsme zachránili. I žirafě, když se to tak vezme, to nemohlo být tak moc líto. Ovšem, my jsme ji tak říkajíc popadli za krk a vystrčili jako nevídaného hosta, ale přece jen neodešla hladová. Jsou tam v té poušti zvyklí na ledacos, i to kamení hlodají z hladu, takže pro ni korouhvička asi není k zahození, ale v určitém smyslu dokonce pochoutka.

Jo! Projednali jsme i tenhle poučný případ, výtečně se nasnídali a pluli dál.

Pozdě večer jsme propluli Suezem, dostali se do bezvětří a prostáli tam skoro dva dny. Ale přišlo nám to docela vhod. Odpočali jsme si, spravili plachty, ráhnoví, napjali lanoví a všechno jsme pěkně vygruntovali. A ráno zavál větřík, vytáhli jsme plachty a vypluli do Rudého moře.

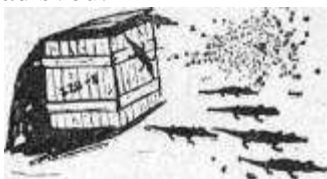
Zpočátku jsme pluli klidně, s pravým zadním větrem, později začal větřík zesilovat a nás to jaksepatří pocuchalo. Ze Sahary se přihnal samům. Vedro jako v parní lázni, strašně dusno, vlnobití. A Fuchs to nevydržel a dostal mořskou nemoc. Nejdřív se držel, nedal to na sobě znát, ale najednou byl vyřízený. Ani k lůžku se už nedoplazil, lehl si rovnou na palubě na bednu s potravinami, leží, heká a ovívá se pštosím pérem. Je chudák k politování, ale nijak se mu nedá pomoci. Mořská nemoc není neuh nebezpečný, avšak nevyléčitelný.

Ale jinak bylo všechno v pořádku. Ten samům nám přišel dokonce vhod – hnal BĚDU s větrem o závod. Plujeme pěkně. Polykáme jednu míli za druhou. Podíval jsem se, stanovil kurs, nechal Sochora u kormidla a sám jsem si šel do kajuty zdřímnout. Při mých proporcích je lepší mít v těchhle šírkách stráž v noci, kdežto Sochor může postát i ve dne, ten hned tak neroztaje. Jo!

No a pozdě večer se vedro poněkud zmírnilo, můj první důstojník se odebral do kajuty spat a já se postavil ke kormidlu a řídím loď.

Noc je v těch končinách neobyčejně nádherná: nahoře se houpe měsíc jako svítilna na řetízku, moře plane namodralým tajuplným světlem. Jako v pohádce. Postojíš hodinku dvě a leze ti do hlavy všelijaká čertovina: všelijaké létající koberce, draci a přeludy. A tak jsem se zasníl a najednou slyším, jak Fuchs něco nesrozumitelně blábolí. Zaposlouchal jsem se ... Ó já, tohle už nevypadá na mořskou nemoc, ale zavání tropickou horečkou! Slyším, jak chudák blouzní a šeptá: „Christofore Bonifatjeviči, krokodýl... Ještě jeden krokodýl ... Ještě jeden ...“

No, zajistil jsem kormidlo a sestoupil do kajuty. Otevřel jsem lékárníčku, vyndal dávku chininu a vyjdu ven; Fuchs vede pořád svou:

I mv i*

– • V

„Dvacet sedm krokodýlů, dvacet osm krokodýlů ... třicet krokodýlů ...“

„Dost, Fuchsi, nechte toho počítání! Tadyhle radši tohle spolkněte,“ povídám.

Ale sotva jsem udělal krok, připletla se mi pod nohy nějaká potvora. Couvl jsem, uklouzl, upadl a rozsypal chinin. Vtom mě

někdo najednou chňap! za palec. No to už jsem se lekl a vykřikl. Na ten výkřik přiběhl Sochor, a sotva vstoupil na palubu, slyším, že taky křičí.

A Fuchs počítá jako hodiny:

„Čtyřicet pět krokodýlů ... padesát krokodýlů ...“

To už je důvod k panice. Ale já jsem se vzchopil, vyskočil, škrtl sirkou – a věřte nebo ne, vidím, že paluba je doopravdy plná krokodýlů. Krokodýlci jsou malinkatí, čerstvě vylíhnutí a ve skutečnosti nikterak nebezpeční. Ale přece jen nepříjemná zvířata. Už jsem se s nimi nebral, popadl jsem lodní kartáč a šup s nimi rovnou přes palubu do rodného živlu.

A když se paluba drobátko vyčistila, začal jsem se zajímat, odkud se to vlastně přihrnulo. A koukám, že lezou škvírou z bedny. V té vesnici nám buď omylem nebo úmyslně nalodili místo pštosích vajec krokodýlí. A tady je vedro, pak si na ně ještě lehl Fuchs, takže je vlastně vyseděl. No a tak lezli ven.

Když jsem zjistil příčinu té neobyčejné příhody, zbavil jsem se snadno i jejích důsledků. Ani jsem bednu nerozpakoval. Položil jsem prostě prkýnko od té škvíry přes palubu jako můstek a krokodýlci lezli plnou parou jako po běžícím pásu jeden za druhým, dokud jsme nepřišli k Adenu. Teprve tady jsme bednu otevřeli, koukáme, ale zbyly tam už jenom samé skořápky. Jo!

Když jsem odstranil krokodýly a zjednal pořádek, kapánek jsem se uklidnil. Ale ne nadlouho – osud nám chystal novou zkoušku.

Pluli jsme podél břehu Eritreje. Sochor spal v kajutě, Fuchs na palubě. Uragán ztichl a všechno slibovalo klid. Najednou před samým svítáním slyším někde v moři srdcervoucí křik.

„Všichni nahoru! Muž přes palubu!“ vykřikl jsem.
„Kormidlo vytočit, obrat proti větru!“

Posádka okamžitě zařizuje nutná opatření – do moře letí záchranné prostředky: pásy, vesty, lana ... A už vytahují na palubu trosečníka.

Koukám – poddůstojník v mokrém stavu. Žádný krasavec. Ale otřepal se, odkašlal si a zasalutoval:

„Četař italské armády, Žuligo Banditto, k vašim službám.“

„Ale jaképak služby!“ povídám. „Řekněte, drahý příteli, děkuju, že to tak dopadlo, a povězte, jak jste se sem dostal a co mám s vámi dělat?“

„Procházíte se v nestřízlivém stavu, smeten větrem do moře. Prosím vás, kapitáne, vylod'te mě kdekoli na italském břehu.“

„Ó jé, chlapečku,“ povídám, „to vás to odneslo hodně daleko! Kdepak je Itálie ...“

„Itálie je všude,“ přerušil mě četař. „I zde,“ ukazuje napravo, „je Itálie, i zde,“ ukazuje nalevo, „je Itálie ... Celý svět – je Itálie!“

No, já se s ním nepřel. Myslím si – nevykouřil se mu ještě alkohol z hlavy, tak jakápak s opilým řeč.

Ale zase se muselo vzít na vědomí, že tehdy takovíhle chlapíci v Itálii získali převahu nad lidem a chystali se zabrat celý svět. A dokonce už něčeho dosáhli: v Habeši, v Somálsku a v Eritreji uctívali tehdy italskou botu nadevšecko. A tihle Žuligo Banditti neměli ani potuchy, že jejich hlavní bandita zvedne boty tak vysoko, že ho tak, botami vzhůru, dokonce i pověsí ...

No ale tehdy ještě chodil vzhůru hlavou a šlapal cizí zem zrovna tak, jako teď šlapou Itálii Yankeeové. Jo!

Zkrátka jsem mu neodporoval a pomyslel jsem si: Vypořádám se s takovým hostem co nejdříve – a hotovo!

„Dobrá,“ povídám, „když Itálie, tak Itálie. Ale přesně kam? Sem nebo tam?“

„Ale,“ povídá, „tamhle k těm skálám, prosím vás.“

No a já, aniž jsem něco tušil, přistávám k skalnatému břehu a pouštím můstek. Vtom můj četař salutuje znovu:

„Děkuji vám, pane kapitáne, a teď se obtěžujte sejít dolů.“

„Nechte toho, přítelíčku, nemám čas a nemá to ani smysl. Už jděte ...“

„Tak vy tak?“ povídá. Bere píšťalku a najednou, představte si, od těch skal se řítí rota hrdlořezů. Cvak-cvak! – koukám, celá moje posádka má želízka – a já s nimi.

Vrazili nám jednu pod žebra a vedli přes notně rozrytou krajinu. Kolem skály, hory, neúrodná zem ... No, přivedli nás do lágru a podali hlášení. Stojíme, čekáme.

Konečně vychází plukovník s talířem v ruce; stojí a baští makaróny.

„Aha,“ povídá, „vtrhli jste na italské teritorium. Všecko jasné: loď zkonfiskovat, mužstvo poslat na polní práce a na další se dotázat Říma.“

No a hnali nás na práci. Za den jsme se uštvali a vyhladověli. Ještě dobře, že Fuchs strčil ruku do pytlíku mule, vytáhl hrstku ovsu a to bylo všechno, co jsme snědli.

A pozdě večer přichází četař Žuligo. Přece jen se slitoval, poděkoval za záchranu a přinesl nám talíř makarónů ze své dávky.

Není dvakrát milé přijímat takové almužny, ale jak se říká, nouze láme železo. Makaróny jsem bratrsky rozdělil a ochutnal. Sochor, ten nechutenstvím nikdy netrpěl, vrhl se na to, ale Fuchs, koukám, dělá drahoty – přičichl si a ohruje nos.

„Copak jsou tohle makaróny?“ povídá. „To jeubohá náhražka. Eh, pane četaři, vy tu máte takové blahodárné podnebí a jíte všelijaký prevít a sejete kukuřici! Tady by se dala z řídit taková makarónová plantáž, že bude stačit pro celou Itálii. Já, jestli je libo, provedu zkušební sadbičku. Mámisazenice – zůstaly na lodi.“

Vykulil jsem oči – ten chlap ale lže! A Žuligo poslouchal s otevřenou pusou a doopravdy to šel hlásit. A co byste tomu řekl? Dali nás k dispozici Fuchsovi, přidělili mu kus půdy, přinesli z BĚDY makaróny a kolem postavili strážce. Přišel i sám plukovník.

„Sázejte,“ povídá, „ale dejte si pozor! Jestli nás oklamete – stáhnou z vás kůži!“

Koukám, tenhle by ji skutečně stáhl, no a tak jsem se rozhodl Fuchse varovat.

„Koukejte, nechte toho,“ šeptám mu, „vždyť kromě nepříjemností z toho nic nebude ...“

Ale on jen mávl rukou:

„Buďte klidný, Christofore Bonifatjeviči. Jen klid!“

A tak si představte, pomaloučku jsme zryli záhony, Fuchs přede všemi nalámal makaróny, zasázel je a zalévá. A představte si – za tři dny vzešly. Nejdřív takové zelené klíčky a potom lístečky...

Fuchs chodí, okopává a vykládá Italům:

„Tohle není jen tak nějaká laciná náhražka, to je přírodní produkt! Až vyrostou a budou velké jako člověk, pak je posekejte, listy ulamujte na krmení dobytka a stébla házejte rovnou do hrnce – bude to jídlo jedna báseň.“ i

A Italové tomu věřili. A i já, přiznám se, jsem tomu uvěřil. Bylo to náramně přesvědčivé. Rostou přece. To je fakt! A tak se ten plukovník ptá:

„A nešlo by osít celé pole?“

„Proč ne, šlo, prosím,“ povídá Fuchs, „jenomže semenného materiálu máme kapánek málo. A kdyby se měly zašívát ty vaše, musely by se zalívat lihem, jinak nevzklíčí.“

„Což o to, to by moji chlapíci zalili,“ povídá plukovník a dal rozkaz.

Na druhý den přivalili cisternu lihu, vysypali všechny makaróny, co měli, urobili cepy, rozmlátili, zaseli a šli zalívat. Jenom, víte, na to pole toho moc nepřišlo, většinou všechno vojákům do krku. Večer se dostavil i plukovník, taky si lízl a po celém lágru zavládlo veselí: písně, rámus, začaly rvačky. A pozdě večer vyšel měsíc, tábor ztichl, polem se neslo jenom chrápání. A my honem na břeh a na BĚDU! Vytáhli jsme plachty a pryč.

„No,“ povídám, „Fuchsi, vy jste měl být agronom, a ne námořník. Jak jste jen, prosím vás, dosáhl takové dokonalosti? To je přece zázrak, aby makaróny vzklíčily.“

„Žádný zázrak, mister Christofore Bonifat’jeviči, prostě obratné ruce,“ odpovídá Fuchs. „Zbyla mi v kapse hrstka ovsa a s ovsem vzklíčí i vajgly, natož makaróny.“

Tak je to. Zkrátka, šťastně jsme vyklouzli. No a na druhý den jsem obeplul mys Guardafui a zamířil rovnou na jih.

KAPITOLA DEVÁTÁ,

o starých obyčejích a polárním ledu

Oceán nás přivítal klidným pasátem. Plujeme den, druhý. Vlahý vítr poněkud mírní vedro, avšak ostatní příznaky ukazují, že jsme v tropické zóně. Blankytné nebe, slunce v zenitu a hlavně – létající ryby. Jedinečně krásné ryby! Poletují nad vodou jako váčky a dráždí duši starého námořníka. Nadarmo, víte, není létající ryba symbolem oceánského prostoru.

A tyhle rybky, aby je husa koplá, vzkřísily ve mně vzpomínky na mládí, na první plavbu ... Rovník ...

Rovník, jak je vám známo, je čára pomyslná, avšak naprosto určitá. Její přechod je na lodi od dávných dob provázen nevelkým ochotnickým divadlem: mořský bůh Neptun přijde na

lod a po krátké besedě s kapitánem hned tady na palubě koupá námořníky, kteří poprvé navštívili jeho území.

Rozhodl jsem se vzpomenout na mladá léta a obnovit tento starý obyčej. Tím spíš, že dekorace jsou jednoduché, kostýmy také, takže z tohoto hlediska není výprava nijak náročná. Ale se sestavou herců je to hotová bída. Víte, já jsem jediný zkušený námořník na lodi, zároveň jsem kapitánem, a chtě nechtě musím představovat i toho Neptuna.

Ale já jsem východisko našel. Hned ráno jsem nařídil vynést sud s vodou, pak jsem se prohlásil za nemocného a až do naprostého uzdravení jsem podle všech pravidel předal velení Sochorovi. Sochor mi vyjádřil soustrast, s potěšením si narazil čepici po kapitánském způsobu a rozkázal Fuchsovi, aby čistil měděné součásti.

A já se zavřel v kajutě a začal se připravovat. Udělal jsem si plnovous z lodnického koštěte, smontoval trojzubec a korunu a zezadu jsem si připevnil něco jako rybí ocas. A musím bez nadsázky říci, že to dopadlo báječně.

Víte, podíval jsem se do zrcadla: maska byla náramná – hotový Neptun! Jako živý.

A tak když podle mých výpočtů BĚDA přejela rovník, v dokonalém rouchu jsem vystoupil na palubu ...

Účin byl neobyčejný, ale poněkud nečekaný. Poněvadž nebylo představení předem propracováno a byla tu neznalost starých námořních obyčejů, představivost mé posádky byla zaměřena pro mne nežádoucím směrem.

Vyšel jsem. Můj první důstojník Sochor stál hrdě u kormidla a upřeně vzhlížel k obzoru. Fuchs, zpocený jako myš, horlivě leštil měďák. Létající ryby jako předtím poletovaly nad vlnami. Na palubě lodi vládl klid a můj vstup nebyl v prvním okamžiku ani zpozorován.

Tak jsem se rozhodl obrátit na sebe pozornost: hrozivě jsem klepl trojzubcem a zařval. V tom okamžiku sebou oba trhli a strnuli překvapením. Když se konečně vzpamatovali, Sochor mi váhavě vykročil vstříc a rozpačitým hlasem pronesl:

„Co je vám, Christofore Bonifat’jeviči?“

Čekal jsem takovou otázku a předem jsem si připravil odpověď ve veršované formě:

*„Já jsem Neptun, pán všech moří, ryby, větry v moci mám,
všecky lodi řídím sám. Co tu hledá vaše BĚDA? Co jste zač a
odkud kam?“*

V tom okamžiku se na Sochorově tváři objevil letmý úlek, který se potom proměnil v zoufalé odhodlám. Skočil jako leopard, popadl mě do svých pracek a táhl k sudu.

„Přidržet kapitána za nohy!“ zavelel v chůzi.

A když Fuchs splnil rozkaz, dodal Sochor poněkud klidněji:

„Dědek dostal úžeh, musí se mu zchladit hlava.“

Pokoušel jsem se vyprostit, pokoušel jsem se je přesvědčit, že podle staletých obyčejů se nemám koupat já, ale oni, když překračují rovník, ale vůbec mě neposlouchali. A tak mě, považte, přivlekli k sudu a začali mě do něho potápět.

Koruna se mi rozmáčela, trojzubec se ulomil. Situace přežalostná a téměř bez východiska, já se však z posledních sil vzchopil a v okamžiku, když mě vytáhli a než mě znovu potopili, bodře jsem zavelel: „Zastavit máčení kapitána!“

A představte si, že to zapůsobilo.

„Provedu, zastavit máčení kapitána!“ vyrazil ze sebe Sochor a postavil se do pozoru.

Řučnul jsem do vody ... Jen nohy mi vyčuhují. Mohl jsem se i zalknout, ale ještě dobře, že se Fuchs dovtípil: převalil sud, voda se vylila, a já v něm uvízl. Sedím jako rak poustevník a nemohu dýchat. No ale potom jsem se vzchopil a vylezl taky tak račím způsobem zádí dopředu.

Jistě chápete, jak touto příhodou utrpěla moje autorita. A v tu chvíli jsme ještě ke všemu ztratili pasát. Nastalo úplné bezvětví a na lodi zavládla nečinnost. A tak, víte, každé ráno se Sochor s Fuchsem uvelebují na palubě, nohy po turecku pod sebe, karty do ruky a masť v jednom kuse černého Petra.

Pozoroval jsem je den, druhý a zarazil jim to. Já jsem vůbec odpůrce hazardních her a tady tím spíš, poněvadž ta vášně

hrozila naprostým podlomením disciplíny. Jen si to rozvažte: Fuchs fixluje a každou partii udělá Sochora černým Petrem. A to přece o úctě nemůže být ani řeč!

Ovšem zakázat jim jen tak prostě hru – to umřou nudou. A co přijde na mne, ať je radši první důstojník černý Petr nežli nebožtík.

Tak jsem jim navrhl šachy. To, ať je to jak chce, je hra mudrců, bystří rozum a rozvíjí strategické schopnosti. A pak, klidný charakter této hry dovoluje zorganizovat ji pěkně podomácku.

A tak jsme postavili na palubě stůl, vytáhli samovar, nad hlavou jsme si roztáhli plachtu jako slunečník a v takovém prostředí jsme se při šálku čaje od rána do noci oddávali nekrvavým soubojům.

Jednoho krásného dne jsme se Sochozem zasedli hned ráno k nedokončené partii. Vedro bylo k zalknutí a Fuchs, který nebyl zaneprázdněn hrou, skočil se vykoupat.

Sochorův král se bezmocně krčil v rohu. Už jsem vychutnával slast zaslouženého vítězství, když najednou pronikavý křik z moře přerušil chod mých myšlenek. Podívám se a vidím nad vodou Fuchsův klobouk. (Koupal se s pokrytou hlavou z obavy před úžehem.) Fuchs zoufale řve, plácá po vodě rukama i nohama, zvedá mračna kapek a se vši rychlostí, kterou mu dovoľovaly vyvíjet jeho pohybové schopnosti, se blíží k BĚDĚ. A za ním rozsekává blankytnou hladinu moře a neslyšně klouže nad vodou hřbetní ploutev obrovského žraloka.

Dostihl nešťastníka, převrátil se na hřbet, rozevřel svou strašlivou tlamu a mně bylo jasné, že je s Fuchsem amen. Neuvědomil jsem si ani dosah svého činu, popadl jsem se stolu první věc, která mi přišla do ruky, a mrštil jsem jí vši silou do huby mořského dravce.

Výsledek byl překvapující a neobyčejný: zuby nestvůry okamžitě scvakly a žralok ihned zanechal pronásledování a zatočil se na místě. Vyskakoval z vody, šklebil se a skrz pevně sevřené zuby plivalna všechny strany.

Fuchs se zatím šťastně dostal k lodi, vyšplhal se na palubu a vyčerpaně si sedl ke stolu. Pokoušel se něco říci, ale rozrušením mu vyschlo v krku, a tak jsem mu honem nalil čaj.

„Chcete s citrónem?“ ptám se. Natáhl jsem ruku k talířku – a talířek prázdný.

Vtom jsem všechno pochopil. V okamžiku smrtelného nebezpečí mi přišel pod ruku citrón a rozhodl Fuchsův osud. Žraloci totiž nejsou zvyklí na kyselé věci. Ale copak žraloci! Zkuste sám, mladý muži, strčit celý citrón do úst – udělají se vám takové laskominy, že nebudete moci rozevřít čelisti.

Musil jsem koupání zakázat. Zásobu citrónů, pravda, jsme ještě měli, ale člověk přece nemůže vždycky počítat s takovou šťastnou trefou. Jo! Zřídili jsme si tedy na palubě sprchu, poléváli jeden druhého z kbelíku, ale to jsou přece všechno jen polovičatá opatření a vedro nás zdolalo úplně. I já jsem dokonce poněkud zhubl a nevím, jak by to všechno skončilo, kdyby jednoho krásného rána nezavál konečně větrík.

Posádka vyčerpaná nečinností projevila neobyčejnou energii. Napjali jsme okamžitě plachty a BĚDA, nabírajíc rychlost, plula dál na jih.

Možná že vás překvapuje směr, který jsem zvolil. Nedivte se, podívejte se na glóbus. Plout kolem světa podél rovníku je zdoluhavé a obtížné. Taková plavba by si vyžádala řadu měsíců. U pólu však můžete lehce obeplout zemskou osu třeba pětkrát za den, tím spíš, že i dny tam na pólu bývají dlouhé skoro šest měsíců.

Proto jsme tedy zamířili k pólu a každým dnem klesali stále níž. Propluli jsme mírné šířky a přiblížili se k polárnímu kruhu. Tady už se hlásí chládek. I moře je jiné – voda je šedá, mlhy, nízké mraky. Na stráž jdeš v kožichu, zebou uši, na lanoví visí rampouchy.

Vzdát se však nás ani nenapadlo. Naopak, využívající příznivého větru, sestupovali jsme každým dnem jižněji a jižněji. Lehké vlnky nás nezneklidňovaly, posádka byla ve výborné kondici a já jsem netrpělivě čekal na okamžik, až se na obzoru objeví ledová bariéra Antarktidy.

A tak jednou Fuchs, obdařený orlím zrakem, nečekaně zvolal:

„Zem na přídí!“

Zprvu jsem si pomyslel, že se snad něco stalo s lodí. Dokonce jsem se šel na přídí podívat. Ale ne, všecko v pořádku, hlína nikde, všude čisto.

A Fuchs zase křičí:

„Zem na přídí!“

„Snad před přídí, ne?“ povídám. „Tak to máte říci. Už je na čase, abyste se vyjadřoval správně. Jenomže já tu vaši zemi nevidím ...“

„Zcela správně, zem před přídí,“ opravil se Fuchs. „Tamhle, vidíte?“

„Abych se přiznal, nevidím,“ řekl jsem.

No, uplynulo ještě asi půl hodinky – a co byste myslel? Opravdu. To už i já zpozoroval tmavý proužek na obzoru a Sochor taky. Skutečně se to podobalo zemi.

„Jste pašák, Fuchsi,“ povídám a беру dalekohled, zadívám se a vidím – že je to omyl! Nebyla to země, ale led. Obrovský plovoucí ledovec, rovný jako stůl.

Nu, zamířil jsem rovnou k němu a za dvě hodiny nato jsme měli ledovec, třpytící se tisíci světel v paprscích zapadajícího slunce, přímo před nosem.

Namodralý led čněl stupňovitě nad mořem jako stěny křišťálového zámku. Z ledové hory vál chlad a mrtvý klid. Zelené vlny se burácivě tříštily u jejího úpatí. Křehká oblaka se dotýkala jejího vrcholku.

Jsem duší tak trochu umělec. Obrazy majestátní přírody mě vzrušují do krajnosti. Zíraje na ledového obra, ustrnul jsem v úžase s rukama zkříženýma na prsou.

A najednou zčistajasna vyzáblý tuleň vystrčil z vody svou hloupou tlamu, bez okolků se vyškrábal nahoru, rozvalil se na ledě a začal si, považte, drbat boky!

„Táhni pryč, hlupáku!“ vykřikl jsem.

Myslel jsem si, že odejde, ale ani nápad. Drbe se, funí a ruší slavnostní ráz krajiny.

To už jsem se neudržel a dopustil se neodpustitelného činu, jehož následky divže neznamenalý neslavný konec naší výpravy.

„Dejte sem flintu!“ povídám.

Fuchs hned skočil do kajuty a přinesl pušku. Zacílil jsem a – prásk!

A najednou se hora, která se zdála neochvějnou tvrzí, se strašlivým rachotem rozštípla v pů- li, moře pod námi zakypělo a kusy ledu zaduněly po palubě.

Plovoucí ledovec

udělal obrovské salto

mortale, nadzvedl BĚDU a my jsme se v plné nádheře octli na samém vršku ledové hory.

No a pak se živel poněkud uklidnil. Uklidnil jsem se i já a rozhlédl se kolem. Koukám – situace není valná: jachta uvízla mezi nerovným ledem, vzpříčila se tak, že s ní nepohneš, kolem nepřívětivý šedý oceán a u úpatí ledové hory se pořád ochomejtá ten neřád tuleň, dívá se na nás a hrozně drze se šklebí.

Posádka, poněkud přivedená z míry celou tou příhodou, mlčí. Čeká patrně na vysvětlení tohoto nepochopitelného úkazu. A tak jsem se rozhodl blýsknout se zásobou vědomostí a přímo na ledovci jsem uspořádal menší přednášku.

No, vysvětlil jsem jim, že plovoucí ledovec je pro lod vcelku nebezpečný souseď, obzvlášť v letní době. Část ve vodě roztaje, poruší se rovnováha, přemístí se těžiště – a celá ta hromada se drží tak říkajíc na vlásku. A pak stačí třeba jen hlasitě zakašlat, natož vystřelit, aby se celé to přírodní veledílo rozpadlo. A není nic zvláštního, jestliže se plovoucí ledovec převrhne ... Jo!

No, posádka vyslechla moje vysvětlení s patřičnou pozorností.

Fuchs ze skromnosti neříkal nic, ale Sochor s přímostí jemu vlastní mi položil několik netaktních otázek.

„Dobrá,“ povídá, „jak se převrátil, to už máme za sebou, ale povězte nám, Christofore Bonifat’jeviči, jak ho otočit zpátky?“

To je, mladý muži, skutečně na pováženu: jak takový kolos obrátit? Ale něco se dělat musí. Nemůžeme přece trčet na ledu věčně.

Pohroužil jsem se do úvah, začal promýšlet situaci a Sochor se zatím zachoval k věci poněkud lehkomyšlně, neodpovědně; přecenil své síly a rozhodl se spustit jachtu na vodu sám. Vzal, považte, sekeru, rozmáchl se a odsekl aspoň dvousettunový balvan.

Chtěl patrně podseknout náš ledový podstavec. Úmysl naprosto chvályhodný, ale naprosto neopodstatněný. Nedostatečné znalosti v oblasti exaktních věd Sochorovi nedovolily předvídat následky jeho úsilí.

A ty se dostavily právě opačné. Jakmile se balvany oddělily od naší hory, hora se stala pochopitelně lehčí a vyplula. Zkrátka než jsem vypracoval plán operací, vršek ledovce se spolu s jachtou díky Sochorovu úsilí zvedl ještě o dobrých čtyřicet stop.

Vtom se Sochor vzpamatoval, kál se ze svého nerozvážného počínání a se vší horlivostí, jaké byl schopen, začal plnit moje rozkazy.

Můj plán byl velmi jednoduchý. Vytáhli jsme plachty, napjali jsme plachetní provazy a spolu s ledovcem jsme pluli s větrem o závod zpátky na sever, blíž k tropům. I tuleň plul s námi.

A tak neuplynul ani týden a náš ledoveček začal tát, zmenšovat se, potom jednoho krásného rána praskl, obrátil se podruhé a BĚDA si jako z lešení v doku sedla na vodu. A tuleň, považte, se octl nahoře, ale neudržel se tam, uklouzl a plác! – svalil se jako pytel přímo k nám na palubu. Popadl jsem ho za hlavou, nařezal mu pro výstrahu řemenem a pustil ho. Ať si plave.

A Sochor se zatím otočil, BĚDA znovu najela na kurs k jihu a zamířili jsme k pólu podruhé.

KAPITOLA DESÁTÁ,

ve které se čtenář seznámí s admirálem Kusakim a posádka BĚDY s útrapami hladu

Znovu šedivé mraky, mlhy, znovu jsme musili obléknout kožichy ...

A tak si jednou za takového mrazivého počasí pěkně beze spěchu plujeme – a najednou rána jako z děla! Jestli to byl výbuch nebo jestli to uhodil hrom, nedalo se poznat.

Chvíli jsme čekali a poslouchali. Ticho a potom znovu prásk! A zase ticho.

Začalo mě to zajímat, zapamatoval jsem si směr a řídil BĚDU vstříc záhadnému jevu.

A najednou vidíme na obzoru něco jako plovoucí horu. Přibližujeme se. Ne, není to hora, je to prostě oblak mlhy. Najednou z jeho středu tryská sloup vody, padá jako vodotrysk zpátky do moře a přitom se oceánem rozléhá znovu duté burácení a BĚDA se chvěje od kýlu až po vrcholky stěžňů.

Padl na mne strach, avšak zvědavost a snaha obohatit vědu

0 rozluštění nepochopitelného jevu zvítězily ve mně nad opatrností. Postavil jsem se ke kormidlu a zajel s lodí do mlhy. Jedu, koukám – z boků lodi začínají padat rampouchy a i jinak bylo cítit značné oteplení. Vystrčil jsem ruku přes palubu – voda málem vře. A před přídí se v mlze rýsuje něco obrovského, cosi jako kufr, a najednou ten kufr: hepčí!

No, a vtom jsem všechno pochopil: vorvaň připlul z Tichého oceánu, nachladil se mezi ledovci jižního pólu, má chřipku a teď tu leží a kýchá. A když je to tak, není divu, že je teplá

1 voda – nachlazení bývá obvykle provázeno zvýšenou teplotou.

Dal by se ten vorvaň trefit harpunou, ale nebylo by to pěkné, využít nemoci zvířete. To není má zásada. Naopak, vzal jsem na lopatu důkladnou dávku aspirinu, zacílil jsem a už jsem mu ji chtěl strčit do tlamy, když tu se najednou, představte si,

přihnal větrík a přihrnul vlny. No a víte, nestrefil jsem se, šlo to vedle. Aspirin se rozsypal a místo do huby a do požeráku mu vletěl do nozder.

Vorvaň nabral dechu, na okamžik strnul, přimhouřil oči a najednou znovu kýchl a teď přímo na nás. To kýchnutí ale stálo za to! Jachta vzlétla až pod oblaka, pak začala klesat, zatočila se jako vývrтка a najednou – plác!

Pozbyl jsem tím úderem vědomí, a když jsem se vzpamatoval, koukám – BĚDA leží na boku na palubě ohromné lodi. Fuchs

se zamotal do lanoví a Sochor, ten tím nárazem úplně vypadl a sedí hned vedle v poněkud nepohodlné pozici. A proti nám si pod ochranou dalekonosných děl vykračuje nevelká skupina pánů v hodnostech podle uniforem přinejmenším admirálských.

Představil jsem se. Oni zase vysvětlili, že jsou mezinárodní ochranná komise proti vymírání velryb. A hned přímo na palubě mě podrobili výslechu: kdo jsem, odkud, jaké cíle

sleduji svou výpravou, zda jsem nepotkal kytovce, a potkal-li jsem je, jaká jsem učinil opatření proti jejich vymírání.

No, tak jsem jim vylíčil svými slovy, že jsme sportovní výprava kolem světa, že jsem potkal jednoho nemocného vorvaně a prokázal mu podle svých možností pomoc, medicínou v takových případech předepisovanou.

Vyslechli mě, něco si pošeptali, postavili k jachtě strážce a vzdálili se na poradu. A my sedíme, čekáme a taky se radíme.

„Vyjádří nám vděčnost. Možná že nám dají medaili,“ povídá Sochor.

„Copak medaili!“ povídá Fuchs. „Co mě se týče, viděl bych radši peníze ...“

No, já jsem se nevyjádřil, neřekl jsem nic.

Tak uplynula hodina, dvě, tři. Začali jsme se nudit. Vydal jsem se na tu jejich poradu. Přijali me. Posadil jsem se do kouta a poslouchám. A oni už měli diskusi. Právě si vzal slovo zástupce jedné východní mocnosti – admirál Kusaki.

„Naším společným cílem,“ prohlásil, „je ochrana kytovců před vymíráním. Jaké vlastně máme prostředky k dosažení tohoto ušlechtilého cíle? Vy, pánové, jistě všichni velmi dobře víte, že jediným účinným prostředkem je zničení kytovců, neboť jejich zničením nebude mít kdo vymírat. Nyní probereme případ, který se stal předmětem naší porady. Kapitán Žvanilkin, bod, který máme na programu dnešní schůze, měl, jak sám doznává, úplnou možnost zničit vorvaně, jehož potkali. A co učinil tento hrubý muž? Hanebně se vyhnul své vznešené povinnosti a ponechal ubohé zvíře vymírat, jak se mu uráčí! Můžeme nad takovým zločinem zamhouřit oči? Můžeme takový do nebe volající fakt přejít? Ne, pánové, to nelze. Musíme zločince potrestat. Musíme mu odebrat plavidlo a předat ho mým krajanům, kteří čestně plní úkoly našeho výboru.“

Vtom ho přerušil zástupce jiné mocnosti, západní, jenže jsem už zapomněl jeho jméno. Tak se mi zdá – Grabentrupp.

„To je všecko správné,“ povídá, „potrestat se musí, jenomže pan admirál zapomněl na to nejpodstatnější: vorvaň, na rozdíl

od jiných kytovců, má lebku podlouhlého tvaru. A tak, uraziv vorvaně, Žvanilkin urazil i celou árijskou rasu. Co vlastně myslíte, pánové, nechají si to árijci líbit?“

No, já už jsem to dál ani neposlouchal. Bylo mi jasné, že jsme se dostali z bláta do louže. Nenápadně jsem se vytratil, šel ke svým lidem a podal jim hlášení o výsledku průzkumu. A koukám, že moje posádka zesmutněla. Sedí se svěšenými hlavami a čekají, jak osud rozhodne.

Kytovcůmilovní admirálové se přeli celý den. Konečně pozdě večer učinili usnesení. Připravili jsme se na nejhorší, v duchu jsme se už rozloučili s BĚDOU, avšak ukázalo se, že naše obavy jsou poněkud předčasné. Rozhodnutí vyhlásili celkem neurčitě: „K prozkoumání otázky vytvořit zvláštní komisi a jachtu BĚDA s posádkou umístit dočasně na jednom z nejbližších pustých ostrovů.“

Já jsem pochopitelně protestoval, ale co z toho? Na nic se mě ani neptali. Popadli BĚDU jeřábem a položili na skály; nás rovněž vylodili, vztyčili vlajky, zahoukali a vypluli. Vidím, že se nedá nic dělat. Je nutno se podřídit hrubé síle a zařídít se suchozemsky se zřetelem k nové situaci. A situace je to, musím vám říci, ošklivá – jachta leží na samém kraji útesu, stěžeň ční

nad mořem a u úpatí skály šplouchá unylý příboj.

No, vypravili jsme se a šli prozkoumat ten náš ostrůvek. Chodili jsme, chodili, ale nic pěkného jsme nenašli. Všude zima, neútulno, kolem jen skály.

Jediné, čeho tam byla hojnost, bylo topivo. Kdo ví odkud se sem na ten ostrůvek dostalo tolik

zbytků ztroskotaných lodí.

Ale když se to tak vezme, nám to topivo nebylo nic platné. Zásoby nám docházely, kolem ani flóra, ani fauna, a kamením, vař je sebevíc, stejně se nenasytíš.

Říká se, že chuť přichází s jídlem. Je to možné. Já však mám v tomhle ohledu poněkud zvláštní organismus. Když mám hlad, pak teprve vlastně cítím, že mám chuť.

V rámci boje s touto nenormálností jsem si pevněji utáhl řemen a snáším to. Sochor s Fuchsem si rovněž stěžují na hlad. Zkoušeli jsme chytat ryby – neberou. Sochor si vzpomněl, že za starých časů se v takových případech vařila polévka z podrážek. Vyndal proto holínky, co měl do nepohody, vařil je dva dny – ale výsledek žádný. A je to pochopitelné. Víte, za starých časů se holínky dělaly z volské kůže, kdežto my máme veškeré pohotovostní oblečení ze syntetického kaučuku. Samozřejmě když prší a za vlhkého počasí je to účelnější – nepromokne, ale pokud jde o vlastnosti takové obuvi jako vařiva, řeknu rovnou – nemá ani tu chuť, ani tu výživnost.

A tak je docela pochopitelné, že jsme se drobátka nudili. Chodíme kolem naší jachty, díváme se k obzoru a pokukujeme jeden na druhého. Vyvstává před námi přízrak smrti hladem. V noci nás pronásledují hrůzostrašné sny ... A tak jednou koukám – blíží se k našemu ostrůvku ledovec. A na ledovci tučňáci. Stouplí si do jedné řady jako na přehlídce a uklánějí se.

Já jsem se taky uklonil a v duchu si myslím: Jak se s vámi, páni tučňáci, seznámit blíž? Břeh je tu strmý, dolů nesejdeš, a tučňáci, ať je vábíš sebevíc, sami nepřiletí. Křídla mají jenom jako atrapu, spíš tak pro formu. Ale na druhé straně je škoda nechat si je ujít – takoví tuční, vypasení ptáčky, přímo se nabízejí na pekáč.

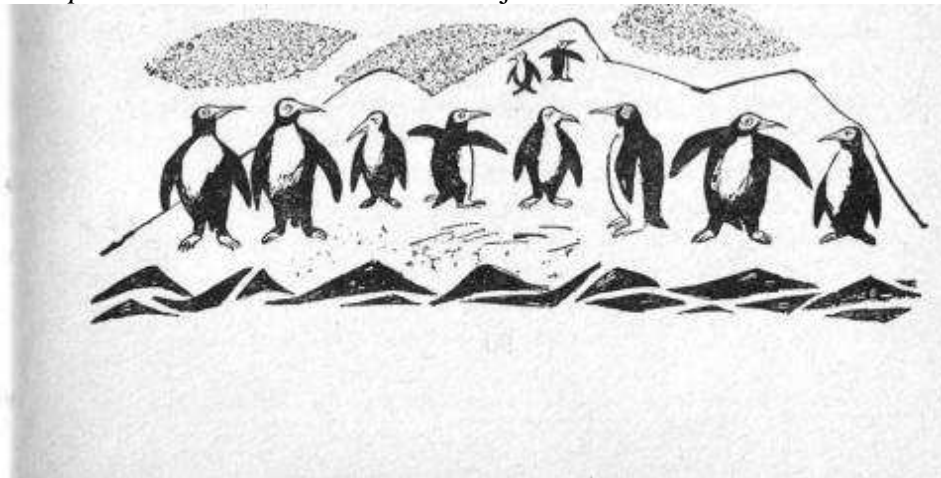
Postavili jsme se na kraj útesu a toužebně jsme se na ně dívali. Ledovec přirazil k našemu ostrovu přímo pod stěžněm. Tučňáci spustili povyk, dupají nohama, mávají křídly a taky se na nás dívají.

A tak jsem chvíli přemítal, v duchu jsem si udělal nutné výpočty a rozhodl jsem se zhotovit takový stroj – tučňákozdvíž nebo co.

Vzali jsme prázdný sud, přibili k němu rezervní kormidelní kolo, vyvrtali ve dně díru, nasadili na stožár a shora jsme přehodili provazové žebříky svázané jako nekonečný pás. Vyzkoušel jsem to zařízení jen tak naprázdno. Vidím, že to musí fungovat. Jen vnaidlo nemáme žádné. Kdopak ví, o co mají ti ptáci zájem? Spustil jsem botu – zájem není. Spustil jsem zrcadlo – výsledek stejný. Zkusili jsme šálu, strojek na maso – nic naplat.

A najednou jsem dostal nápad.

Vzpomněl jsem si, že nám dole v kajutě visí obrázek *Vařený candát s polskou omáčkou*. Daroval mi ho jeden malíř. Velmi

realistické vyobrazení. A tak jsem ten obrázek spustil dolů na tkaničce od boty. Tučňáci projevíli zájem a popošli ke kraji ledovce. Přední strčil hlavu do žebříku a natahuje se dál k candátovi. Sotva prostrčil křídélka, trhl jsem sudem – a jednoho jsem měl!

A tak to šlo jedna radost! Sedím obkročmo na stěžni, jednou rukou točím sudem, druhou sundávám z běžícího pásu hotové zboží, předávám je Fuchsovi, ten Sochorovi a Sochor je počítá,

zapisuje a pouští na břeh. Za takové tři hodinky jsme osídlili celý ostrov.

Jo! No, dokončili jsme zásobování a hned byl život docela jiný. Tučňáci brouzdají po skálách, kolem ptačí křik a shon ... Hlučno, veselo ... Sochor ožil, uvázal si zástěru a pustil se do kuchtění. Prvního tučňáka jsme upekli na rožni, a jak jsme tu tak stáli, hned jsme ochutnali a zahnali ten nejhorší hlad. Potom jsme začali Sochorovi pomáhat a natahali jsme celou horu dříví. Vybral to sušší a rozdělal oheň. No, řeknu vám, to byl ale oheň! Dým se valil do výšky jako ze sopky, skály se rozpálily, málem že nesvítily. Tady na vršku ostrova byl nevelký ledoveček, tak ten, představte si, vedrem roztál, zahřál se a bylo z něho hotové vřící jezero. No a tak jsem se rozhodl toho využít a vykoupat se. Nejdříve jsme vyprali, rozvěsili šaty, aby uschly, a sami sedíme a paříme se jako v lázních. A tady jsem neprojevil náležitou opatrnost. Neměli jsme se přespříliš rozptylovat. Ať je to jak chce, je to přece jen Antarktida. Počasí je tam nestálé, mělo se s tím počítat, jenže já tím pohrdl a sám přihodil ještě nějaké to polínko. Já tedy, když už parní lázeň, tak radši teplejší. A výsledek na sebe nenechal dlouho čekat.

Skály rozpálené, že se na ně nedá šlápnout. Žár stoupá do výše a hučí to jako v komíně. A pochopitelně – porušila se rovnováha vzdušných vrstev. Ze všech stran se přihnaly studené atmosférické proudy, sehnala se mračna a spustil liják. A najednou šupa jako hrom!

KAPITOLA JEDENÁCTÁ,

ve které se Žvanilkin loučí se svou lodí a se svým prvním důstojníkem

Byl jsem omráčen a oslepen, nemohl jsem hned přijít k sobě. Potom jsem se vzpamatoval a koukám – půl ostrova jako by nikdy neexistovalo. Jen pára odtud stoupá. Kolem burácí vítr, poletuje v chomáčích mlha, moře vše a plavou v něm vařené rybky. Rozpálená žula nesnesla rychlého ochlazení, praskla a rozlétla se. Sochor chudák asi při katastrofě zahynul i s jachtou. Zkrátka – konec všem snům. Ale Fuchs, ten se z toho

dostal. Koukám, drží se pevně nějakého prkna a točí se nad vírem.

A tu už jsem i já – ráz dva, sáh za sáhem doplaval k blížícímu se prkénku, lehl si na ně a čekám. Potom se moře poněkud uklidnilo a vítr se utišil. Nabrali jsme si s Fuchsem plno vařených ryb, co prkna unesla, přiblížili se k sobě a odevzdali se do vůle živlu. Já jsem se stočil na prkně do klubička, skrčil nohy a ruce a ležím. A Fuchs se zařídil také tak. Plujeme pěkně vedle sebe podle vůle vln neznámým směrem a voláme jeden na druhého:

„How do you do, Fuchs? Jak je?“

„All right, Christofore Bonifaťjeviči! Všechno v pořádku!“

Copak pořádek, v pořádku to bylo, ale přece jen, řeknu vám, byla to smutná plavba. Zima, hlad a neklid. Předně nebylo známo, kam nás to zanese a jestli nás to vůbec někam zanese. A za druhé, mohou tady být i žraloci, takže musíš ležet na prkně a ani se nehnut. Jak začneš manévrovat, upoutáš pozornost dravců. Vrhnou se na tebe a ani nezpozoruješ, že ti chybí ruka nebo noha.

Jo! No a tak plujeme v nečinnosti a celí skleslí. Plujeme den, plujeme dva ... Potom jsme se při počítání spletli. Kalendář jsme s sebou neměli, a tak jsme s Fuchsem pro kontrolu počítali dny každý zvlášť a vždycky ráno jsme to vzájemně porovnávali.

A takhle jednou za jasné noci Fuchs spal a já, sklíčen nespavostí, jsem se rozhodl provést pozorování. Samozřejmě bez přístrojů a bez tabulek je stupeň přesnosti takového určení velmi relativní, avšak přesto se mi podařilo stanovit naši polohu zcela nepochybně: právě té noci jsme překročili datovou hranici.

Vy jste patrně, mladý muži, slyšel, že moře v tom místě není nijak zvláštní a že onu hranici lze vidět pouze na mapě. Avšak pro pohodlí plavby právě zde dělají jakési hokusy pokusy s kalendářem. Při plavbě ze západu na východ počítají dva dny se stejným datem a při plavbě z východu na západ zrovna naopak – jeden den vůbec vynechávají a místo „zítra“ počítají hned

„pozítří“. A tak ráno budím Fuchse a po vzájemném pozdravení mu povídám:

„Fuchsi, vemte na vědomí, že dneska máme zítra.“

Vykulil na mě oči. Nesouhlasí.

„Co vás vede, Christofore Bonifatjeviči! Ve všem možném, ale v matematice mě nespletete.“

No tak jsem se mu to pokusil vysvětlit.

„Víte,“ povídám, „matematika s tím nemá nic společného. Za plavby se musíme řídit astronomií. Vy jste celou noc spal a já zatím provedl určení podle Ryb.“

„Já,“ křičí Fuchs, „také za pomoci gastronomie a podle ryb! Včera jsem měl tři ryby a dnes mám jednu rybku a ocas ... A já mám přiděl přesný: půldruhé ryby na den.“

No, vidím, že jde o zřejmé nedorozumění. Já jsem myslel souhvězdí Ryb, ale Fuchs toho polovičku neslyšel a pochopil to po svém. Pokusil jsem se mu to vysvětlit.

„Fuchsi!“ křičím. „Koukejte, co máte přímo nad hlavou?“

„Klobouk.“

„Kdepak klobouk,“ povídám, „to jste tomu dal! Tam máte zenit!“

„Cože mám cenit?“ křičí Fuchs. „Jo, kdyby bylo na co, to bych cenil, ale takhle mi leda kručí v břicho.“

„No dobrá,“ povídám, „a co je pod vámi?“

„Prkno.“

„Ale ne,“ povídám, „prkno ne, neslyšel jste nic o nadiru?“

„Ne, na díru jsem si nesedl!“

Zkrátka vidím, že takhle z toho nic nekouká. Dobrá, myslím si, zkusím to vzít za jiný konec.

„Fuchsi,“ křičím, „co myslíte, na jaké jsme přibližně šířce?“

Jiný posluchač, vzdělanější ve vědě, by to odhadl od oka a určil šířku podle zaměření. No, řekl by třeba: Čtyřicet pět stupňů jižní šířky ... Ale Fuchs změřil píděmi své prkno a hlásí:

„Takových pětáctyřicet centimetrů to bude!“

Zkrátka bylo mi jasné, že z mých přednášek nebude nic. Není tu to pravé prostředí. A i starosti jsme měli jiné, abych se přiznal. No a tak abych nevyvolával bezúčelné spory, rozhodl

jsem, že dny se počítat nebudou. Jestli nás to někam zanese a zachráníme-li se, však nám tam povědí i den i datum, ale tady na moři je to v podstatě lhostejné, kdy si na tobě smlsne žralok: včera nebo pozítří, třetího nebo šestého.

Zkrátka, jak se říká, jestli jsme pluli dlouho nebo krátce, to je fuk, ale pluli jsme. A jednoho dne se probudím, koukám – na obzoru země! Podle obrysů to vypadalo na Havajské ostrovy. K večeru jsme připluli blíž – a opravdu: Havaj.

To se povedlo, víte. Je to kouzelné místočko. Za starých časů, pravda, tu prý nebylo příliš klidno – kdosi kohosi tady snědl. Například kapitána Cooka ...

No ale teď už domorodci dávno vymřeli, bílí nemají koho jíst a bílé nemá kdo, takže je tu klid. Ale jinak je tu hotový ráj: bohaté rostlinstvo, ananasy, banány, palmy. A hlavně – pláž Waikiki. Jezdí se tam koupat lidé z celého světa. Je tam znamenitý příboj. Na jeho vlnách jezdívali místní obyvatelé vstoje na prknech.

Samozřejmě že i to bývalo dávno ... Ale přesto prese všechno, byli to chlapíci – představte si, vstoje! A co my? Ležíme a šploucháme se jako kořata. Až mi bylo hanba. A tak jsem se napřímil v celé své výšce, roztáhl ruce – a představte si: udržel jsem se. Výtečně jsem se udržel!

Tu se na svém prkně postavil i Fuchs. Drží si klobouk, aby mu neupadl, a balancuje. A tak, podobni mořským polobohům, uháníme na zčeřených vlnách v přšce pěny. Břeh je stále blíž a blíž, najednou se vlny rozestoupily, rozpadly a my jako na sáňkách vjeli rovnou na pláž.

KAPITOLA DVANÁCTÁ,

ve které Žvanilkin s Fuchsem uspořádají malý koncert a pak spěchají do Brazílie

Na břehu nás obklopili nějací lidé v plavkách. Dívají se, tleskají, fotografují, a my, upřímně řečeno, vypadáme úplně uboze. Je to nějak hrozně nezvyklé bez uniformy a bez distinkcí. Tak to bylo trapné, že jsem se rozhodl utajit své jméno i hodnost a zůstat tak říkajíc inkognito ...

Jo! Přiložil jsem prsty k ústům a dávám tím Fuchsovi znamení, aby mlčel. Ale vyšlo mi to nějak nešikovně a neobratně, že to vypadalo jako vzdušný polibek ... Na břehu nový výbuch nadšení, potlesk a všichni křičí:

„Bravo! Vivat!“

Ale já nic nechápu a tvářím se, jako bych vůbec nebyl překvapen, mlčím a čekám, co bude dál.

Tu ke mně přijde nějaký chlapík v sáčku a začíná obecenstvu vysvětlovat:

„Třebas prý existuje rozšířené mínění, jako by domorodci Havajských ostrovů od dob civilizace vymřeli, není to pravda. Ředitelství pláže Waikiki ve snaze dopřát obecenstvu příjemnou zábavu, vyhledalo dva živé Havajce, kteří předvedli nádhernou ukázkou starodávného národního sportu.“

Poslouchám, mlčím, Fuchs také mlčí. Ten v sáčku se rovněž odmlčel, potom si odkašlal a spustil jako kniha:

„Domorodci Havajských ostrovů, Havajci nebo Kanakové, jak jim ještě říkají, vynikají urostlými postavami, jemnou povahou a vrozenými hudebními schopnostmi.“

Aplikoval jsem ten popis na sebe a vidím, že to nějak nesouhlasí. No, povahu mám doopravdy jemnou, ale pokud jde o tu postavu a hudební schopnosti, to už se nějak unáhlil... Chtěl jsem něco namítnout, ale neřekl jsem nic. A on pořád mele svou:

„Dnes večer tito Kanakové uspořádají koncert na havajských kytarách. Lístky jsou v předprodeji v pokladně *Letního divadla*, ceny mírné, ve foyeru tanec, bufet a chlazené nápoje ...“

Jo! No a pak mluvil ještě, vzal nás pod paží, odvedl stranou a ptá se:

„Tak co?“

„No, to by šlo,“ odpovídám, „děkuji vám.“

„Tak je to skvělé! A kde jste se ubytovali? Že jsem tak smělý?“

„Zatím,“ povídám, „v Tichém oceáně, ale jak to bude dál, nevím. Nelíbí se mi to, abych se přiznal...“

„Ale jděte!“ namítá. „*Tichý oceán* je přece prvotřídní hotel. Lepší byste sotva našel. Ujišťuji vás. A teď, promiňte, je na čase jet. Za půl hodiny je začátek.“

A tak nás tedy usadil do auta a někam nás veze. Tam nám dali kytary, ozdobili nás květinami, vyvedli na pódium a zvedli oponu ...

No, vidím, že musíme zpívat. Ale co zpívat? Jako naschvál jsem přišel do rozpaků a zapomněl všechny písničky. I Fuchs, jakkoliv je to chlapík honěný, taky zrozpačitěl, dívá se na mne a šeptá:

„Začněte, Christofore Bonifat’jeviči, a já se přidám.“

Seděli jsme tak asi deset minut mlčky. A obecenstvo v sále je vzrušeno, rozhořčeno – každou chvíli může vypuknout skandál. No, zavřel jsem oči a myslím si: Ale, děj se co děj ... Udeřil jsem do strun a spustil basem:

„*Ptáček na louku si sed ...*“

Ale co zpívat dál, nevím. Dobře že mě vysvobodil Fuchs; přidal se diskantem:

„*Přišla na něj kráva ...*“

A teď jsme spustili oba sborem:

„*Za nožku ho chytla hned,
ptáček dodělavá.*“ ,

A představte si, že jsme sklidili bouřlivý aplaus.

Potom vyšel na pódium konferenciér.

„To byla,“ povídá, „starodávná domorodá píseň, jejíž slova mluví o zapomenutém způsobu lovu ptáků a skvěle vystihují smysl havajské hudby ...“

Jo. No a pak jsme to ještě opakovali, poděkovali se a šli do kanceláře. Tam nám zaplatili za vystoupení. Vyšli jsme ven, ale kam jít? A tak jsme šli zpátky k moři. Přece jen, ať je to jak chce, je to živel nám blízký – a pak: i oblečení jsme měli plážové.

Vykračujeme si po písku. Na pláži ani živá duše. Je už pozdě. Pak koukáme – přece jen tu sedí dva lidé! Přistoupili jsme k nim a dali se do řeči. Stěžují si na pořádek.

„Čerti vědí, co to je!“ povídají. „Jsme herci, podepsali jsme smlouvu, že tu budeme představovat Havajce. Učili jsme se celý měsíc jezdit na prknech po moři, naučili jsme se písničky – a teď: vidíte sami!“

Vtom jsem všechno pochopil. Chtěl jsem začít vysvětlovat, ale náhle mi přivál vítr k nohám kousek novin. Ani se už nepamatuji, kdy jsem měl naposled noviny v ruce. Nepohrdl jsem jimi a zvedl je. Stoupl jsem si pod lucernu a zahlubal se do čtení. A nevěřil byste, koukám – jedna fotografie vedle druhé: můj první důstojník Sochor, hned vedle BĚDA a tragický popis ztroskotání u břehů Brazílie. I o Fuchsovi i o mně několik slov. A jakých slov! Až jsem zaslzel – tak to bylo dojemné: *Odvážní mořeplavci ... Zmizeli beze stopy ...* Jo! A hned vedle inzerát:

**POUŽÍVEJTE LETECKÉHO SPOJENÍ
TICHOMOŘSKÝCH LINEK. PRAVIDELNÉ LETY DO
SPOJENÝCH STÁTŮ A DO BRAZÍLIE.**

„Víte co, Fuchsi?“ povídám. „Jděte a kupte letenky do Brazílie a objednejte něco jako šaty. Mně námořnický kabát a plášť a sobě, co uznáte za vhodné.“

Fuchs přechoťně uháněl a já jsem zůstal tady na pláži bavit ty falešné Havajce. Nebo ještě půjdou do divadla, celá věc se vysvětlí, bude ostuda, zdržení a nepříjemnosti ...

„Poslyšte,“ navrhuji, „den máte stejně ztracený, tak než tady sedět, vezmem si raději lodičku a půjdem se projet. Podívejte se, jaké je počasí – teplo, svítí měsíc ...“

No a přemluvil jsem je. A vtom se právě vrátil Fuchs a podává hlášení, jaký měl úspěch:

„Obleky jsem objednal, budou hotovy ještě dneska, ale s letenkami, Christofore Bonifat’jeviči, je to špatné. Vzal jsem jen jednu na zítra večer a jinak už žádné nejsou, všechna místa vyprodána.“

„Dobrá,“ povídám, „tu okolnost promyslím později, ted se jdeme projet.“

Tak jsme si vzali lodičku a jeli. Jeli jsme náramně krásně. Projížděli jsme se noc, projížděli celý den, prohlédli si okolí a vrátili se právě včas: do odletu letadla zbývaly dvě hodiny. Rozloučili jsme se s těmi herci, utíkáme ke krejčímu, ale on, ničema, snad se opil nebo co a nic nám neušil. Zvýšil jsem hlas, dělám mu kázání, ale on jen krčí rameny.

„Promiňte, prosím,“ povídá, „já jsem vás přece čekal včera, tak jste měli přijít včera. Dnes nemám nic hotovo.“

Vidím, že s takovouhle logikou se nikam nedojde.

„Dejte sem,“ povídám, „co máte. Nebudu přece lítat v trenýrkách!“

Chvíli se hrabal ve skříni a pak vytahuje nepromokavý plášť. „Tuhle,“ povídá, „to je všechno, co tu mám hotového. To si u mne loni objednal jeden džentlmen a nějak si pro to nejde.“ Podíval jsem se. Materiál kvalitní, moderní střih. „Dobrá,“ povídám, „beru to. Tady máte peníze.“ Vzal jsem plášť a šel.

„Měl jste si to,“ radí mi Fuchs, „přece jen zkusit. Co když vám to náhodou nebude.“

No, vidím, že je to rada věčná. Zastavil jsem se hned tady ve stínu banánovníků. Rozbalil jsem novou koupi a přehodil přes sebe. Koukám, představte si, nové neštěstí: ten džentlmen, co to objednal, bud byl dvakrát tak velký jako já, nebo počítal, že ještě vyroste, to už nevím. Ale na mně ten plášť sedí trošku divně.

A nedá se nic dělat. Nést ho zpátky – stejně to nebude nic platné, a dole ustříhnout – to by bylo hrozně nehezké. Nakonec tě v takovém stavu – to by tak ještě scházelo! – nepustí ani do letadla. A nosit ten kabát tak, jak je – vždyť se v něm nedá udělat ani krok, ještě by se člověk zapletl do šosů. Ale na něco se přijít musí, a to co nejrychleji, nebo letadlo odletí, letenka propadne a uvíznem tu nadobro.

A vtom pašák Fuchs přišel na nápad.

„Inu,“ povídá, „to je přece báječné! My v tom nepromokavém plášti odletíme oba na jednu letenku. Jenom dovolte, skrčte se trošku ... tak ... a nastavte ramena ...“

No a, víte, vylezl si na mne, narazil si ten kabát, zapjal všechny knoflíky a srovnal záhyby.

„A teď,“ povídá, „plnou parou vpřed a co nejrychleji, poněvadž, jak se mi zdá, mají o nás zájem policajti.“

Tak jsme šli.

Přišli jsme na letiště k letadlu. Fuchs odevzdal letenku, zavedli nás dovnitř a ukázali nám místo. Tak jsme se jakžtakž usadili – vlastně usadil jsem se já a Fuchs stojí na sedadle a hlavou podpírá strop.

Podíval jsem se škvírkou a vidím, že i ostatní cestující jsou už na místech. Kromě nás všeho všudy pět osob. V letadle je čisto, zrcadla, všemožné pohodlí, i obecnostvo vypadá dost slušně ...

Potom zařvaly motory, letadlo se rozjelo a vzlétlo. Letíme, kolem noc. Na nebi hvězdy. Motory řvou, ale jinak všechno v klidu. Cestující usnuli, já jsem si také zdříml, v celé kabině bdí jediný Fuchs.

Tak jsme letěli do rána a ráno se probudili. Dívám se svou škvírkou, poslouchám – v kabině zřejmé oživení. Všichni se tlačí k oknu, ukazují si ven, a soudě podle jejich chování, kochají se pohledem na Kordillery. Fuchs se rovněž naklonil k oknu, ale já byl okolnostmi přinucen vzdát se takové vzácné podívané a sedět ve tmě jako nějaký zločinec v žaláři.

A tak mi to přišlo až líto. A nudil jsem se. Těším sám sebe. Myslím si: Jen ať se dívají, já už se nějak zabavím. Vyndal

jsem lulku, nacpal, zapálil a ponořil se do úvah. Najednou slyším – v kabině panika. Cestující vyskočili z míst, křičí a nad jiné častěji se ozývá slovo: „Hoří!“

Cítím, že mě Fuchs kope patami do boků jako osla. Štípl jsem ho, vykoul jsem, abych se podíval – a všechno jsem pochopil. Kouř z mé lulky se valí ze všech otvorů a skutečně budí dojem požáru.

1G0

KAPITOLA TRINÁCTÁ,

ve které se Žvanilkin šikovně vypořádá s hroznýšem a ušije si nový námořnický kabát

Rychle jsem vyklepal popel, lulku strčil do kapsy a oheň udušil podpatkem. Sedím, mlčím. A vtom pilot strčil hlavu do kabiny a já jsem poněkud pookřál. Přece jen, myslím si, je to člověk zkušený, jistě býval v horších situacích a neztratil hlavu, uklidní je a všechno bude v pořádku ... A on vám, představte si, dostal strach!

Koukám, že zbledl, zhrozil se a chytil za nějakou páku ... Prásk! No, hned nato hluk motoru ztichl, je slyšet jen svištět vítr. Potom někde nahoře něco bouchlo jako z děla, kabina se zatřásla, trhla sebou a začala pomalu přistávat.

Cestující nic nechápou, ale mě hned napadlo, oč jde. Dnes už tím nikoho nepřekvapíš. Jenže tehdy to bylo poslední slovo techniky. Udělali totiž v letadlech takové zařízení, říká se mu: *Hybajdolů*. *Káfyž* je nějaká havárie – výbuch, požár, nebo upadne křídlo – pilot jedním pohybem oddělí kabinu a ta hezky samostatně klesá padákem. Užitečné zařízení, jen co je pravda, avšak v tomto případě bylo jeho použití zřejmě předčasné.

Za jiných okolností bych se byl s pilotem přel, upozornil ho na chybu, ale tady, uznáte sám, se nedalo nic dělat. Letadlo letí dál svým směrem. Jen křídla se třpytí. A my pěkně pomaloučku klesáme stále níž. Kouř z lulky se poněkud rozptýlil, ale cestující se ne a ne uklidnit. Naopak, koukám, že vzrušení roste,

přechází v tichou paniku, i Fuchs je nervózní, jenjen vyskočit z místa.

Jenom já jsem zachoval klid a uvažuji: Cesta je samozřejmě přerušena, letenky jsou dále neplatné a jeden z nás, dělej co dělej, jede stejně načerno a při přistání se to bude muset vysvětlit. A to je nežádoucí. Začne vyptávání, hledání viníka, ukáže se, že já zavinil havárii, a pak v tom budu po uši.

A tak jsem se tedy rozhodl předstírat, že k nim nepatřím. I chvilka byla k tomu velmi vhodná – pozornost cestujících je oslabena, každý myslí na sebe, mnozí vůbec ztratili vědomí a právě nad námi ve stropě kabiny je průlez.

Vy jste, mladý muži, ještě nikdy neplul po Amazonce? Ne? Výborně, ani se nesnažte, nedoporučuji.

Ale já plul.

Vylezli jsme s Fuchsem průlezem a rozhlédli se. Koukáme – pod nohama řeka, kabina klesá níž ... a níž ... Přistali jsme.

Tu jsem se sklonil nad průlezem a křičím:

„Račte dál, pánové! Vítám vás v tak divokých a nepřístupných končinách.“

Vtom začali cestující vylézat jeden po druhém. Vidí, že přistání dopadlo šťastně, uklidňují se a mohou na nás oči nechat. No, já vidím, že nastal okamžik vzájemně se představit. Jistě chápete, že pravdu říci nemohu a musím se vykrucovat.

„Tak tedy,“ povídám, „pánové, dovoluji, abych se představil. Jsem profesor zeměpisu Christofor Žvanilkin. Cestuji zde za vědeckým účelem. A tohle je můj sluha průvodce, Indián Fuchs. Těší nás. Zdomácněl jsem tu a přivykl. Proto mi dovoluji, abych vás pokládal za své hosty.“

„Prosím, prosím,“ odpovídají. „Velice nás těší.“

Ale vidím, že mi nevěří. Pokukují po nás ... A je to pochopitelné – jakýpak profesor v trenýrkách! Cítím, že je musím zaujmout rozhovorem, říci jim něco významného a odvrátit tak jejich pozornost.

„Promiňte,“ ptám se, „jsou tu všichni cestující?“

Podívali se na sebe a potom někdo oznamuje:

„Byl tu ještě jeden vysoký džentlmen.“

„Ano, ano,“ potvrdili ostatní. „Ten, co začal hořet...“

„Ach tak! To je zvlášť zajímavé. Fuchsi,“ povídám, „skočte dolů a podívejte se, jestli postižený nepotřebuje pomoc.“

Fuchs vlezl do kabiny, pak vylézá ven a podává mi špetku popela – to že je jako všechno, co zbylo.

„Ach,“ povídám, „to je neštěstí! Vysoký džentlmen patrně shořel úplně. Nu, co se dá dělat, budiž mu země lehká ... A teď, panstvo, pojďte, vytáhneme padák, ještě se nám může hodit.“

Tak jsme rozmotali nosná lana a táhneme ho jako **rybára** síť. Já komanduju, dávám povely:

„Ráz, dva, táhnout! Pomalu, nahoru ...“

Najednou koukám, odhodili nosná lana, běží na zád, slil se tam a třesou se strachem. Fuchs, ten docela vklouzl do p lezu, vykukuje odtamtud a ukazuje na padák. A jedna sice **i**; z cestujících stojí na špičkách, roztáhla prsty, mává rukou jako by chtěla letět, a křičí: „Au, mamíí!“

No, tak jsem se otočil a vidím – skutečně má proč řvát. padáku vlezl asi tak třicetimetrový, ohromný hroznýš. Sl< se do klubka jako v hnízdě, dívá se na nás a vyhlíží si oběť.

A já nemám při sobě žádnou zbraň, jen lulku v zubech.

„Fuchsi,“ křičím, „dejte mi sem něco těžšího!“

Ten vykoul z průlezu a podává mi nějaký granát. Uvá jsem – ujde, slušný kousek.

„Podejte mi ještě!“ křičím, připravil se k vrhu, namířil.

A hroznýš taky namířil. Otevřel tlamu jako jeskyni ... Rc máchl jsem se – a přímo do ní!

Jenomže co je pro hroznýše taková maličkost? Polkl ji, roz míte, jako nic, ani se nezašklebil. Já hodím druhý granát, spol i ten. Vrh l jsem se k průlezu a křičím na Fuchse:

„Dejte sem rychle všechno, co tam je!“

Najednou slyším za zády hrozný syčení.

Otočil jsem se, koukám – hroznýš se nafukuje, syčí a z tlau mu šlehá pěna ...

No, myslím si, teď se na mne vrhne!

A on se, představte si, místo toho nečekaně potopil a zmize Všichni jsme strnuli a čekáme. Uplynula minuta, druh;

Cestující na zádi začínají přešlapovat a šeptají si. Najednou! zase ta slečinka stoupla do těžé pózy a zas na celou Amazonkt

„Mamíí!“

A tu vidíme, že něco vyplouvá na hladinu. Lesklý balóí obrovských rozměrů, podivné formy a velice zvláštního zabarvení. A stále otéká a otéká ...

No, myslím si, zas něco nového! Co by tohle mohlo být? Ai

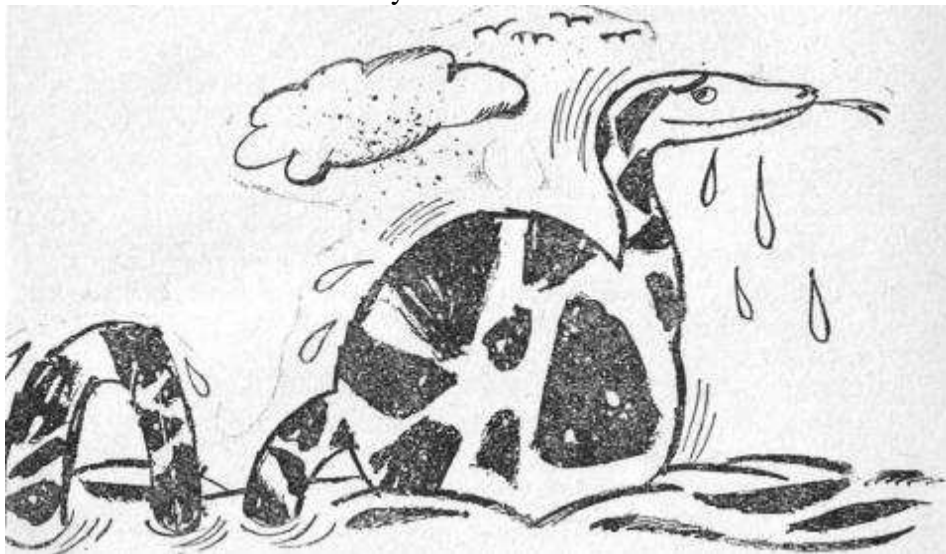

jednoho pojala hrůza. Potom koukám, že ten balón má živý ocas. Plácá se ve vodě sem a tam ... Jak jsem uviděl ten ocas, hned jsem všechno pochopil. Ty granáty, to byly hasicí přístroje. No, srazily se plazovi v jícnu, narazily tam na sebe pěkně jeden o druhý, odjistily se a napumpovaly hroznýše pěnou. V těch hasicích přístrojích je totiž zatracený tlak! Proto se had nafoukl, nabyl obrovských rozměrů, takže začal plavat, cítí, že je zle, chce se potopit, ale břicho mu to nedovoluje ...

Můj strach byl tentam. Přistoupil jsem k průlezu.

„Fuchsi, polezte nahoru. Nebezpečí pominulo.“

Fuchs vylezl, kochá se nebývalou podívanou, a jak cestující uslyšeli, že se už není čeho bát, jeden druhému gratulují a mně tisknou ruce. Ze všech stran se ozývá:

„Děkujeme, drahý profesore! Jak jste to jen dokázal?“

„Ale to nic!“ povídám. „Tady na Amazonce si člověk zvykne na ledacos. Hroznýš – to je maličkost, to bývají horší věci.“

No a po téhle příhodě moje autorita stoupla. A tu se naštěstí povedlo i s obleky. Ta slečinka měla krabičku s šitím. Vzal jsem jehlu a ušil jsem si z padáku námořnický kabát. Materiál nádherný a místo knoflíků jsem si tam dal šrouby, které jsem odšrouboval z kabiny. Dopadlo to slušně, pevně a hezky. Jenomže se člověk bez francouzského klíče nesvlékl. Ale to je maličkost. Na to se zvykne. A Fuchsovi jsme našli hotovou kombinézu v nouzových zásobách, přesně takovou, jakou měl, jenomže novější.

Pak jsme si spíchli plachtičku, postavili stěžeň a udělali kormídlo. Cestující stojí na stráži, plujeme, lovíme želvy a chytáme ryby. Ta slečinka se naučila kuchtit. Vcelku by to tak ušlo, jenomže loď nebyla zrovna nejzpůsobilejší – byla vratká, i rychlost neměla valnou.

Jo! No, prese všechno plujeme, postupujeme jakžtakž na východ k břehům Atlantiku. Pluli jsme tak asi půldruhého měsíce. A co všechno jsme cestou neviděli: opice, liány, kaučukovníky ... Pro zvědavého cestovatele je to bezesporu zajímavé, ale obtížné. Říkám to rovnou: obtížné!

Podnebí tady vůbec není příliš valné, a my jsme ještě padli zrovna na období dešťů. Dusno jako v parní lázni, ve dne v noci mlhy, vedro, kolem mračna komáří havěti, ještě dobře, že nikdo nedostal zimnici.

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ,

na jejímž počátku se Žvanilkin stane obětí věrolomnosti a na konci se znovu octne na BĚDĚ

Konečně jsme přece jen dojeli do přístavu Pará. Přistali jsme, vylodili se. Městečko, upřímně řečeno, nevalné, průměrné městečko. Špína, prach, vedro, po ulicích se potulují psi. Ale po amazonském pralese to byla v určitém smyslu přímo kolébka kultury. Ačkoliv když se to tak vezme, je tam kultura poněkud svérázná: lid drsný, bojovný, všichni mají nože, revolyvery, hrůza vyjít na ulici.

Jo! No tak jsme se oholili a okartáčovali po tom těžkém cestování, naši spolucestující se s námi rozloučili, sedli na loď a rozjeli se na všechny strany. My s Fuchsem jsme se taky chtěli odtud co nejdříve dostat, ale nic z toho nebylo: bez dokladů nás nepustili. A tak jsme uvízli jako raci na mělčině na cizím břehu, bez přístřeší, bez práce a bez prostředků k existenci. Mysleli jsme, že si seženeme nějakou prácičku – ale kdepak! Nic jiného tu není volného než kaučukové plantáže, ale to by se muselo zase na Amazonku. Jenže tam jsme už byli a podruhé nás to tam nijak netáhlo.

Potoulali jsme se městem a nakonec se uvelebili na malém bulvárku pod palmou, abychom prodiskutovali situaci.

Najednou k nám přistupuje policajt a zve nás ke guvernérovi. To je somozřejmě lichotivé, jenomže já nejsem zrovna milovník všelijakých těch oficiálních recepcí a setkání s vysoce postavenými osobnostmi. Ale tady se nedá nic dělat: zvou – jít se musí.

No a tak jsme přišli. Koukáme – sedí tam ve vaně taková hromada masa s vějířem v ruce, funí jako hroch, šplouchá a supí. A po stranách dva pobočníci v parádních uniformách.

„Kdo jste,“ ptá se guvernér, „a odkud?“

Já jsem v hrubých rysech vykreslil situaci, vysvětlil, jak se všechno stalo, a představil jsem se.

/

„Tohle,“ povídám, „je můj námořník Fuchs, najatý v Calais, a já jsem kapitán Žvanilkin. Už jste o mně asi slyšel?“

Jak to guvernér zaslechl, spráskl ruce, ponořil se do vany i s hlavou, upustil svůj vějíř, pouští bubliny, kucká, div že nebylo po něm. Ještě dobře, že ho pobočníci nenechali utopit a zachránili ho. No, hekal a kašlal, až zbrunátněl.

„Cože,“ povídá, „kapitán Žvanilkin? Ten známý Žvanilkin? Co se teď vlastně bude dít? Nepořádky, požáry, revoluce, služební důtka ... No, víte, jsem sice nadšen vaší statečností a osobně proti vám nic nemám, ale jako oficiální osobnost vám nařizuji okamžitě opustit svěřené mi území, k čemuž nebudu činit překážek ... Pobočníku, vydejte kapitánovi výjezdní vízum.“

Pobočník ochotně a bez prodlení vyhotovil papír, vrazil na to pečeť a podal mi jej. A já na nic jiného nečekal. Uklonil jsem se a zasalutoval.

„Děkuji,“ povídám, „Vaše Excellence. Jsem vám nesmírně vděčen za laskavost. Jsem naprosto spokojen s vaším rozkazem.“

Dovolte, abych se odporoučel.“

Otočil jsem se a vyšel. Fuchs za mnou. Jdeme rovnou k přístavu. Najednou slyšíme zezadu nějaký hluk a dupot. Otočil jsem se, koukám – asi čtyřicet chlapů v civilu, v širácích, v holínkách, s noži a lehkými kulometry běží za námi, víří prach a potí se jako myši.

„Tamhle jsou, tamhle jsou!“ křičí.

Koukám – jdou po nás. Okamžitě jsem zvažil poměr sil a vidím: nedá se nic dělat, musíme utíkat. No a tak jsme utíkali... Doběhli jsme k nějaké budce. Úplně vyčerpán jsem se zastavil, abych si vydechl, srdce mi buší – tak jsem se uhnal. A jak by ne

... Jsou tu leta a pak to vedro. Fuchs, tomu je hej, ten byl na chůzi lehký. Nicméně vidím, že i on je zkrušen událostmi, zbledl, oči mu jezdí sem tam. Potom se najednou rozveselil a familiárně mě plácá po zádech.

„No,“ povídá, „kapitáne, stůjte tady. Poběžím sám, vám už nic neudělají.“

A rozběhl se, jen se mu paty míhají.

Takové jednání jsem od něho, upřímně řečeno, nečekal. Až mě to rozčililo. Ech, myslím si, buď co buď ... Jediná záchrana je vylézt na palmu. Lezl jsem. A ta smečka pořád blíž. Otočil jsem se, koukám – jsou to lidé robustní, sveřepí, nevychovaní. No, abych se přiznal, byla ve mně malá dušička. Vylekal jsem se, že jsem až pocítil slabost. Vidím, že přišel můj konec. Jen aby to dlouho netrvalo, myslím si. Chytil jsem se pevně palmy, zůstal viset, strnul – a vtom slyším, že už jsou tu, u mne, funí a dupou. I rozhovor slyším: z něho jsem pochopil, co je to za lidi. Myslel jsem si, že jsou to bandité, loupežníci, lovci lebek, ale ukázalo se, že to jsou prostě četníci, jenže převlečení. Nevím, jestli to bylo vlivem horka nebo snad z nějaké jiné příčiny, ale ukázalo se, že si to guvernér rozmyslel, litoval své laskavosti, nařídil nás vyhledat a pro všechny případy lynčovat.

Jenomže vidím, že s tím nějak otálejí. Čekám minutu, deset minut. Pořád nic. Ruce mě už přebrněly, třesou se, jenjen se utrhout a spadnout. Dobrá, myslím si, stejně je všemu konec. No a tak jsem s té palmy slezl... A představte si – nic mi neudělali. Postál jsem, počkal – nic. Jdu si pomalounku – nic, dokonce se rozestoupli jako před ohněm.

No, tak jsem se zase loudal na bulvár, sedl si pod tu palmu, kde jsme seděli s Fuchsem, a začal dřímat. A zdříml jsem si tak, že jsem ani nezapozoroval, kdy nastala noc. A ráno za svítání přišel Fuchs, vzbudil mě a pozdravil.

„Vidíte, kapitáne,“ povídá, „nedotkli se vás.“

„Ale proč, vysvětlete mi to!“

„Pro tohle,“ směje se, jde za mne a sundává mi ze zad ceduli: lebku s bleskem, zkříženými hnáty a nápisem NEDOTÝKATI SE – ŽIVOTU NEBEZPEČNO!

Jak k té ceduli přišel, to vám říci nemohu, ale dá se předpokládat, že v té budce na bulváru byl nejspíš transformátor. Jak jinak?

Jo! No tak jsme se zasmáli, pobavili. Fuchs, jak se ukázalo, zbytečně nemařil čas a koupil lístky na loď. A v přístavu jsem předložil svou propustku a bez řečí nás pustili. Dokonce nám dali kajutu a popřáli šťastnou cestu.

Uvelebili jsme se jako páni a pluli do Rio de Janeira jako cestující. Šťastně jsme připluli a vylodili se. Získali jsme zajímavé informace.

Stalo se, že to BĚDU tady nedaleko vyhodilo na břeh. Samozřejmě ji to poškodilo, ale Sochor, chlapík, dal všechno do pořádku, postavil loď na lešení a sám tu žil jako rak poustevník. Pořád čekal na rozkazy, jenomže mně, jak jistě chápete, bylo poněkud zatěžko dávat rozkazy.

Tak jsme si s Fuchsem najali místní kočár – takovou košatinu na kolech – práskli do volů a jeli. Jedeme po břehu a pozorujeme smutný, avšak poučný obrázek místních zvyků: asi dvě stě černochů tahá kávu a cukr ze skladu na břeh a přímo v pytlích žbluň žbluň do vody. V moři už není voda, ale hotový sirup. Kolem mouchy, včely. Zastavili jsme se a koukáme. Byli jsme zvědaví, co je to za zvláštní zábavu. Vysvětlili nám, že ceny cukru jsou nízké, neví se, kam se zbožím, no a že takovýmhle způsobem napravují ekonomiku a zvedají životní úroveň. Zkrátka všechno je prý normální a jinak že se nedá nic dělat. Jo! Tak jedeme dál a najednou vidíme, jak naše krásná BĚDA stojí na břehu, čeká na pevnou velitelskou ruku a u ní se

prochází nějaký kolohnát. Hotový loupežník: klobouk jako deštník, u pasu křivák a kalhoty s třásněmi. Jak nás spatřil, vrhl se k nám. No, myslím si, podřeže nás!

Ale nepodřezal, kdepak. Ukázalo se, že to Sochor se už tady zabydlil a naporádil podle místní módy.

Tak jsme se přivítali, pocalovali, dokonce i poplakali. Celý večer jsme klábosili – on vyprávěl o svých trampotách a my zas o našich.

A hned po ránu jsme vyrazili klíny zpod lodi, spustili jachtu na vodu a vztyčili vlajku. Přiznám se, že jsem se neubránil dojetí. To je, mladý muži, velká radost – octnout se na rodné palubě. A ještě větší radost je, že můžeme pokračovat v cestě. Je možno se směle ubírat dál. Zbývalo už jen zařídít výjezdní formality.

No, to jsem si už vzal na starost sám. Přicházím ke kapitánovi přístavu, nebo, jak se u nich říká, „capitáo do porto“, a dávám mu papíry.

A ten *capitáo*, jak mě spatřil, hned se nafoukl jako ropucha a začal křičet:

„Ach, tak to jste vy ten kapitán BĚDY? Styďte se, mladý muži! Máme tu na vás spoustu udání, například admirál Kusaki si stěžuje, že jste tam zpusťošil nějaký ostrov, urazil vorvaně ... a guvernér sděluje, že jste svévolně opustil přístav Pará ...“

„Jak to,“ povídám, „svévolně? Dovolte!“ A podávám mu své papíry.

Ale on se na ně ani nepodíval.

„Ne,“ povídá, „nedovolím. Nic nedovolím! Máme kvůli vám samé nepříjemnosti ... marš ven!“ Potom najednou houkl: „Poručíku! Naložit jachtu BĚDU pískem, až se potopí!“

No, tak jsem šel. Spěchal jsem na loď. Přijdu. A tam už přivezli písek a nějaký úředník tam pobíhá a poroučí.

„To máme nařízeno naložit vaši jachtu pískem? Tak,“ povídá, „nemějte obavy, já to nezdržím. Uděláme to jedna dvě ...“

No, přiznám se, myslil jsem si, že teď už bude doopravdy konec. Jachta se potopí – a pak ji vytahuj! Ale představte si, že i tu jsem dokázal využít okolností v příznivém smyslu.

„Počkejte, mladý muži!“ křičím. „Jakým pískem ji vlastně chcete naložit? Já potřebuji písek cukrový, první jakost.“

„Ach tak!“ povídá. „Ale proč ne, prosím, hned to bude.“

A víte, příběhli titíž černoši jako mravenci, naložili jachtu, nacpali podpalubí, nástavbu a i na palubu navalili cukr přímo v pytlích.

Má chudinka BĚDA klesá pořád hlouběji a hlouběji a potom žbluňk-žbluňk-žbluňk ... Koukáme – jen stěžně trčí ven. Pak zmizely i ty.

Sochor s Fuchsem s bolestí koukají na záhubu rodné lodi, oba mají v očích slzy, ale já jsem naopak ve výborné náladě. Nařídil jsem utábořit se tady přímo na břehu. Prožili jsme tak tři dny a čtvrtého dne se cukr rozpustil. Koukáme – a naše jachta pomalounku vyplouvá. Tak jsme ji vyčistili, umyli, vytáhli plachty a jeli.

Sotva jsme vypluli, koukám, na břeh běží *capitáo* se šavlí po boku a křičí:

„Nedovolím!“

A vedle poskakuje starý známý admirál Kusaki a taky hubuje: „Copak tohle je nějaká práce, pane *capitáo*? Za takovouhle

práci, prosím, peníze zpátky!“

No, myslím si, hádejte se, na zdraví! Hezky jsem jim zamával

a rozjeli jsme se na plný chod.

KAPITOLA PATNÁCTÁ,

ve které se admirál Kusaki pokouší nastoupit na BĚDU jako námořník

Z Brazílie vedla naše cesta dále na západ. Avšak přes pevninu, jistě chápete, člověk nepopluje, a tak jsme museli odbočit na jih. Určil jsem kurs, rozestavil stráže a plul. Pluli jsme tentokrát nádherně. Větrík foukal jako na objednávku, pod přídí se pění vlny, za zádí cestička, plachty jen zvoní, lanoví napjaté. Brali jsme to takových dvě stě mil denně a sami jsme seděli se založenýma rukama. Sochor s Fuchsem zlenivěli docela, kázeň začala upadat, a tak jsem se rozhodl zaměstnat posádku lodními pracemi.

„Koukejte,“ povídám, „Sochore, dost toho opalování. Věnujte se trochu měděným součástkám. Vydrejte je, aby jen hořely.“

Jo! To jsem řekl. Sochor zsalutoval – jako že provede.

Nastrouhal cihlu, vzal hadr a pustil se do toho.

Sotva jsem sestoupil do kajuty, abych si zdříml, slyším na palubě nějaký ruch. Vyskočil jsem, běžím k lodnímu žebříku – a proti mně Fuchs. Bledý a celý se chvěje.

„Prosím vás,“ povídá, „Christofore Bonifat'jeviči, na palubu! Zdá se mi, že u nás hoří.“

Vyběhl jsem. Koukám, opravdu – paluba hoří na dvou místech. A Sochor jako by nic sedí kousek dál od ohnisek plamenů a drbe měděnou rohatku. Sotva jsem se podíval blíž, koukám – i tady už paluba vzplanula.

A víte, dokonce jsem přišel do rozpaků.

„Sochore,“ křičím, „vysvětlete mi, co je?“

A on vstává, salutuje a klidně hlásí:

„Podle vašeho rozkazu drbu měděné součástky tak, aby hořely. Jaké budou další rozkazy?“

Myslel jsem si, že Sochora roztrhnu, ale včas jsem se ovládl. Vidím, že jsem to zavinil sám. To je tak: spisovatel nebo herec si může samozřejmě dovolit nějakou volnost ve výrazech, ale u nás, v námořnictví, musí být především přesnost. Psát básně, na to my nemáme čas. Když dáváš rozkaz, myslí na to, co říkáš, nebo trefíš na takového, jako je Sochor. Je to člověk pozorný, přesný, je zvyklý plnit rozkaz doslova, a k tomu ještě má i sílu jako rek, a tak nechybělo moc do ztroskotání.

No, vidím, že musím napravovat následky své chyby. A bleskurychle jsem nařídil:

„Zastavit leštění měděných částí! Zvonit na poplach!“

Fuchs se vrhá ke zvonu. Sochor podle poplachového rozvrhu zůstává na místě vzniku požáru a já u kormidla. Zvonění plno, ale nic z toho. Oheň se šíří. Hoří jako pochodně. Každou chvíli zasáhne plachty. No, vidím, že je zle. Stočil jsem kormidlo a postavil loď proti větru. A víte, pomohlo to. Oheň to sfouklo. Chvíli se nám za zádi plandal jako ohňová vlečka, no a pak se utrhł a zhasl. Fuchs se uklidnil. A Sochor pochopil, že projevil přílišnou horlivost. Jo!

No a zatím jsme najeli na dřívější kurs, vyměnili poškozené části paluby a bez dalších dobrodružství jsme objeli mys Horn, projeli kolem Nového Zélandu a šťastně připluli do Sydney, do Austrálie.

A teď si představte: připlouváme k přístavnímu molu a koho nepotkáme? Myslíte, že klokana, ptakopyska nebo pštrosa emu? Ne! Přistáváme. Koukám, na břehu zástup a v zástupu v první řadě admirál Kusaki osobně.

Jak se tam dostal, odkud a proč – čert ví! Jedno je jisté, že je to právě on. Mně, přiznám se, to bylo nepříjemné, a dokonce mi nebylo dvakrát dobře.

Tak jsme přistali a zastavili. Admirál se ztratil v zástupu. A já, sotva přistavili lodní můstek, hned na břeh a do přístavu. Představil jsem se státním orgánům, ohlásil příjezd a pobavil se s úředníky. Nejdřív, jak se sluší a patří, o počasí, o zdraví, o místních novinkách a potom, mezi řečí, oťukávám: možná,

myslím si, se mi podaří vyzvědět, co tady ten Kusaki dělá a jakou další podlost chystá.

Úředníci mi však neřekli nic a vymluvili se na neinformovanost. No a já jsem s nimi ještě chvíli povídal a pak jsem šel rovnou ke kapitánovi přístavu. Pozdravil jsem a vysvětlil jsem mu bez okolků, že mě jako pronásleduje jeden japonský admirál.

„Jeden?“ ptá se. „To máte, příteli, štěstí. Sám nevím, kam bych před těmi japonskými admirály utekl, a nic nemohu dělat. Nemám rozkaz ani jim pomáhat, ani klást odpor. Čím jiným vám mohu sloužit? Není libo whisky s limonádou? Můžete se mnou poobědvat, nebo si snad vykouříte doutník? Ale s tím admirálem si to vyřídíte nějak sám ...“

Jo! Zkrátka vidím, že je to nepříjemná historie. Teď už pro nás není samozřejmě japonský admirál žádná osobnost. A upřímně řečeno, my jsme se jich ani tehdy příliš nebáli. Ale přesto, mít s nimi nějaké řízení, řeknu rovnou, to jsme moc rádi neměli.

Už jsem měl možnost vyprávět vám příběh z Itálie. Tamější pohlaváři snili, jak zabrat celou Afriku, půl Evropy a čtvrt Asie... A na východě se japonští bojaři (říká se jim tam samurajové) taky takhle rozesnili – dej jim celou Čínu, celou Sibiř a půl Ameriky... Vcelku vzato se samozřejmě snění nikomu nezakazuje. Je to dokonce prospěšné někdy si zafantazírovat. Ale když si takovýhle fantasta přivěsí nárameníky a sedne si na válečnou loď k nabitému dělu – z toho by mohla koukat i nějaká nepříjemnost ... Rozesní se, namíří, zacílí a práskne. Dobře, když se netrefí. Ale co když ano? Z toho může být taková mela, že na to před spaním radši ani nemyslit!

Proto jsme se snažili takovým fantastům vyhnout. Ale řeknu rovnou, že se nám to vždycky nepodařilo. Narazili jsme mezi nimi na takové fantasy, že jsme se jich někdy nemohli ani zbavit. Jako mně se teď natrefil ten pan admirál Kusaki. Od té doby, co jsme se tehdy setkali v tom výboru milovníků kytovců, tak se přilíp jako lopuch.

A samozřejmě že tihle admirálové nestrkali nos jen do mých záležitostí. Pletli se do všeho: tamhle někoho rozeštvat, tamhle nenápadně obrat, tamhle šmejdit, tamhle si zas pro zajímavost přičichnout, kde voní nafta, kde ryby a kde zlato ... A samozřejmě chápali jsme to nejenom my. I tam se na ty fantasty dívali skrz prsty. Nepomáhali jim, ale ani neodporovali. Šetřili je tak říkajíc na chov pro výstrahu a pro zajištění vzájemné bezpečnosti.

Jo! Jenže to mohu vysvětlovat vám, ale s kapitánem přístavu by byl takový rozhovor nemístný. Poděkoval jsem mu a doporučil se. A tak jsem odešel s nepořízenou a nedokázal jsem nic zařít.

Vrátil jsem se na jachtu a sedl si k šálku čaje. A najednou koukám – vystupuje na palubu malý človíček, podle všech známek japonský kuli, v chatrném sáčku a s košem v ruce. Plaše přistupuje a vykládá, že tady v Austrálii umírá hlady a že prosí o službu námořníka. Ale jaksepatří tvrdošijně.

„Pojedete,“ povídá, „po Tichém oceáně, tam jsou tajfuny, mlhy a neprobádané proudy ... Nestačíte na to. Vezměte mě, kapitáne! Jsem námořník a budu vám prospěšný. Mohl bych být pradelnou i holičem. Dovedu prostě všechno ...“

„Dobrá,“ povídám, „stavte se tu za hodinku, já to promyslím.“

Odešel. A přesně za hodinu, koukám, zastavuje opodál diplomatické auto.

Tak jsem vzal dalekohled a vidím, že odtamtud vystupuje můj Japonec, bere košík a míří pomalu k lodi. Uctivě se klaní a spustil zase stejnou:

„Vezměte mě ... Nestačíte na to ...“

„Víte co,“ povídám, „přesvědčil jste mě. Nahlížím sám, že budu muset přijmout námořníka. Jenomže ne vás, mladý muži.“

„A proč?“

„Jen tak, víte, máte velmi nepřírozenou pleť. Já mám v tomhle ohledu poněkud zaostalé názory, ale naprosto určité – podle mého, když už mám přijmout mouřenína, tak černého.“

Přijal bych černocho, i Papuánce bych přijal, ale vás, nehněvejte se, nepřijmu.“

„Nu což,“ povídá, „když je to tak, nedá se nic dělat. Promiňte, že jsem vás obtěžoval.“

Uklonil se a odešel. Za chvíli jsme se šli projít i my. Dali jsme si do pořádku šaty, oholili se, učesali. Na jachtě jsme uklidili a zavřeli kajutu. Jdeme všichni tři po ulici a pozorujeme místní způsob života. Je to v cizině zajímavé. Najednou koukáme –

zvláštní podívaná: sedí čistič bot, černocho, a před ním na bobku náš Japonec. A ten černocho ho natírá černým viksem. Ale jak! Tam, víte, jsou čističi kvalifikovaní, od kartáče až jiskry lítají... No, my jsme se tvářili, jako když nám po tom nic není, přešli jsme kolem, a dokonce jsme se otočili. A večer jsme přišli na loď. Fuchs se Sochozem byli unaveni, ale já zůstal na stráž. Čekám, víte, toho černocho a myslím si, jak ho co nejlíp přivítat.

Najednou mi přinášejí psaníčko od kapitána přístavu. Ukázalo se, že se stařík nudí a zve mě na zítřek na partii golfu. Přiznám se, že jsem ani nevěděl, co je to za hru. No, myslím si, čert ho vem! Ať třeba prohraju, aspoň se projdu a trošku se na břehu rozhýbám ... Zkrátka odpověděl jsem, že souhlasím, a začal jsem se chystat.

Vzbudil jsem Sochora a ptám se:

„Co je potřeba na golf?“

Ten se zamyslel a za chvíli po“ídá:

„Podle mého, Christofore Bonifatjeviči, jsou potřeba trikotové kamaše a nic jiného. Já mám rukávy od starého trika. Vezměte si je, jestli chcete.“

Vzal jsem si je a zkusil. Kalhoty jsem si podkasal, námořnický kabát přišpendlil v pase a dopadlo to znamenitě: švihácký sportovec – hotový přeborník.

Ale abych měl klid, přece jen jsem nakoukl do brožurky o golfu, abych se v tom trochu vyznal. Vidím, že je to ta nejjednodušší hra, jaká může být: honit míč po poli od jamky k jamce. Kdo udělá míň úderů, ten vyhrál. Ale jenom kamaše

nestačí. Jsou potřeba různé hole, hokejky a klacky – aby bylo čím pálit, a pak ještě pomocník, chlapec, aby tahal všechno to harampádí.

Tak jsme se vypravili se Sochorem hledat vybavení. Prošli jsme celou Sydney křížem krážem – a nic vhodného. V jednom obchůdku jsme našli biče, ale tenké, a v druhém nám nabídli policajtské pendreky. Ale ty se mi nějak nezdály.

A bylo už pozdě večer. Svítí měsíc. Podél cesty lehají takové tajemné stíny. Už jsem byl zoufalý. Kde tady hledat? Že bychom si nalámali větve?

A vtom vidíme: zahrada s vysokým plotem a za plotem různé stromy. Sochor mě vysadil, přelezli jsme a jdeme mezi keři.

Najednou koukám – blíží se černochoch, kolohnát, a pod paží táhne celou náruč golfových holí. Navlas takové, jaké byly vyobrazeny v brožurce.

„Hej, drahoušku,“ křičím, „nepřenechal byste mi váš sportovní inventář?“

Ale on mi buď nerozuměl, nebo byl překvapen – jenom houkl strašidelným hlasem, popadl klacek, máchl jím nad hlavou a na nás ... Řeknu bez ostychu, že jsem se ulekl. Ale vtom mě vysvobodil Sochor. Popadl ho a praštil jím o strom. Zatímco lezl dolů, sebral jsem hole, prohlížím si je a vidím, že jsou navlas takové jako na obrázku v té brožurce. A ta práce! Víte, dočista jsem se zasnul při pohledu na ně, ale vtom mě Sochor vytrhl ze zamyšlení.

„Pojďme,“ povídá, „Christofore Bonifaťjeviči, domů, je tady nějak vlhko a mohli bychom nastydnout.“

Tak jsme přelezli znova plot, vykročili a vrátili se na loď. Uklidnil jsem se: oblek mám, hokejky taky, už zbývá jen chlapec ... A pak mě ještě poněkud trápí svědomí – není pěkné pro nic za nic udělat člověka nešťastným. Ale na druhé straně – přepadl nás první a ty hokejky potřebuji všeho všudy na jeden den, tak říkajíc propachtovat... Zkrátka s inventářem se to jakžtakž dalo dohromady.

A s chlapcem to dopadlo ještě lip. Ráno, sotva se rozbřeslo, slyším, jak někdo volá mírným hlasem:

„Massa kapitán, massa kapitán!“

Vykoukl jsem ven.

„To jsem já,“ povídám, „kapitán, pojd'te dál. Čím vám mohu sloužit?“

Vidím, příteli, že je to včerejší Japonec osobně, ale už jako černoch. Já jsem to jeho maskování viděl, jinak bych ho byl nepoznal, natolik šikovně změnil svůj zevnějšek: trvalou jako perzián, obličej naleštěný, až se blýská, na nohou slaměné pantofle a kartounové pruhované kalhoty.

„Vy prý,“ povídá, „massa kapitán, jsem slyšel, potřebujete černého námořníka.“

„Ano,“ povídám, „potřebuji, jenomže ne námořníka, ale boye pro golf. Tadyhle máš hokejky, vezmi je a jdeme ...“

Vykročili jsme. Kapitán přístavu už na mne čekal. Sedli jsme si s ním do auta a jeli jsme asi hodinku.

„No,“ povídá můj partner, „že bychom začali? Doufám, že jste džentlmen a v počítání mě neoklamete?“

Položil svůj míček do jamky, rozpřáhl se a uhodil. Uhodil jsem i já. Jemu to letělo rovně a mně na stranu. A tak jsem svůj míč zahnal do horoucího pekla. Kolem keře, roklinky, výmoly, okolí jen co je pravda malebné, ale značně zbrázděné. Můj černoch se umožil, a je to pochopitelné – hole jsou těžké, vedro,

dusno. Potí se jako myš, pot z něho jen leje, a víte, to jeho líčidlo se rozteklo, krém roztál a on už se vůbec nepodobal černochovi, ale spíš zebře: obličej má samý žlutý a černý pruh. Unavil jsem se i já. A vtom vidím, že tamhle teče potůček. A tam jsou potoky vzácné.

„Víš co,“ povídám, „pojd, odpočineme si a pobesedujeme tady. Jak se jmenuješ?“

„Tom, massa kapitán.“

„Strýček Tom tedy. No, no. Pojd strýčku Tome, umyjeme se.“

„Ach, to ne, massa, já se mýt nesmím; tabu.“

„Hm,“ povídám, „no, když to máš tabu, jak chceš. Ale mohl ses umýt. Podívej se, jak jsi celý pustil.“

Neměl jsem to říkat, ale už mi to vyklouzlo a slovo zpátky nepřivoláš. On na to nic, jen blýskl očima, posadil se a předstíral, že rovná hole.

Šel jsem k potoku. Voda byla studená, čistá, hotový křišťál. Osvěžuji se, prskám jako hroch. Potom jsem se otočil, koukám – a on se ke mně plíží s tím největším klackem v ruce. Chtěl jsem na něho zakřičet, ale vidím, že je pozdě. On se rozmáchl – a tím klackem rovnou po mně. Kdyby se byl trefil, bylo by po lebce. Ale já se nerozmýšlel – a hups do vody!

Potom jsem se vynořil a vidím, že stojí, cení zuby, oči mu blýskají jako tygrovi, jen jen se na mne vrhnout...

Najednou něco seshora prásk! do té jeho frizúry! Rovnou se posadil. Běžím k němu, hledám osvoboditele – nikdo nikde, jen ten klacek tu leží ... Zvedl jsem ho, prohlédl a koukám – místo značky firmy je na něm vymalován nějaký místní svatý. No a vtom jsem pochopil, že místo golfových holí jsem vzal včera tomu Papuánci bumerangy. A víte, jaká je to zbraň, tenhle bumerang? Tím se musí mířit přesně, a když se netrefíš – vem oči do hrsti, nebo se vrátí, odkud vylétl, a praští tě rovnou do lebky. Jo!

No tak jsem strýčka Toma prohlédl. Slyším: tep znatelný, tak to tedy nebude smrtelné. Vzal jsem ho za nohy a táhl do stínu. Vtom, představte si, mu z kapsy vypadly nějaké papíry.

Sebral jsem je a vidím, že jsou to vizitky. No tak je čtu, a co byste myslil? Stálo tu černé na bílém:

CHAMURA KUSAKI *admirál*

Tak vida, kdo jsi, holoubku! myslím si. No, jen si polež, odpočiň si, já nemám čas, musím pokračovat ve hře, nebo se partner urazí.

Jo! No a tak jsem šel dál, honím míč a samého mě mrzí, že jsem si začínal s tím golfem. Ale ustupovat není v mé povaze. Pálím, počítám údery. Je to zatroleně těžké. S pomocníkem ještě jakžtakž, ale pro jednoho je to prostě pohroma: pálit se musí silněji, hledat míč i hole tahat. Nohy už necítím, ruce mě neposlouchají. Vcelku to vypadá tak, že nehoním míč já, ale on mne.

No, a prohnal mne: kolem močál, ostřice, teče tam nějaká říčka a na břehu kopečky.

Tak, myslím si, teď odpálím k řece, odpočinu si a vykoupám se.

Rozmáchl jsem se a udeřil. Najednou všechny ty kopečky povyskákaly a hup hup pryč ...

Ukázalo se, že to nebyly kopečky, ale stádo klokanů. Patrně se polekali a rozprchli se na všechny strany. A můj míč jednomu tomu klokanovi šups! plnou parou rovnou do vaku. Klokan zaječel a už peláší... Pracuje ocasem i nohama. Předními prackami si drží vak a hup hup kolem mne ...

Co dělat? Odhodil jsem hole – a za ním. Nemohu přece ztratit míč.

A byly z toho takové dostihy s překážkami, že ještě teď, když na to vzpomenu, musím se smát.

Větve pod nohama praskají, kamení lítá ... Jsem unavený, ale nevzdávám se, nepouštím ho z dohledu. Sedne si, odpočívá, sednu si taky; pustí se dál, já taky ...

A najednou ztratilo zvíře rozvahu a strachy si spletlo cestu. Mělo skočit do houští, do keřů, ale ono zamířilo na prázdné místo, na silnici, rovnou do Sydney.

Už je vidět město, za chvíli začnou ulice. Lidé se na nás dívají, křičí, žene se za námi policajt na motorce a píská ... Vtom to polekané zvíře udělá ve vzduchu takovou figuru, nejspíš něco jako looping. Můj míč mu vyskočí z té jeho kapsy, vrhnu se po něm, shýbnu se – a v tom okamžiku dostanu citelný náraz tam, kde končí záda. No, řeknu vám, to byl pocit! Jak se říká, nemohl jsem se ani hnout.

Ale přesto jsem vstal a otřepal se. Kolem lidí – mají se mnou soucit, nabízejí mi pomoc, ale já mám jiné starosti, já nepotřebuji pomoc, potřebuji hůl: míč mám, i jamka už je nedaleko, ale pálit nemám čím. No a tak se nade mnou jeden džentlmen slitoval a dal mi svoji hůlčičku. Třiaosmdesátým úderem jsem zakončil hru.

Kapitán přístavu se prostě nestačil divit.

„Výsledek,“ povídá, „je ohromující! Jen považte: takový obtížný terén, copak je to možné – všeho všudy třiaosmdesát úderů?“

„Přesně tak,“ odpovídám, „třiaosmdesát, ani víc, ani míň ...“

Ale o klokanovi jsem se nezmínil. V brožurce se o klokanovi neříká nic a v pravidlech hry taky ne. A tak to tedy znamená, že jestliže mi zvíře bezděčně prokázalo pomoc, že do toho nikomu nic není.

KAPITOLA ŠESTNÁCTÁ, *v níž se mluví o divoších*

Popovídali jsme si s kapitánem přístavu o místních novinkách a pamětihodnostech. Pozval mě do muzea. Šli jsme.

Tam je opravdu ledacos k vidění: model ptakopyska ve skutečné velikosti, pes dingo, portrét kapitána Cooka ...

Ale jakmile věnuji pozornost nějakému detailu, můj společník mě táhne za rukáv a vleče dál.

„Pojdme,“ povídá, „ukáži vám to nejhlavnější – živý exponát, pohlavár divochů v plné zbroji, to je obzvlášť zajímavé ...“

No, vcházíme do sálu. Je tam udělaná taková ohrádka jako v zoologické zahradě a prochází se tam robustní Papuánc s

prapodivným účesem na hlavě. Uviděl nás, spustil válečný pokřik a zvedl klacek nad hlavu ... Málem jsem couvl. Ale pak jsem si vzpomněl na ty herce v Honolulu – a po pravdě řečeno jsem se spletl. Že i tenhle, myslím si, bude nejspíš herec? No a tak jsem se rozhodl nenápadně se ho beze svědků vyptat, jak přišel k takovémuhle živobytí.

Odporoučel jsem se co nejzdvořileji kapitánovi:

„Děkuji za společnost, je to tady velmi zajímavé. Ale nemohu si dovolit vás zdržovat, a sám se tu, s vaším svolením, ještě porozhlédnu.“

A tak jsme zůstali s Papuáncem o samotě. Dali jsme se do řeči. „Jste vy,“ ptám se, „přiznejte se, skutečný Papuánc, nebo jen tak?“

„Ale co vás nemá,“ odpovídá, „jsem vlastní syn náčelníka, studoval jsem v Oxfordu v Anglii. Vystudoval jsem universitu se zlatou medailí, obhájil disertaci, obdržel titul doktora práv a vrátil se do vlasti... Ale tady je to v mém oboru s prací všelijaké ... Nemám z čeho být živ, a tak jsem nastoupil sem ...“

„Vida! A máte aspoň slušný výdělek?“

„Kdepak,“ odpovídá, „nestačí to. V noci ještě přitom hlídám městský park. Tam lip platí, i práce je to lehčí. Je tam klid. Jenom včera mě přepadli nějakí divoši a sebrali mi bumerangy. Ani jsem nevěděl, s čím dnes půjdu do služby. Ještě dobře, že mě napadlo, že mi zbyla ze studentských let sada golfových holí, tak jsem šel s nimi. A jde to. Návštěvníci to ani nepozorují ...“

Jo! Tak jsme se rozloučili. Teď už by bylo možno opustit Austrálii, ale měl jsem tu ještě tak říkajíc čestný dluh: vrátit zbraň náčelníkovi Papuánců a podívat se, co je s mým admirálem.

A tak jsme se tedy vypravili jako na pochod, jachtu jsme odevzdali pod dozor přístavních úřadů a vydali jsme se všichni tři na cestu.

Jdeme do nitra země po stopách nedávných událostí a čteme v knize přírody: tady jsem se hnal za klokanem, tady je potok,

tady ležel bumerang a tuhle sám Kusaki... Ale už tu není ani jedno, ani druhé. A tadyhle jsem odhodil poslední hole. Ale i tady, vidíte, je prázdné. Jako by to kráva jazykem slízla.

Tak jsme se chvíli potulovali, prohledali všechno kolem. Stejný výsledek. Jenomže jsme ztratili cestu. Na moři se orientuji dobře, ale na souši se mi stává, že zabloudím. A tady je kolem dokola poušť – žádné orientační body. A ještě ke všemu vedro a hlad ... Fuchs se Sochořem tiše reptají, ale já se držím – hodnost zavazuje, říkejte si, co chcete. Jo!

Toulali jsme se tak asi tři týdny. Uštvali jsme se, zhubli, už nás to ani netěší, že jsme šli, ale teď už se nedá nic dělat... A tak jsme se jednoho dne utábořili, chtěli jsme si odpočinout – ale je vedro jako v parní lázni. A tak nás to zmořilo a všichni jsme usnuli. Už ani nevím, jak dlouho jsem spal, ale jak tak spím, slyším: hluk, shon, válečný pokřik. Probudil jsem se, protřel oči, koukám – Fuchs tady pod keřem spí tvrdě jako nemluvně a Sochor je pryč. Rozhlédnu se – Sochor nikde. Vezmu dalekohled, obhlížím obzor a co nevidím: můj první důstojník Sochor sedí u ohně a kolem, považte, divoši, a soudě podle toho, jak si počínají, jedí zrovna mého prvního důstojníka ...

Co teď? Skládám ruce jako do hlásné trouby a křičím zplna hrdla:

„Zpět, nejíst mého prvního důstojníka!“ Vykřikl jsem a čekám ...

A věřte mi to nebo ne, mladý muži, slyším, jak se jako ozvěna ozývá odpověď:

„Rozkaz, nejíst vašeho prvního důstojníka!“

A skutečně, koukám – nechali ho. Zaházeli oheň, zvedli se a všichni společně jdou k nám.

Tak jsme se setkali, pohovořili a vysvětlili nedorozumění. Ukázalo se, že to byli Papuánci ze severního břehu. Měli tady nedaleko vesnici, i moře tam bylo, a Sochora neměli vůbec v úmyslu sníst. Naopak, chtěli nás pohostit a Sochor je přemluvil, aby rozdělali oheň kousek od našeho tábořiště – nechtěl rušit náš spánek. Jo!

No tak jsme se posilnili a oni se ptají:

„Kam jdete, odkud a proč?“

Vyložil jsem jim, že chodíme tady v zemi a skupujeme pro sbírky místní zbraně starodávných vzorů.

„Á,“ povídají, „to jste přišli v pravou chvíli. My celkem tohle zboží nemíváme, už jsme to zařízení dávno vyvezli do Ameriky a sami jsme přešli na pušky, ale zrovna teď máme náhodou menší kolekci bumerangů ...“

A tak jsme se vydali do vesnice. Přivlekli bumerangy. Jen jsem se podíval a okamžitě jsem poznal svoje sportovní náčiní.

„Odkud to máte?“ ptám se.

„Ale to nám,“ povídají, „přinesl jeden cizí černoch. Teď nastoupil jako válečný poradce k našemu náčelníkovi. Jenomže tady teď není. Náčelník taky ne – šli do sousední vesnice, projednávají tam plán tažení.“

No, mně bylo jasné, že tady zakotvil můj bojovný admirál, a vidím, že dokud mám zdravou kůži, musím pryč.

„Poslyšte,“ ptám se, „kudy tu máte nejbliž do Sydney nebo do Melbourne nebo vůbec kamkoliv?“

„To je možné,“ povídají, „jenom po moři. Po souši je to daleko a těžká cesta, zabloudíte. Jestli chcete, můžete si tady najmout pirogu. Vítr je teď dobrý, za dva dny tam jste.“

Vybral jsem si kocábku. A byla to, řeknu vám, divná kocábka. Plachta jako pytlík, stěžeň jako oštěp a z boku trčí zvenčí něco jako lavička. Když je prudší vítr, tak se nesesává v loďce, ale právě na té lavičce. Já, abych se přiznal, jsem na takovém plavidle nikdy nejezdil, třebaže v plachtění nejsem nováček. Ale tady nebylo vyhnutí, nějak, myslím si, to svedu.

Naložil jsem bumerangy, vzal zásoby na cestu a rozmístil posádku. Sebe ke kormidlu a Sochora s Fuchsem na tu lavičku místo přítěže. Vytáhli jsme plachty a vyrazili.

Sotva jsme vypluli, koukám – žene se za námi celé loďstvo. V čele velká piroga a na její přídi můj potulný rytíř – sám admirál Kusaki v uniformě náčelníka Papuánců.

Vidím, že nás doženou, ale vzdát se, to nemá půvab. Kdyby to byli jen samotní Papuánci, s těmi bych se domluvil – jsou to

přece Australané, lidé kulturní, ale tenhle ... kdopak se v něm vyzná? Dostaneš se mu do drápů a sežere tě zaživa ... Zkrátka vidím: dělej co dělej, bitvě se nevyhneš.

No, zvážil jsem okolnosti a rozhodl takhle: podstoupit boj, prolévat krev – k čemu to je? To je radši vykoupám. Takovýmhle vojákům se musí především zchladit hlava. A vítr vál zrovna z boku, silný, posádka měli celou zvenčí na lavičkách, takže okolnosti byly velmi příznivé. No, udělat takovou delší žerď a rychle se otočit ...

Zkrátka ve chvílce jsem přebudoval plavidlo, obrátil a plul jím plnou rychlostí vstříc.

Plujeme proti sobě. Blíž a blíž. Tu stočím kormidlo trochu doleva – a víte, co se stalo? Smetl jsem přítěž z admirálské pirogy, z druhé i z třetí. Koukám, kolem to nevypadá ani jako moře, ale dočista jako polévka s játrovými knedlíčky. Papuánci plavou, šplouchají se, smějí – tak se jim to koupání zalíbilo, že se jim ani nechce ven.

Jediný Kusaki je nespokojen. Vyškrábal se na pirogu, křičí, zlobí se, prská ... A já jsem mu odsignalizoval: „Ať slouží ke zdraví!“ otočil jsem se a jel zpátky do Sydney.

A tam, v Sydney, jsem vrátil bumerangy majiteli, rozloučil se se svým partnerem v golfu a vztyčil vlajku.

No, samozřejmě, přišli nás doprovázet, přinesli ovoce a cukroví na cestu. Já jsem poděkoval, odvázal lana, vytáhl plachty a vyplul.

KAPITOLA SEDMNÁCTÁ, ve které Sochor znovu opouští lod

Tentokrát jsme měli ve všem smůlu. Sotva jsme minuli břehy Nové Guineje, dohnal nás tajfun úžasné síly. BĚDA se zmítala po vlnách jako racek. Ponoří se, nadskočí, znovu se ponoří. Na palubu padají hory vody. Lanová sténá. No, co byste chtěl – tajfun je tajfun!

Najednou se jachta zatočila na místě jako káča a za okamžik nato vítr docela ztichl. Sochor s Fuchsem, neobeznámení se záludností tajfunu, si s úlevou oddechli. Ale já jsem pochopil,

oč jde, a přiznám se, že jsem se velmi rozrušil. Octli jsme se v samém středu uragánu. Tady jsme nemohli čekat pranic dobrého.

No, a propuklo to. Po nedlouhém bezvětrí vítr znovu zasvištěl jako tisíc čertů, plachty se strašlivým třeskotem praskly, stěžeň se ohnul jako rybářský prut, zlomil se vpůli a celé ráhnoví i s lanovým letělo přes palubu. Zkrátka, pocuchalo nás to jaksepatrií.

A když se rozzuřený oceán poněkud uklidnil, vyšel jsem na palubu a rozhlédl se. Škody byly obrovské a nenapravitelné. Rezervní plachty a lana jsme měli, pravda, v podpalubí, ale jen tak s plachtami bez stěžňů, to jistě chápete, se plout nedá. A tak nás tu daleko od velkých oceánských cest čekal strašlivý osud – po léta bloudit uprostřed oceánu. A to není zrovna nejpříjemnější perspektiva.

Hrozba pomalého umírání visela nad námi, a jako vždycky v takových případech jsem si vzpomněl na svůj dlouhý život a na své milé dětství.

A představte si, že mi ta vzpomínka poskytla klíč k záchraně!

Když jsem byl ještě kluk, rád jsem si lepil a pouštěl draky. No a jak jsem si vzpomněl na tu krásnou práci, hned jsem pookřál. Drak! Papírový drak – to je záchrana!

Koše od darů na rozloučenou jsme použili na kostru. No a pak jsme uvařili kliš, sebrali na lodi kdejaký papír: noviny, knihy, různou obchodní korespondenci, a začali jsme lepit. A řeknu

vám bez holedbání – drak dopadl báječně. Málokdo tomu rozumí, ale já jsem v téhle věci

odborník. A když výrobek uschl, vybrali jsme delší lano, počkali na příhodný vítr a pustili ...

A šlo to, nádherně to táhlo, naše jachta se rozjela a znovu začala poslouchat kormidlo.

Rozložil jsem mapu a vybírám místo kam zajet, abych dal jachtu opravit. Najednou slyším nějaké zvláštní zvuky. Na palubě něco praská. Znepokojen vystupuji nahoru a vidím hroznou podívanou: lano, na kterém držel náš drak, se zachytilo na kotevním vrátku, a než jsem přišel, rozedřelo se, a jak se říká, drží na vlásku.

„Poplach! Mužstvo na palubu!“ rozkázal jsem.

Sochor i Fuchs vyběhli, stojí a čekají na mé rozkazy. Avšak přikazovat nebylo snadné. Tady, chápete, by bylo potřeba udělat uzel. Ale vítr zesílil, lano se napjalo jako struna a ta, jak víte, se zavázat nedá.

A tak jsem si myslel, že už je všemu konec. Ale vtom Sochorova gigantická síla našla vhodné uplatnění. Chytne se, považte, jednou rukou lana, druhou skoby na palubě a napíná bicepsy. Lano se v jednom místě uvolňuje ...

„Držet, v žádném případě nepouštět!“ rozkázal jsem a začal dělat uzel.

Ale v tom se na nás najednou přihnala od zádi vichřice, drak sebou trhl, skoba vyletěla z paluby jako mrkvička ze záhonku a Sochor vzlétl do oblak, sotva stačil vykřiknout:

„Provedu, držet!“

My s Fuchsem jsme se za ním jen ohromeni podívali. A Sochora už vůbec nebylo vidět. V oblacích se kmitla jenom černá tečka a náš chrabrá, odvážný kamarád nás opustil uprostřed oceánu ...

Konečně jsem se vzpamatoval, podíval se na kompas, všiml jsem si směru a odhadl od oka počasí. A musím říci, že výsledky nebyly valné: prudký vítr o síle asi šesti balů odnášel mého prvního důstojníka rychlostí pětadvaceti mil za hodinu ke břehům Země vycházejícího slunce. A my se znovu bezmocně zmítali po vlnách, zbaveni pohonu i řízení.

Rozčilil jsem sea šel jsem z lítosti spat. Ale sotva jsem trochu zdříml, slyším, že mě Fuchs budí. Tak jsem si protřel oči, vstávám, a věřte mi to nebo ne: korálový ostrov zprava po směru! Všecko jak má být: palmy, laguna ... Víte, kdyby se tady přistalo, i plachty by se tu daly nějak dohromady. Zkrátka, jak se říká, usmála se na nás Štěstěna, ale běda, byl to úsměv falešný.

Posuďte sám: větrík nás žene pomalu, už jsme dojeli k ostrovu, je úplně na dosah ruky – jenže to se přece jen tak říká: jdi a najdi ruku dlouhou dvě stě sáhů! Krátce a jasně: žene nás to mimo.

Jiný by na mém místě ztratil hlavu, ale já přece nejsem z těch. Mořská praxe doporučuje v podobných případech házet na břeh upoutanou kotvu. Rukou se to samozřejmě hodit nedá – tady by byl zapotřebí kanón nebo raketa. No, letím pochopitelně do kajuty, hledám doporučené předměty, přehrabal a přeházal jsem všechno – ale nikde nic, považte, ani raketa, ani kanón. Udělal jsem chybu, nevzal jsem je při odjezdu. Pořád se mi pletou pod ruku hlavně drobné kusy šatstva: kravaty, šle ... a z těch, víte, člověk kanón neudělá.

Ale tu mi znovu menší exkurze do minulosti napověděla, jak jednat dál.

Nemohl bych vám říci, že jsem v dětství vynikal příkladným chováním. Naopak, podle všeobecně uznaného názoru jsem sice darebák nebyl, ale uličník ano, to nezapírám. A takové náradí, jako prak, ten jsem měl vždycky v kapse ... Jo!

Vzpomněl jsem si na to – a jako když se mi rozsvítí: kanón samozřejmě ze šlí neuděláš, ale prak, proč ne? A tak popadnu šest párů pevných gumových šlí a dělám na palubě takový prak zvětšených rozměrů.

No a dál je všechno jasné. Nabívám ho menší kotvou, pak ho spolu s Fuchsem natahujeme kladkou co možná nejvíc a dávám povel:

„Pozor!“

Potom přesekávám lano a kotva letí a nese s sebou tenké, ale pevné lanko. A vidím, že se to podařilo! Kotva zabrala.

A za půl hodiny nato jsme už byli na břehu a naše sekery zazvonily uprostřed slavnostního ticha pralesa.

To se ví, že pro dva to bylo poněkud těžké, ale dokázali jsme to. Znamenitě jsme to dokázali.

Tajfun nás pocuchal jaksepatří, museli jsme znovu ucpat boky konopím, natřít celou jachtu dehtem a hlavně zhotovit nové stěžně, ráhna a lanoví. Museli jsme pořádně zabrat. Ale zato jsme spravili všechno. A se stěžněm se nám to podařilo prostě báječně. Vybrali jsme nevelkou štíhlou palmičku, vykopali i s kořeny a tak pěkně celou jsme ji postavili. Shora jsme ji řádně upevnili úponami a dolů do podpalubí jsme místo zátěže nasypali hlínu, zalili – a náš stěžň se ujal.

No a potom jsme nastříhali plachty, sešili, vytáhli je a pluli.

Řídit lod s takovouhle výstrojí je samozřejmě poněkud nezvyklé, ale má to zato i své půvaby: nad hlavou šumí listí, zeleň lahodí oku ... Potom na palmě dozrály plody a to je náramně příjemné. Stojíte třeba na stráži, vedro, trápí vás žízeň, ale stačí jen trošku vylézt na stěžň a máte v ruce mladý kokosový ořech, plný čerstvého mléka. Kdepak jachta, ale hotová plovoucí plantáž ...

Jo! Tak si plujeme, spravujeme se tou ovocnou dietou a směřujeme k místu předpokládaného Sochorova přístání. Plujeme den, plujeme dva. A třetího dne se nám před přídíl objevila země. Dalekohledem je vidět přístav, vjezdové bóje[^] na břehu město ... Zajet tam – to by samozřejmě nebylo špatné, ale já jsem se přemohl a nepřistál. Cizince tam tehdy vůbec moc vlídně nevíтали, a mne tím spíš – měl jsem tam přece osobní účty s panem Kusakim. Ať jde do háje!

KAPITOLA OSMNÁCTÁ,

ne) smutnější, poněvadž v ní BĚDA ztroskotá, a tentokrát už nenávratně

A tak jsem zahrnul. Jedu. Uplynul den – nic, ale pozdě večer padla mlha. Taková mlha, že by ji mohl krájet: není vidět ani na krok. Ze všech stran signály, houkání, vyjí sirény, zvoní zvony ... Neklid, ale zato veselo. Jenomže to veselí netrvalo dlouho.

Slyším, že na nás letí rychlá lod. Zadíval jsem se a vidím: minonoska v plné rychlosti. Já na pravý bok, koukám – ona taky na pravý bok. Já nalevo – ona taky ...

A najednou, považte, strašlivá rána, boky zapraskaly, voda vtrhla na palubu a BĚDA rozseknutá vpůli se začala pomalu potápět do mořské hlubiny.

No, vidím, je konec.

„Fuchsi,“ povídám, „vezměte záchranný pás a plujte přímo na západ. Odtud to není daleko.“

„A vy?“ ptá se Fuchs.

„Já,“ povídám, „nemám čas. Musím udělat zápis v lodním deníku, rozloučit se s lodí a hlavně – mám to z ruky ...“

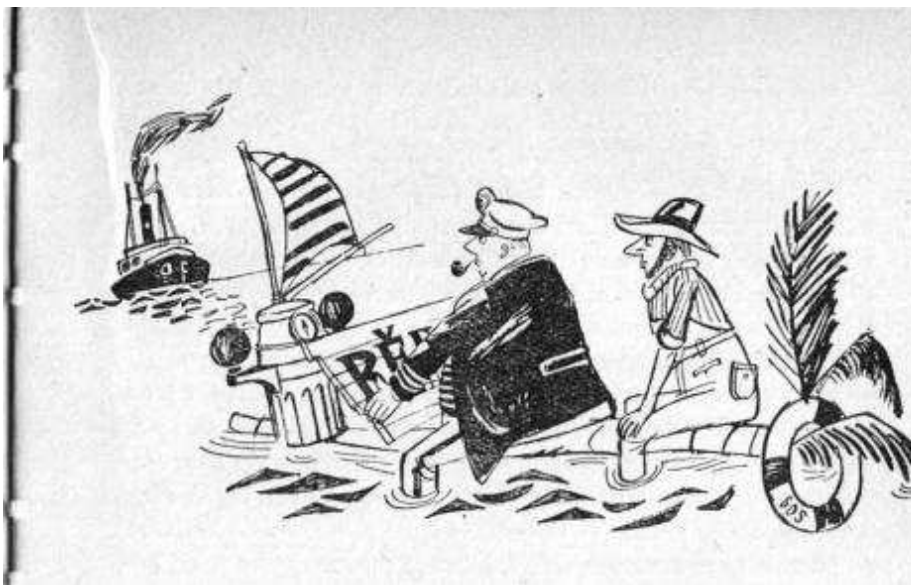
„Já, Christofore Bonifat’jeviči, to mám taky z ruky. Netáhne mě to tam.“

„Škoda, Fuchsi,“ namítám, „ale ať je to jak chce, je tam přece jen břeh s celou nádherou, posvátná hora Fudžijama ...“

„Ale, jakápak nádhera!“ bránil se Fuchs. „Tam člověk z hladu natáhne bačkory. Práci nenajdeš, a co se týče mého starého povolání, karbanu, v tom se s nimi nemůžeme vůbec rovnat. Očešou tě jako stromeček a pošlou po žebrotě. To už radši zůstanu s vámi.“

A tak vám mě ta jeho věrnost dojala, že jsem pocítil nový příliv sil. Eh, myslím si, zvonit umíráčkem je trochu brzy! Prohlédl jsem si rozsah škody a vyndal sekeru.

„Na palubu!“ velím. „Všichni nahoru! Ráhnoví dolů, porazit stěžeň!“

Fuchs byl náramně ochotný. Projevil takovou energii, že jsem se až divil. A když se to tak vezme: bourat – to není stavět, z toho se člověk moc nenamůže.

No a než jsme se otočili, naše palma už byla ve vodě. Fuchs tam skočil a já mu podal nějaké ty cennější předměty, hodil záchranný pás, kompas i se stojanem, dvě vesla, soudek vody a nějaké to šatstvo ...

Ale sám jsem stále ještě na palubě BĚDY. A najednou cítím, že nadchází poslední okamžik: zád se vzepjala, trup klesá, užuž se potopí...

Vytryskly mi slzy ... A tu popadnu sekeru a vlastní rukou odsekávám ze zádi desku s nápisem ...

No a pak do vody a k Fuchsovi na palmu. Sedám si na ni obkročmo a pozoruji, jak oceán pohlcuje zbytky mé těžce zkoušené lodi.

I Fuchs to pozoruje. Koukám – taky má slzy v očích. Podal jsem mu ruku.

„To nic,“ povídám, „nevěste hlavu. My si spolu ještě zaplavení! To se stávají i horší věci.“

Jo! Víte, podívali jsme se ještě jednou na to místo, kde se zavřely vlny nad lodí, a začali jsme se zařizovat. A představte si, že jsme se nezařídili zrovna nejhůř.

Samozřejmě, po takové jachtě je poněkud cítit nedostatek komfortu, ale přesto jsme to nejnutnější měli. Postavili jsme kompas, dali jakžtakž dohromady plachtičku ze starého námořnického trička, záchranný pás pověsili na větev a desku ze zádi jsem si přizpůsobil jako psací stůl.

Vcelku bylo všechno dobré, jenom nohy máme v mokru.

A tak jednoho dne vidíme vzadu za zádi slabý kouř. Už jsem si myslel, že je to zas ta minonoska, ale ukázalo se, že je to prostě „kupec“ – obchodní parník pod anglickou vlajkou. Nechtěl jsem prosit o pomoc, myslel jsem si, že dojedu nějak sám. Ale dopadlo to jinak.

Jakmile jsem upozoroval lod, okamžitě jsem vyndal psací potřeby a začal jsem vyhotovovat náležitý zápis v lodním deníku. A kapitán té lodi zase upozoroval nás, vzal dalekohled a pochopitelně zjistil ne zrovna skvělou situaci našeho plavidla, jestli se vůbec dá podobný výplod nazvat plavidlem.

Měl však stále ještě pochybnosti, má-li nám jít na pomoc, poněvadž jsme nejevili ani známky paniky, ani nedávali patřičné signály.

A vtom právě, chápete, se okolnosti seskupily tak, že nečekaně změnil rozhodnutí.

Já, řeknu vám, jsem zrovna v tu chvíli dokončil zápis a postavil svůj provizorní stůl nastojato. A vtom se zaleskla písmena. Kapitán uviděl slovo BĚDA, považoval je za volání o pomoc nebo snad za signál v neštěstí, otočil k nám a za půl hodiny nás už zvedli na palubu a my s kapitánem při sklence rumu prodebatovali tento komický případ.

Jo! Palmu jsem mu daroval – poručil, aby ji postavili v salóňě – vesla a kompas jsem mu dal taky a sám jsem si nechal záchranný pás a ten napsal na prkénku. Přece jen, to víte, na památku.

Tak jsme si poseděli. Kapitán mi řekl, že pluje do Kanady
pro

dříví, pak jsme hovořili o novinkách, potom odešel a já tam ještě zůstal, abych si přečetl poslední zprávy.

Sedím, listuji v novinách. Ale co v nich je! Většinou inzeráty, comics, kachny, klepy a různé dezinformace. A najednou mi padl do očí titulek přes celou stránku:

**VZDUŠNÝ NÁLET ...
ZLOČINEC UPRCHL!**

Jo! To pochopitelně vzbudilo můj zájem. Čtu a vidím, že všechen ten rámus je kvůli Sochorovi. Ukázalo se, že přistal na svém draku u samé Fudžijamy. Samozřejmě že se okamžitě seběhl dav, draka roztrhali na

kusy a rozebrali si ho na památku.

Ale ten drak byl přece z novin! A tak se do toho vložila policie. Sochora obvinili z nezákonného převážení zakázané literatury. Nevím, jak by to skončilo, ale vtom se naštěstí obloha pokryla mraky a rozlehly se duté podzemní údery. Zástupu se zmocnila panika a všichni se hrůzou rozutekli.

Na svahu posvátné hory nezůstala ani noha, jen můj první důstojník Sochor a hodnostáři japonské policie.

Stojí a dívají se jeden na druhého. Země se pod nimi houpá ... Je to samozřejmě stav pro naši planetu neobvyklý a u mnohých vyvolává rozličné projevy strachu. Ale Sochor prožil celý život na palubě a na houpání je zvyklý ... No a tak nedovedl náležitým způsobem docenit strašlivou sílu toho, co se dělo, a šel pomalu nahoru po svahu hory. A vtom se, považte, země rozestoupila a mezi uprchlíkem a pronásledovateli se

rozevřela širokánská trhlina. A nato se všechno pokrylo chomáči sazí a neproniknutelnou tmou.

Policie ztratila Sochorovu stopu a teď ho hledá. Ale marně.
KAPITOLA DEVATENÁCTÁ,
na jejímž konci se nenadále objevuje Sochor a zpívá

A to bylo vlastně všechno, co jsem se z těch novin dozvěděl. Ale bylo toho dost, aby se člověk rozčilil. I tak jsme neměli žádný med. Copak je to maličkost? Přišel jsem o lod – a teď se ještě kamarád a první důstojník octne v takovéhle situaci! Kdybych byl měl jachtu, vykašlal bych se na Kusakiho a jel bych zachránit Sochora. Ale teď aby člověk naprázdno čekal, až doplujeme do přístavu. Předně se odtamtud budeme muset zas nějak dostat – a naše pokladna není zvlášť nabitá – a pak: loď jede hrozně pomalu.

Obracím se na kapitána:

„Nešlo by to,“ povídám, „přidat rychlost?“

„Rád bych,“ odpovídá on, „ale mám málo topičů, nestačí na to, jen taktak, že udržují páru.“

Zamyslel jsem se, poradil se s Fuchsem, odpočinul jsem si pěkně ještě jeden den – a dali jsme se najmout jako topiči. Plat byl samozřejmě nevelký, ale předně jsme nemusili platit za stravu, za druhé se člověk při práci přece jen tak nenudí a konečně i loď popluje trošku rychleji.

Tak jsme šli na směnu.

Kombinézy tam nedávají a nám zbylo jen to, co jsme měli na sobě. Tak jsme se ze šetrnosti svlékli a zůstali jen v trenýrkách. Ostatně je to tak lepší – v kotelně je vedro. Ale s obuví to bylo zlé. Pod nohama uhlí a hořící škvára, zuješ-li se – je ti vedro, a obuješ-li se – nebudeš mít nic, zničíš si poslední boty.

Ale my jsme nepřišli do rozpaků: vzali jsme čtyři vědra, nalili do nich vodu a bylo nám blaze! Stojíme v těch vědrech jako v galoších, a i když nějaký ten uhlíček upadne, tak jen pšš! – a to je všechno.

Pro mne to bylo v kotelně snadné, nebyl jsem tam poprvé, ale koukám, že Fuchs nějak povoluje. Napěchoval plné topeniště, uhlí se speklo jako kůra a on do toho šťouchá lopatou.

A věřte mi nebo ne, slyším, jak někdo za mými zády tak nějak dutě říká:

^P-s „Rozkaz, Sochor k vašim –j službám!“

Otočím se a vidím, jak z hromady uhlí vylézá můj první důstojník Sochor, hubený, černý, neholený, ale OP*

přece jen Sochor osobně. Až

«. jsem si překvapením sedl.

„Ach,“ povídám, „kampak na to s lopatou! Tohle by se mělo podebrat. Kde je sochor?“

* 4 * No samozřejmě, že jsme si „> padli do náruče. Fuchs dokonce zaslzel. Vyčistili jsme

společně ohniště, posadili se a Sochor začal vyprávět o svých dobrodružných nehodách.

V novinách o něm psali všechno správně, až na ten nálet a zlý úmysl. Jakýpak nálet – zavál ho prostě vítr. Jo! No a když houpání půdy ustalo, šel do města. Jde, bojí se, rozhlíží se

kolem. At' se podíval kamkoliv – policajti, at' odbočil kam chtěl – špicl ...

Možná kdyby zachoval klid, mohl proklouznout nepozorován, ale to už bylo nějakých nervových otřesů, a tak chlapec dostal trému, začal zrychlovat krok a ani sám nepozoroval, že se dal na útěk.

Běží, ohlíží se. Za ním špiclové, četníci, policajti, kluci, psi, rikšové, auta ... křik, rámus, dupot.

No, a kam se vrhnout? Tak se zkrátka pustil dolů k moři. Dostal se do uhelného přístaviště, zahrabal se do uhlí a sedí. A vtom právě tenhle parník nabíral uhlí. Tam se nakládá visutou lanovou dráhou. Nabírají přímo vozíkem, kolik se vejde, a nad lodí se ten vozík převrhne.

A tak to Sochora nabralo. Sotva se vzpamatoval, chtěl z vozíku vyskočit, myslil si, víte, že ho zase chytají, ale vozík už jel, potom se převrhl, Sochor nestačil říct ani popel a – šup! do uhelného bunkru.

Ohmatal si ruce, nohy – všecko celé; jít se nikam nedá, ale dýchat může. Tak se rozhodl využít nucené nečinnosti a jaksepatří se vyspat.

Zahrabal se do uhlí a usnul. A tak spal až do té doby, dokud neuslyšel můj rozkaz.

Jo! Zkrátka, všecko se obrátilo k dobrému. Posádka BĚDY byla zase pohromadě a začali jsme dělat plány k návratu. Vtom nám skončila směna, a tak jsem uvažoval: Copak my s Fuchsem, my jsme se octli na lodi zákonnou cestou, jako trosečníci, ale Sochor – předně jel načerno, a za druhé je vlastně uprchlý zločinec. A kdopak se vyzná v našem kapitánovi? Dokud šlo všechno po dobrém, byl dobrý i on, ale dozví-li se o téhle historii, vydá Sochora úřadům – a pak ho vysvobozuj! Zkrátka jsem mu poradil:

„Sed'te,“ povídám, „tady. Už jste si na to zvykl. Nějaké to jídlo vám přineseme a na směně budem společně. Pro nás to bude lehčí – přece jen to je třiatřicet procent úspory sil. A pak to bude bezpečnější.“

No, Sochor souhlasil bez námitek.

„Jenomže,“ povídá, „bude mi trošku smutno. Je tam tma a teď jsem se dost vyspal. Nevím, co bych měl dělat.“

„No,“ namítám, „něco se vymyslí. Ve tmě se hezky skládají básně. Nebo například zkuste počítat do miliónu. To je velmi dobré proti nespavosti ...“

„A mohu si zpívat, Christofore Bonifafjeviči?“ ptá se.

„Zpívat?“ povídám dopáleně. „To je nápad! Zpívat a hlavně hodně hulákat, že?“

Jo! No, dokončili jsme směnu, vystřídali jsme se. Sochor zalezl zpátky do bunkru a my s Fuchsem na palubu. Najednou koukám, že se zezdola řítí topiči jako vyjevení.

Ptám se:

„Co se stalo?“

„Ale tam,“ povídají, „v bunkru, řádí tam nějaký dábel. Vyje jako siréna, ale co vyje, tomu není rozumět.“ Byl jsem hned doma.

„Počkejte,“ povídám, „já tam skočím a zjistím, o co tam vlastně jde.“

Jdu dolů a slyším opravdu hrozné zvuky: melodie poněkud neurčitá, ani slova ne příliš harmonická, ale hlas, hlas ... ani nevím, jak bych vám to vylíčil. Slyšel jsem jednou na Cejlonu troubit slony, tak to byl proti tomu andělský zpěv.

Jo! Poslouchám a bylo mi jasné, že to zpívá Sochor. Tak lezu do bunkru a chci mu vyčinit, že nedbá zásad opatrnosti, ale zatímco jsem tam lezl, dovtípil jsem se, že jsem to zavinil sám: vím přece, že bere každý rozkaz doslova a do písmene. Kampa na něj s ironií! Vždycky jsem s ním měl na tomhle podkladě nedorozumění.

Lezu a slyším:

„Já z naší lodi BĚDA jsem první důstojník. Korveta na úskalí sedla a rozbila se v nich.“

Na cizí lodi plouti kázal mi osud zlý, teď jako z trestu v koutu tu sedím na uhlí.“

A nic nemůžete říct – opravdu zpívá, huláká, všechno správně ... Ovšem pokud jde o tu korvetu, to samozřejmě trochu přehnal. Kdepak korveta! Nicméně je to svého druhu básnická ozdoba. V písni se to připouští. V hlášení, v cestovní zprávě, v nákladním listu je samozřejmě taková nepřesnost nemístná, ale v písni – proč ne? Nazvi si loď třeba obrněným křižníkem, bude to aspoň důstojněji znít.

Ale přesto jsem Sochora zarazil.

„Vy jste mi,“ povídám, „příteli, špatně rozuměl. Zpívejte, ale aby to nikdo neslyšel. Nebo z toho bude nepřijemnost.“ No tak se odmlčel a dal mi za pravdu.

„Správně,“ povídá, „dal jste mi k tomu povolení a mě to nenapadlo. Tak já už zpívat nebudu, radši budu počítat...“

Vylezl jsem a uklidnil topiče. Vysvětlil jsem jim, že to v tom ohništi hučel oheň, což ostatně potvrdil i mechanik.

„To se někdy,“ povídá, „doopravdy stává.“

KAPITOLA DVACÁTÁ,

ve které se Sochor s Fuchsem dopustí neobezřetnosti v nákupu a Žvanilkin si prověřuje v praxi zákony algebry

A tak jsme konečně připluli do Kanady. My s Fuchsem jsme vystoupili, rozloučili se s kapitánem a v noci jsme propašovali na břeh i Sochora. Sedli jsme si v tiché taverně, prodiskutovali situaci a uvažujeme, jak pokračovat dál. Cesta se nám nezdála těžká. Rozhodli jsme se tak: Z Kanady na Aljašku, z Aljašky přes Beringův průliv na Čukotku a tam už jsme doma, tam už to nějak půjde ...

Po téhle stránce jsme plán schválili.

Ale dopravní prostředky nás donutily k zamyšlení. Je zima, řeky zamrzly, kolem sních, železnice žádná a automobilem se jet nedá. Loď – to by se muselo čekat do jara ...

Poradili jsme se a rozhodli koupit severské saně – narty, a pak, co se dá: soba nebo psy. No a tak jsme se rozešli shánět každý na svou pěst. Já jsem se vydal pro saně, Sochor šel opatřit soba a Fuchs se uvolil sehnat psy.

Na saně jsem trefil pevné, hezké a pohodlné. Sochor uspěl poněkud méně. Přivedl strakatého soba, prostředně vykrmeného. Odborníci si ho na místě prohlédli, prozkoumali a vydali znalecký posudek: Podle parohů prý je to sob prvotřídní, ale podle nohou pod úroveň, má příliš úzká kopyta.

No ale rozhodli jsme se to s ním zkusit. Zapřáhli jsme ho. Sob netáhne. Po sněhu ještě jakžtakž, ale na řece, na ledě nemůže náš sob udělat ani krok. Nohy se mu přímo rozjíždějí. Vidím, že by potřeboval podkovat, ale podkovy nejsou.

A tady se mi hodila deska ze zádi. Tak přece jsem ji tedy nevezl nadarmo! Odmontovali jsme z ní měděná písmena a jakžtakž jsme je přizpůsobili sobovi na kopyta. A víte, pomohlo to, jenže špatně. Pravda, sob měl sice menší drift, ale rychlost se nezvětšila. Trefili jsme na líné zvíře.

Vtom přišel Fuchs se svým nákupem. Přivedl takové pomenší psisko se špičatým čenichem. Podle rodokmenu byl pejsek přední tahoun, odměněný cenou. No tak jsme se ho rozhodli zapřáhnout tak říkajíc podle kvalifikace.

Ale to se snadno řekne. Se sobem jsme byli hotovi hned: narazili jsme mu místo chomoutu záchranný pás (i ten se hodil, jak vidíte; v dobrém hospodářství se hodí všeccko), ale pes, víte, se nepoddá, kouše a cení zuby. Jen to zkuste, takového zapřáhnout.

No ale přece jen jsme ho jakžtakž zpracovali. Udělali jsme oblouk a spojili jím obě oje, psa strčili násilím mezi ně a pustili...

No, řeknu vám, to začalo představení! Sob tluče kopyty, třese parohy, pes vyje a zvířata, představte si, dosti čile couvají.

Už jsem se chtěl vydat tak, zpětným chodem, ale z pokusných důvodů jsem se je rozhodl zapřáhnout obráceně. Sice se říká, že přemístěním sčítanců se výsledek nemění, ale to je v algebře, kdežto tady je to docela něco jiného.

No tak jsme je přemístili, přepřáhli.

A co byste myslil? Náš sob se pustil do běhu, jen se za ním prášilo.

A pes za ním. Cvaká zuby, občas zavyje, ale táhne taky jako lokomotiva.

Sotva jsme dokázali se Sochozem skočit na saně a Fuchs, ten se jenom stačil chytit provazu. A tak jsme jeli asi půl míle jako s orkánovou kotvou.

No, řeknu vám, to jsme zažili honičku! Plavoměr jsem s sebou nevzal, ostatně i jeho používání je na ledě poněkud obtížné. Nicméně, soudě podle předmětů na březích, měli jsme rychlost úžasnou. Osady se míhají, ženou se jako v mlze, saně nadskakují po ledě a v uších to jen sviští.

Sobovi jde pára z nozder, kopyta se blýskají a tak šikovně otiskují: B – Ě – D – A, jako na underwoodce.

I pejsek se činí – kňučí, každou chvíli zavyje, jazyk mu visí ke straně, ale pozadu také nezůstává.

Zkrátka, dřív než jsme se nadáli, byli jsme na hranici Aljašky. A hned šerifové s puškami a s vlajkami...

Rozhodl jsem se zabrzdit – není totiž zrovna vhodné překročit hranice bez respektování formalit. A tak křičím:

„Zpomalit rychlost, stop!“

Ale kdepak! Můj sob nevidí neslyší, žene se jako pominutý.

Vtom jeden šerif mávl šátkem a druzí vypálili salvu. Myslil jsem si: No, to je konec. Ale koukám – všechno je v pořádku. Řítíme se dál. Za nějakých takových pět minut předháníme spřežení, potom další dvě, potom jsem je už přestal počítat – tolik jsme jich předehnali. Oni spěchají, a já bych jel pomalu, ale nemohu své spřežení udržet... A vtom se za zatačkou objevuje pevnost Yukon. Shromáždili se tam na ledě lidi. Mávají, křičí, pálí do vzduchu. Tolik se jich tu shromáždilo, že led nevydržel a prolomil se.

Zástup se rozprchl ke břehům a my máme přímo před přídíl obrovskou trhlinu a nebezpečnou rychlostí se blížíme přímo k ní. Vidím – je zle. Tak jsem se rozhodl: zvětšil jsem náklon saní, oje se zlámaly, já s celou svou posádkou plác! do sněhu a můj sob z rozběhu rovnou do vody i se psem a se vším všudy.

Byli by se utopili, ale záchranný pás to nedopustil. Koukám: plavou, frkají, prskají ...

Tu příznivci z obecenstva přinesli laso, čapli soba za parohy a táhli. A představte si, že se ty vychvalované parohy ušlechtilého zvířete úplně lehce oddělily a zpod nich vykoukly kraťoučké růžky na způsob kravských! No ale naštěstí držely pevně. Za ně jsme vytáhli celé spřežení na led. Můj sob se otřepal, olízl si nozdry a najednou zabučel smutně jako kráva.

Zadíval jsem se pozorněji – a ona je to doopravdy kráva, jenomže nemá ocas. Sochora v Kanadě podvedli. A tak je docela pochopitelné, proč náš sob tancoval bez podkov jako koza na ledě. Ale odkud se vzala v tom zvířeti čilost jemu tak cizí, to jsem pochopil až později.

Avšak znalci psů mi vysvětlili i to. Fuchs, ukázalo se, taky šlápl vedle: podstrčili mu místo psa mladé vlče.

A teď dávejte pozor, jak je to zajímavé: vlče samo o sobě jako pes nemá žádnou cenu – šmejď, a ne pes; kráva sama o sobě taky není sob, ale dohromady to dopadlo jedinečně. A tady se mi právě hodil zákon algebry: minus krát minus rovná se plus.

Jo! No a když se vášně poněkud ztišily, vysvětlila se i příčina tak slavnostního uvítání. Měli tam totiž zrovna toho dne zimní závody, nám se o tom ani nesnilo a nakonec to dopadlo tak, že jsme se umístili jako první.

Žijeme. Začali jsme si zvykat a zabydlili jsme se tak, že se nám ani nechtělo odejet. Vlka jsme krmili sušeným masema krávu senem. Sami jsme také sytí, hladem netrpíme. A tu se spojily ledy.

Zapřáhli jsme naposledy svoje klusáky a uháněli rovnou na Petropavlovsk.

Přijeli jsme, vystoupili. Představili jsme se místním úřadům. No, musím vám říci, že nás přijali skvěle. Oni tady totiž sledovali naši cestu podle novin, v poslední době už měli starost, a když jsem jim řekl, kdo jsem, přivítali nás jako vlastní. Hostí nás, obskakují, vodí po návštěvách. Krávě jsme sundali podkovy, na potvrzení ji odevzdali do kolchozu a vlče

jsme darovali dětem do školního koutku živé přírody. Ale darmo povídat... Byli bychom tam zůstali na návštěvě věčnost, a ještě by to bylo málo.

Ale tu přišlo jaro, rozlámalo ledy a nám se zastesklo po moři. Každé ráno hned na břeh. Někdy na lov, zastřílet si mrože, anebo prostě jen tak – podívat se na oceán.

A tak jednoho dne vyrazíme všichni tři a procházíme se. Fuchs si vylezl na vysokou horu. Najednou slyším, jak křičí hrozným hlasem:

„Christofore Bonifat’jeviči, BĚDA!“

Myslíl jsem si, že se něco stalo, buď že mu padl kámen na nohu, nebo že potkal medvěda – může se stát všelicos! Běžel jsem mu na pomoc a Sochor se tam také valí. A Fuchs pořád:

„BĚDA! BĚDA!“

Vylezli jsme k němu a představte si, že skutečně vidíme, jak připlouvá pod plnými plachtami naše BĚDA.

Tak jsme se rozeběhli do města. A tam se už připravují k uvítání ... Jdeme do přístavu. Beze všeho nás propustili. Ale dívají se na nás už trochu s nedůvěrou.

Nic nechápu. Jak je to možné, k čertu! Vždyť BĚDA šla ke dnu před mýma očima. Ale copak oči, oči mohou klamat! Dochoval se však přece patriční zápis v lodním deníku. A ať je to jak chce, to je přece dokument, papír. I Fuchs je svědek – a teď to vypadá tak, že jsem snad v okamžiku nebezpečí zběhl z lodi. No, myslím si, až připlují blíž, pak se uvidí.

Ale když jachta připlula, bylo to teprv nepochopitelné. Koukám – u kormidla stojí Sochor, hned vedle Fuchs jako plavčík a u stěžně já a velím k přistání.

No tohle, myslím si, to přece není možné! Snad tohle nejsem já? Podíval jsem se pozorněji – ba ne, jsem to já. Pak tedy na břehu nejsem já! Sáhl jsem si na břicho – ba ne, i na břehu jsem to já. Co je to tedy, myslím si – že by rozštěpení osobnosti? Ale ne, všechno je to nesmysl, prostě se mi to zdálo

...

„Sochore,“ povídám, „zkuste mě štípnout.“

A Sochor je také celý bez sebe.

Ale přesto mě štípl tak důkladně, že jsem se neudržel a vykřikl.

Vtom se pozornost shromáždění obrátila na mne, na Sochora a na Fuchse. Obestoupili nás.

„No,“ povídají, „kapitáne, nechtěl byste nám vysvětlit tuto situaci?“

A BĚDA zatím připlouvá podle všech pravidel. Už vyhodili odrazníky. Hodili lano a přistávají. A ten můj dvojník se klaní a salutuje.

„Dovolte,“ říká, „abych se představil: jsem kapitán zámořské plavby Žvanilkin s mužstvem. Ukončiv sportovní cestu kolem světa, připlul jsem do přístavu Petropavlovsk-Kamčatský ...“

Obecenstvo v přístavu křičí: „Hurá!“ a já ne a ne to pochopit.

Musím vám říci, že nevěřím žádné čertovině, ale tady jsem se musel zamyslit. A jak jinak, chápete? Stojí přede mnou můj živý přelud a mluví se mnou nejrzejším způsobem.

A hlavně – jsem v hloupé situaci. Něco jako mystifikátor nebo samozvanec ... No dobrá, myslím si, uvidíme, co bude dál.

A tak vystupují na břeh. Já se snažím vysvětlit situaci, tlačím se k nim, ale lidé mě odstrkují a slyším, jak tamtomu Žvanilkinovi vyprávějí, že tady už jeden Žvanilkin s mužstvem je.

On se zarazil, rozhlédl se kolem a najednou prohlašuje:

„Nesmysl! To nemůže být žádný Žvanilkin – toho jsem potopil v Tichém oceánu.“

Jakmile jsem tohle uslyšel, hned mi bylo všechno jasné. Vidím, rozumíte, že se starý přítel, drahý admirál, pan Chamura Kusaki vydává za mne.

Tak jsem se tam prodral se svým mužstvem a jdu až k němu.

„Buďte zdrav,“ povídám, „admirále! Jakpak jste dojeli?“

Zarazil se a mlčí. A vtom přistoupil Sochor a rozpráhl se tak, že Sochora číslo dvě jednou udatnou ranou srazil na zem. Ten se převálil a koukáme, že mu místo nohou vyčuhují z kalhot chůdy.

Vtom se osmělil i Fuchs, přihnal se k Fuchsovi číslo dvě, chytil ho za vousy a jedním rázem mu je strhl.

Sochor s Fuchsem to mají dobré: jeden má výšku, druhý vousy, ale já žádné charakteristické znamení nemám ... Čím tedy, myslím si, mám svého dvojníka doběhnout?

A zatímco jsem přemýšlel, on na to přišel lip než já. Vidí, že je zle, vyndává krátkou dýku, popadne ji do obou rukou a – ráz dva! – rozpáral si břicho křížem krážem. Harakiri,

nejsamurajštější atrakce ... Až jsem zamhouřil oči. Nemohu se, mladý muži, na takové věci chladnokrevně dívat. A tak stojím se zavřenýma očima a čekám.

Najednou slyším, jak se lidé na břehu tiše usmívají, potom hlasitěji a nakonec se už úplně chechtají. Tak jsem otevřel oči – a zase nic nechápu: teplo, svítí slunce, obloha je čistá a odněkud jako by padal sníh.

Tak jsem se podíval pozorněji a vidím, že můj dvojník vůčihledě zhubl, je však živ, na bříše mu zeje ohromná rána a z ní lítá po celém břehu peří;

Vtom mu sebrali dýku, vzali ho dosti slušně pod paždí a vedli pryč. I jeho mužstvo odvedli. A nás, než jsme se stačili vzpamatovat, koukáme – zvedají na ramena.

Tak nás pohoupali, uklidnili se, vysvětlilo se, jak to vlastně bylo, a potom jsme si šli prohlédnout jachtu.

Vidím, že to není moje jachta, ale že jí je velmi podobná. Kdybych byl na ní neobjel celý svět, mohl bych se docela dobře splést. Jo! Tak jsme tu kocábku jaksepatří zaknihovali a na druhý den připnul i náš parník.

Rozloučili jsme se. Potom jsme s Fuchsem odjeli, a jak vidíte, jsem dosud živ, zdrav a mladý duchem. Fuchs se polepšil a přijal místo u filmu – hrát lumpy: měl k tomu náramně vhodný zevnějšek. A Sochor tam zůstal velet té jachtě.

Krátce nato jsem od něho dostal dopis. Psal, že to jde, že na to stačí, i jachta že nejezdí nejhůř. Samozřejmě, tahle BĚDA není BĚDA, ale že to není žádná běda, přece jen prý pluje ... Jo!

Tak je to, mladý muži. A vy říkáte, že jsem neplul? Já jsem, chlapče drahý, plul, a jak plul! Jenomže teď, víte, jsem už starý, slábne mi paměť. Jinak bych vám vyprávěl, jak jsem plul!

KAPITOLA DVACÁTÁ DRUHÁ,

dodatečná, bez níž by se leckterý čtenář mohl klidně obejít

Seděl jsem tehdy a poslouchal, obávaje se pronést slůvko. A když Žvanilkin dokončil své neuvěřitelné vyprávění, zeptal jsem se uctivě a skromně:

„A co, Christofore Bonifat'jeviči, kdyby se ta historie zapsala? Tak říkajíc pro poučení potomků a vůbec ...“

„Proč ne,“ odpověděl po chvilce zamyšlení, „zapište, prosím. Nemám co skrývat, pravdu neutajíš ... Pište, drahoušku, a až s tím budete hotov, já si to prohlédnu a opravím, jestli bude něco jinak ...“

Ještě téže noci jsem si sedl k práci a zakrátko už objemný spis, načisto přeepsaný velkým písmem, ležel Zvanilkinovi na stole.

Christofor Bonifat'jevič prohlédl pozorně mé zápisky, tu a tam udělal nepatrné, ale velmi cenné opravy, a za dva dny mi rukopis vrátil. A tak jej dostává i čtenář. Je samozřejmé, že mnohé odborné výrazy, jichž užíval kapitán Žvanilkin, jsme převedli do řeči suchozemců, aby byly srozumitelné i takovému čtenáři, který zná moře snad jenom z obrázků.

DOSLOV,

v němž autor vypráví, jak domino může způsobit změnu povolání, a prozrazuje tajemství

Často se mě ptají, jak a proč jsem se stal spisovatelem.

Mohl bych na tu otázku odpovědět velmi stručně: Spisovatelem jsem se stal proto, že jsem se nenaučil hrát domino.

Je to přesná a pravdivá odpověď, obávám se však, že ne všechny čtenáře uspokojí. Proto budu muset vyprávět o sobě podrobněji.

Narodil jsem se a vyrostl v Moskvě, absolvoval střední školu a v roce 1925 jsem začal pracovat jako montér v Moskevských elektrických dopravních podnicích. To mi bylo osmnáct let a jako mnozí moji vrstevníci jsem zatoužil po dalekém světě. Proto jakmile se mi naskytla možnost, odjel jsem do vzdáleného Murmanská za polárním kruhem a nastoupil jako námořník na rybářskou loď, plující do chladného Barentsova moře. Tak jsem se stal námořníkem.

Námořníci mají vždycky mnoho dojmů a mnoho volného času. Na lodi, když si odbudeš hlídku, nemůžeš jít přece ani na návštěvu, ani na procházku, ani do divadla ...

Proto pravděpodobně námořníci rádi hrají domino. Za hry nepozorovaně ubíhají dlouhé hodiny plavby a domovský přístav se zatím nenápadně blíží.

Ale já se už ve škole ukázal jako naprostý ignorant domina: každý můj tah vyvolal nutně výbuch pohoršení u všech spoluhráčů.

Proto když si kamarádi krátili za neustálého klepání kostkami dlouhý čas dominem, soužil jsem se nečinností. Pak jsem začal číst knihy, kterých je vždycky na každé sovětské lodi dost a dost, a později jsem si sám začal zapisovat všechny zajímavosti, které jsem viděl a slyšel na dalekých i blízkých mořských plavbách.

A viděl jsem toho opravdu nemálo: byl jsem v severních polárních mořích i v jižních tropických. Převravel jsem náklady na velkých lodích, střílel tuleně i mrože na malých plachetnicích a roku 1931, když jsem už získal diplom kormidelníka, lovil jsem dokonce v Tichém oceáně.

A tak jednou, když jsem zas přijel do Moskvy, přinesl jsem do dětského časopisu Murzilka svoje zápisky. Tam otiskli mou povídku o velrybářství, pak mi otiskli druhou povídku a později vyšla i knížka Mořské boty ...

Jednou, když jsem tak listoval ve svých zápisech, objevil jsem mnoho báchorek, které mi vyprávěli kamarádi za minulých plaveb. A tehdy mi právě napadlo napsat novelu o neobyčejné plavbě kapitána Žvanilkina.

Roku 1937 byla tato novela otištěna s nádhernými kresbami malíře Konstantina Pavlovice Rotova v časopise Pionýr. Za dva roky nato vyšla s týmiž ilustracemi jako samostatná knížka a tehdy se seznámily s Christoforem Bonifajjevičem Zvanilkinem mnohé sovětské děti.

Od té doby jsem se stal profesionálním spisovatelem. Ted se už plavím po moři jen jako cestující, téměř každý den sedím u psacího stolu a jenom za války jsem odložil pero a chopil se

samopalu. Bojoval jsem u Stalingradu a u Roštová ... Zpočátku u pečoty, později u letectva.

Když skončila Velká vlastenecká válka, vrátil jsem se k svému stolu a napsal pro děti nové knížky: Záviděňhodný životopis, Osud lodě a řadu povídek.

Ted právě na přání mnoha čtenářů pracuji na knize o nových dobrodružstvích kapitána Žvanilkina. Ale dřív než si o nich budeme moci pohovořit, musíme si tu knížku přečíst.

A. S. Někrasov

OBSAH

KAPITOLA PRVNÍ,

ve které autor seznamuje čtenáře s hrdinou a ve které se neděje pranic neobyčejného 5

KAPITOLA DRUHÁ,

ve které kapitán Zvanilkin vypráví o tom, jak se jeho“ první důstojník Sochor učil anglicky, a o některých příhodách z mořeplavby 9

KAPITOLA TŘETÍ,

o tom, jak technika a vynalézavost mohou nahradit nedostatek odvahy, a o tom, jak za plavby je nutno využít všeho, dokonce i vlastní choroby 17

KAPITOLA ČTVRTÁ,

o některých obyčejích skandinávských národů, o nevýhodách obchodních plaveb a o použití veverek v námořní praxi 29

KAPITOLA PÁTÁ,

o sledích a kartách 39

KAPITOLA ŠESTÁ,

kteřá začíná nedorozuměním a končí nečekaným koupáním 44

KAPITOLA SEDMÁ,

o metodách astronomických výpočtů, o vojenské lsti a o dvou významech slova faraón 55

KAPITOLA OSMÁ,

ve které Fuchs dostává zaslouženou odměnu, potom počítá krokodýly a konečně projevuje mimořádné schopnosti v oboru agronomie 64

KAPITOLA DEVÁTÁ,

o starých obyčejích a polárním ledu 75

KAPITOLA DESÁTÁ,

ve které se čtenář seznámí s admirálem Kusakim a posádka BĚDY s útrapami hladu 84

KAPITOLA JEDENÁCTÁ,

ve které se Žvanilkin loučí se svou lodí a se svým prvním důstojníkem 91

KAPITOLA DVANÁCTÁ,

ve které Žvanilkin s Fuchsem uspořádají malý koncert a pak spěchají do Brazílie 95

KAPITOLA TŘINÁCTÁ,

ve které se Žvanilkin šikovně vypořádá s hroznýšem a ušije si nový námořnický kabát 101

KAPITOLA ČTRNÁCTÁ,

na jejímž počátku se Žvanilkin stane obětí věrolomnosti a na konci se znovu octne na BĚDĚ 107

KAPITOLA PATNÁCTÁ,

ve které se admirál Kusaki pokouší nastoupit na BĚDU jako námořník 114

KAPITOLA ŠESTNÁCTÁ,

v níž se mluví o divoších 125

KAPITOLA SEDMNÁCTÁ,

ve které Sochor znovu opouští loď 131

KAPITOLA OSMNÁCTÁ,

nejsmutnější, poněvadž v ní BĚDA ztroskotá, a tentokrát už nenávratně 136

KAPITOLA DEVATENÁCTÁ,

na jejímž konci se nenadále objevuje Sochor a zpívá 141

KAPITOLA DVACÁTÁ,

ve které se Sochor s Fuchsem dopustí neobezřetnosti v nákupu a Žvanilkin si prověřuje v praxi zákony algebry 146

KAPITOLA DVACÁTÁ PRVNÍ,

*ve které sám admirál Kusaki pomáhá Žvanilkinovi
vymotat se z velmi obtížné situace* 150

KAPITOLA DVACÁTÁ DRUHÁ,

*dodatečná, bez níž by se leckterý čtenář mohl klidně
obejít* 156

DOSLOV,

*v němž autor vypráví, jak domino může způsobit změnu
povolání, a prozrazuje tajemství* 157

KNIHY

ODVAHY A DOBRODRUŽSTVÍ
Řídí Jiří Šeda *Svazek 42*

PRO ČTENÁŘE OD 12 LET

Andrej Sergej evič Někrasov DOBRODRUŽSTVÍ KAPITÁNA
ŽVANILKINA

Z ruského původního vydání *Priključenija kapitána Vrungelja*, vydaného Státním nakladatelstvím dětské literatury v Moskvě roku 1958, přeložila Olga Ptáčková-Macháčková, verše Marie Marčanová. Doslov napsal A. S. Někrasov. Ilustrovali Oldřich Jelínek a Adolf Born. Vydalo jako svou 2166. publikaci Státní nakladatelství dětské knihy, n. p., v Praze roku 1962. Odpovědná redaktorka Tamara Sýkorová. Výtvarný redaktor Jan Žbánek.

Z nové sazby, písmem Kolektiv, s 50 ilustracemi v textu vytiskla ofsetem Svoboda, grafické závody, n. p., závod 4, Ostrovní 30, Praha 1. 8,12 AA (text 7,18, ilustr. 0,94), 8,27 VA D-10*20306.

Náklad 30 000 výtisků. 2. vydání. 13-165-62 14/4 Brožovaný výtisk 6,30 Kčs, vázaný výtisk 10,70 Kčs. 56/VII-5
A. S. Někrasov

DOBRODRUŽSTVÍ KAPITÁNA ŽVANILKINA

**STÁTNÍ NAKLADATELSTVÍ DĚTSKÉ KNIHY
PRAHA**

**Translation © Olga Ptáčková-Macháčková 1962
Illustrations © Oldřich Jelínek-Adolf Born 1962
KAPITOLA PRVNÍ,**

*ve které autor seznamuje čtenáře s hrdinou a ve které se
neděje pranic neobyčejného*